

**T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ
ANABİLİM DALI**

**SİYER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖĞRETMEN
GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ
(ISPARTA ÖRNEĞİ)**

Fatma SONGUR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. Gizem SAYGILI**

ISPARTA, 2014

T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ
SAVUNMA SINAV TUTANAĞI

Tez Savunması 1

Tarih: 99/2014

Enstitü Yönetim Kurulunun 09/09/2014 tarih ve ... sayılı kararıyla oluşturulan jürimiz Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Eğitimi Bilim Dalı YÜKSEK LİSANS öğrencisi Fatma SONGUR'nın "SİYER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ: ISPARTA ÖRNEĞİ" başlıklı tezini incelemek ve değerlendirmek üzere 99/2014 tarihinde saat 10.30'da toplanmış ve aday tez savunmasına almıştır.

Lisansüstü Yönetmeliği Madde 25 uyarınca adaya 90 dakika süreyle teziyle ilgili Ek'te sunulan sorular yöneltilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tezinin aşağıda belirtilen sebeplerle,

☒ Tezin kabul edilmesine
(Öğrenci, varsa jüri tarafından gerekli görülen düzeltmeleri yaparak, tezinin onaylı son şeklini bir (1) ay içinde Enstitü'ye teslim etmelidir.)

☐ Tezde düzeltme verilmesine
(Öğrenci, tezde gerekli görülen düzeltmeleri yaptıktan sonra üç (3) ay içinde savunmasını yineleyecektir.)

☐ Tezin reddedilmesine
(Öğrenci, yeni tez konusu belirlemelidir.)

*Tez adı değişikliği yapıldı/yapılmadı.
oy birliği/oy çokluğu ile karar verilmiştir.
Gereği için arz olunur.

Jüri	Adı Soyadı	İmza
Danışman :	Yrd. Doç. Dr. Gizem SAYGILI	
Üye :	Doç. Dr. Adem EFE	
Üye :	Yrd. Doç. Dr. Fatih ÇINAR	

Ek : Herbir jüriye ait tez değerlendirme jüri raporları

Enstitü Yönetim Kurulu Kararı:	Tarih:	Karar No:
Bu form danışman tarafından düzenlenerek 3 gün içerisinde ilgili Anabilim Dalı aracılığı ile Enstitüye teslim edilir.		

T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “SİYER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ (ISPARTA ÖRNEĞİ)” adlı çalışmanın tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Fatma Songur', is written over a horizontal line.

Fatma SONGUR

09.09.2014

ÖZET

SIYER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

(ISPARTA ÖRNEĞİ)

Fatma SONGUR

Süleyman Demirel Üniversitesi, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı,

Yüksek Lisans Tezi, 98 Sayfa, Eylül, 2014

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Gizem SAYGILI

Bu araştırmanın amacı 4+4+4 eğitim sisteminde yer alan Hz. Muhammed'in Hayatı (Siyer) dersine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelemesidir. Araştırmaya Isparta İl merkezindeki ortaokul ve liselerde görev yapan 73 öğretmen katılmıştır. Öğretmenler ortaokul ve liselerde Siyer Dersi veren öğretmenlerden seçilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak Çınar (2005) tarafından geliştirilen Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine yönelik öğretmen görüşleri, anketinin revize edilmiş hali kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizlerinde SPSS paket programında güvenilirlik ve frekans analizleri, Kolmogorov-Smirnov testi, Kruskal Wallis Testi ve Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır.

Araştırmanın sonunda öğretmenlerin Siyer Dersine ilişkin görüşlerinin öğretim programının amaçları, öğretim programının içeriği, öğretim programının öğretim-öğrenim süreci, öğretim programının ölçme ve değerlendirme süreci boyutlarına yönelik olumlu yönde olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin program hakkındaki görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetine, mesleki kıdemlerine, mezun oldukları okul türüne, görev yaptıkları okul türüne ve program bilgi düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermemiştir ($p>0.05$). Sonuç olarak Siyer Dersinin amaç, içerik, öğretim-öğrenim süreci, ölçme ve değerlendirme süreçleri açısından gerekli yeterliliğe sahip olduğu söylenebilir.

Anahtar kelimeler: 4+4+4 Eğitim Sistemi, Din eğitimi, Öğretmen Görüşleri, Siyer Dersi, Hz. Muhammed'in Hayatı

ABSTRACT**EVALUATION OF SIYER LESSON TEACHING PROGRAM
IN TERMS OF TEACHER OPINIONS
(ISPARTA SAMPLE)****Fatma SONGUR**

Süleyman Demirel University, Department Of Philosophy And Religion Sciences,
Master Thesis, 98 Pages, Eylül, 2014

Supervisor: Assist. Prof. Dr. Gizem SAYGILI

The purpose of this research is to examine teachers' opinions regarding Hz. Muhammed' life (Siyer) which is taken part in 4+4+4 system. 73 teacher working at secondary schools and high schools in Isparta City participated to study. Teachers were selected among teachers, teaching the Siyer Lesson, at secondary and high schools. Revised shape of teacher opinions questionnaire intended Religion Culture and Ethic Knowledge Lesson developed by Çınar (2005) was used as data collection material. Cronbach's alpha and frequency analyses, Kolmogorov-Smirnov Test, Kruskal Wallis Test and Mann-Whitney U Tests in SPSS packet program were used in analysis of data obtained.

In the end of research, it was established that teachers' opinions regarding Siyer Lesson are positive way generally in dimension of program' purposes, content, learning-teaching process, measurement and evaluation process. It was identified that teachers' opinions about program are not shown difference significantly as their gender, vocational seniority, graduated school types, working schools types and knowledge level of programme ($p>0,05$). As a result, it can be said that Siyer Lesson has necessary proficiency in terms of lesson' purpose, content, learning-teaching process, measurement and evaluation process.

Keywords: 4+4+4 Education System, Religion Education, Teacher's Opinions, Siyer Lesson, Hz. Muhammed's Life

İÇİNDEKİLER

TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI	i
YEMİN METNİ SAYFASI	ii
ÖZET.....	ii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR	ix
TABLolar	x
ÖNSÖZ.....	xiii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ÖĞRETİMDE PROGRAM HAZIRLAMA VE GELİŞTİRME SÜRECİNE İLİŞKİN TEMEL KAVRAMLAR

1.1. PROGRAM KAVRAMI.....	4
1.2. EĞİTİM PROGRAMI KAVRAMI	4
1.3. ÖĞRETİM PROGRAMI.....	5
1.4. DERS PROGRAMI.....	13
1.5. ÖRTÜK PROGRAM	13
1.6. PROGRAM GELİŞTİRME KAVRAMI	14

İKİNCİ BÖLÜM

SİYER ÖĞRETİM PROGRAMLARI

2.1. HZ. MUHAMMED'İN HAYATI (SİYER) ÖĞRETİM PROGRAMLARI .	16
2.1.1. Hz. Muhammed'in Hayatı (Siyer) Programın Uygulamasında Temel Alınan İlkeler.....	16
2.1.2. Hz. Muhammed'in Hayatı (Siyer) Programının Genel Amaçları	17
2.1.3. Hz. Muhammed'in Hayatı Dersi Öğretim Programının Özel Amaçları	17
2.1.4. Hz. Muhammed'in Hayatı Dersinin İçeriği.....	28

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MATERYAL VE METOD

3.1. PROBLEM.....	32
3.2. AMAÇ.....	33
3.3. ÖNEM.....	33
3.5. ARAŞTIRMA MODELİ.....	34
3.6. ARAŞTIRMANIN ÇALIŞMA GRUBU VE VERİ TOPLAMA ARACI.....	34
3.7. İSTATİSTİKSEL ANALİZ.....	36

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4.1. KATILIMCILARA AİT KİŞİSEL BİLGİLER	37
4.2. ÖĞRETİM PROGRAMININ BOYUTLARI	41
4.2.1 ÖĞRETİM PROGRAMININ AMAÇLARINA YÖNELİK BULGULAR	41
4.2.2 ÖĞRETİM PROGRAMININ İÇERİĞİNE YÖNELİK BULGULAR.....	47
4.2.3 ÖĞRETİM PROGRAMININ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SÜRECİNE YÖNELİK BULGULAR	53
4.2.4 ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYE YÖNELİK BULGULAR	57
4.3. ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖĞELERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER	59
4.3.1 Öğretmenlerin Programın Amaçları Hakkındaki Görüşlerinin Karşılaştırılması	60
4.3.1.1 Öğretmenlerin Programın Amaçları Hakkındaki Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması.....	60
4.3.1.3 Öğretmenlerin Programın Amaçları Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mezun Oldukları Okula Göre Karşılaştırılması.....	62
4.3.1.4 Öğretmenlerin Programın Amaçları Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Görev Yaptıkları Okula Göre Karşılaştırılması.....	63
4.3.1.5 Öğretmenlerin Programın Amaçları Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Program Bilgi Düzeyine Göre Karşılaştırılması	65
4.3.2 Öğretmenlerin Programın İçeriği Hakkındaki Görüşlerinin Karşılaştırılması	66

4.3.2.1 Öğretmenlerin Programın İçeriği Hakkındaki Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması.....	66
4.3.2.2 Öğretmenlerin Programın İçerik Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Karşılaştırılması.....	68
4.3.2.3 Öğretmenlerin Programın İçerik Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mezun Oldukları Okula Göre Karşılaştırılması.....	69
4.3.2.4 Öğretmenlerin Programın İçerik Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Görev Yaptıkları Okula Göre Karşılaştırılması.....	69
4.3.2.5 Öğretmenlerin Programın İçerik Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Program Bilgi Düzeyine Göre Karşılaştırılması	70
4.3.3 Öğretmenlerin Programın Öğretim-Öğrenim Süreçleri Hakkındaki Görüşlerinin Karşılaştırılması	73
4.3.3.1 Öğretmenlerin Programın Öğretim-Öğrenim Süreçleri Hakkındaki Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması	73
4.3.3.2 Öğretmenlerin Programın Öğretim-Öğrenim Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Karşılaştırılması.....	75
4.3.3.3 Öğretmenlerin Programın Öğretim-Öğrenim Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mezun Oldukları Okula Göre Karşılaştırılması	76
4.3.3.4 Öğretmenlerin Programın Öğretim-Öğrenim Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Görev Yaptıkları Okula Göre Karşılaştırılması.....	77
4.3.3.5 Öğretmenlerin Programın Öğretim-Öğrenim Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Program Bilgi Düzeyine Göre Karşılaştırılması	77
4.3.4 Öğretmenlerin Programın Ölçme Değerlendirme Süreçleri Hakkındaki Görüşlerinin Karşılaştırılması	79
4.3.4.1 Öğretmenlerin Programın Ölçme ve Değerlendirme Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması	79
4.3.4.2 Öğretmenlerin Programın Ölçme ve Değerlendirme Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Karşılaştırılması	79
4.3.4.3 Öğretmenlerin Programın Ölçme ve Değerlendirme Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mezun Oldukları Okula Göre Karşılaştırılması	79
4.3.4.4 Öğretmenlerin Programın Ölçme ve Değerlendirme Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Görev Yaptıkları Okula Göre Karşılaştırılması	79

4.3.4.5 Öğretmenlerin Programın Ölçme ve Değerlendirme Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Program Bilgi Düzeyine Göre Karşılaştırılması	79
---	----

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

SONUÇ	84
KAYNAKLAR	90
EKLER	93
ÖZGEÇMİŞ	98

KISALTMALAR

Siyer	: Hz. Muhammed'in Hayatı Dersi
SPSS	: Statical Package Social Sciences
DKAB	: Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi
Hz	: Hazreti
X^2	: Ki-kare Değeri
N	: Katılımcı Sayısı
P	: Anlamlılık Düzeyi

TABLOLAR

Tablo 1. İçeriğin Seçiminde Dikkat Edilmesi Gereken Ölçütler	9
Tablo 2. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Dağılımları	37
Tablo 3. Katılımcıların Mesleki Kıdem Yıllarına Göre Dağılımları.....	37
Tablo 4. Katılımcıların Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımları	38
Tablo 5. Katılımcıların Medeni Durumlarına Göre Dağılımları	38
Tablo 6. Katılımcıların Ekonomik Gelir Düzeyi Algıları	39
Tablo 7. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Kurumlara Göre Dağılımları	39
Tablo 8. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İdari Görev Yapma Durumlarına Göre Dağılımları	40
Tablo 9. Katılımcıların Siyer Dersi Hakkındaki Bilgi Düzeylerine Göre Dağılımları ...	40
Tablo 10. Katılımcıların Siyer Dersi Dışında Başka Bir Ders Verme Durumlarına Göre Dağılımları	41
Tablo 11. Konuların Anlaşılabilirlik Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri	41
Tablo 12. Amaçların Anlaşılabilirlik Seviyesine İlişkin Öğretmen Görüşleri	42
Tablo 13. Amaçların Öğrenci Davranışı Kazandırma ve Geliştirme Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	42
Tablo 14. Mevcut Programın Amaçları Gerçekleştirme Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	43
Tablo 15. Amaçların Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri	43
Tablo 16. Amaçların Gerçekleşmemesinin Nedenlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri	44
Tablo 17. Okul Aile ve Çevrenin Tutumuna İlişkin Öğretmen Görüşleri	44
Tablo 18. Özel Öğretim Yöntemlerinin Uygulanmayışına İlişkin Öğretmen Görüşleri.	45
Tablo 19. Eğitim Araç Gereç Eksikliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	45
Tablo 20. Ders Saatinin Yetersizliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri	46
Tablo 21. Diğer Derslerle ve Çevreyle Dersin Bütünleşmemesine İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	46
Tablo 22. Müfredatın Amaçlarla Tutarlılık Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri	47
Tablo 23. Müfredat ile Bilinçli Bireyler Yetişmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri	47
Tablo 24. İçeriğin Öğrencilerin Yaş Düzeyine Uygunluğuna İlişkin Öğretmen Görüşleri	48
Tablo 25. İçeriğin Aşamalılık ve Önkoşul İlkesine Uygunluğuna İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	48
Tablo 26. İçeriğin Öğrencilerde Düşünme Yeteneğini Geliştirme Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	49
Tablo 27. İçeriğe Eklenmesi Gereken Ünite ve Konulara İlişkin Öğretmen Görüşleri ..	49
Tablo 28. Programın Görsel Yöntemlerin Etkili Kullanılmasına Uygun Hazırlanmış Olması Durumuna İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	50
Tablo 29. Programın Sözel Yöntemlerin Etkili Kullanılmasına Uygun Hazırlanmış Olması Durumuna İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	50

Tablo 30. Öğretmenlerin Eğitim Araç-Gereçleri Kullanabilme Becerilerine İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	51
Tablo 31. İçeriğin Öğrencilerin İlgisini Çekme Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri .	51
Tablo 32. İçeriğin Öğrencilerin Dini Konulardaki Tüm İhtiyaçlarına Karşılık Verme Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri	52
Tablo 33. İçeriğin Ahlaki Davranış Kazandırma Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri	52
Tablo 34. Siyer Derslerinin Ortaokul/Liselerde Yer Alması Gerektiğine İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	53
Tablo 35. Programın Uygulanabilirlik Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri	53
Tablo 36. Öğretim-Öğrenim Süreçlerinde Eğitim Araç Gereçlerin Bulunabilirlik Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri	54
Tablo 37. İlkeler Arasında Birbiriyle Çelişen Hususların Bulunmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	54
Tablo 38. Örnek İşlenişler Hakkındaki Öğretmen Görüşleri	55
Tablo 39. Programda Ünite ve İçeriklerin Birbirine Paralel ve Bütünleyici Bir Şekilde Hazırlanmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri	55
Tablo 40. İçeriğin Güncel ve Yaşanan Hayata Uygun Olma Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	56
Tablo 41. Programın Zaman İtibariyle Uygulanabilirlik Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	56
Tablo 42. Ders Uygulamasında Farklı Kaynaklara Temasın Sağlanmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	57
Tablo 43. Uygulanan Değerlendirme Tekniklerinin Amaçların Kazanılma Durumunu Ölçme Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri	57
Tablo 44. Siyer Dersi ile Öğrencilerin Hz. Muhammed'in Hayatını Örnek Alabileceğine İlişkin Öğretmen Görüşleri	58
Tablo 45. Siyer Dersi ile Hz. Muhammed'in Hayatının Ana Hatlarıyla Tanınacağına İlişkin Öğretmen Görüşleri	58
Tablo 46. Siyer Dersinde Hz. Muhammed'in Hayatının Anlatılmasında Bazı Sorunlar Olduğuna Dair Öğretmen Görüşleri.....	59
Tablo 47. Öğretmenlerin Programın Amaçları Hakkındaki Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması Mann-Whitney U Tablosu	60
Tablo 48. Öğretmenlerin Programın Amaçları Hakkındaki Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması Ranks Tablosu	61
Tablo 49. Öğretmenlerin Programın Amaçları Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mesleki Kademelerine Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Tablosu	62
Tablo 50. Öğretmenlerin Programın Amaçları Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mezun Oldukları Okula Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Tablosu	63
Tablo 51. Öğretmenlerin Programın Amaçları Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Görev Yaptıkları Okula Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Tablosu	64
Tablo 52. Öğretmenlerin Programın Amaçları Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Görev Yaptıkları Okula Göre Karşılaştırılması Ranks Test Tablosu.....	64

Tablo 53. Öğretmenlerin Programın Amaçları Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Program Bilgi Düzeyine Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Testi	65
Tablo 54. Öğretmenlerin Programın Amaçları Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Program Bilgi Düzeyine Göre Karşılaştırılması Ranks Test Testi	66
Tablo 55. Öğretmenlerin Programın İçeriği Hakkındaki Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması Mann-Whitney U Tablosu	67
Tablo 56. Öğretmenlerin Programın İçeriği Hakkındaki Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması Ranks Tablosu	68
Tablo 57. Öğretmenlerin Programın İçerik Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Tablosu	68
Tablo 58. Öğretmenlerin Programın İçerik Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mezun Oldukları Okula Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test tablosu.....	69
Tablo 59. Öğretmenlerin Programın İçerik Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Görev Yaptıkları Okula Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Tablosu	70
Tablo 60. Öğretmenlerin Programın İçerik Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Program Bilgi Düzeyine Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Tablosu	72
Tablo 61. Öğretmenlerin Programın İçerik Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Program Bilgi Düzeyine Göre Karşılaştırılması Ranks Test Tablosu	73
Tablo 62. Öğretmenlerin Programın Öğretim-Öğrenim Süreçleri Hakkındaki Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması Mann-Whitney U Tablosu	74
Tablo 63. Öğretmenlerin Programın Öğretim-Öğrenim Süreçleri Hakkındaki Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması Ranks Tablosu.....	74
Tablo 64. Öğretmenlerin Programın Öğretim-Öğrenim Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Tablosu	75
Tablo 65. Öğretmenlerin Programın Öğretim-Öğrenim Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mezun Oldukları Okula Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Tablosu.....	76
Tablo 66. Öğretmenlerin Programın Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Görev Yaptıkları Okula Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Tablosu.....	77
Tablo 67. Öğretmenlerin Programın Öğretim-Öğrenim Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Program Bilgi Düzeyine Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Tablosu.....	78
Tablo 68. Öğretmenlerin Programın Öğretim-Öğrenim Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Program Bilgi Düzeyine Göre Karşılaştırılması Ranks Tablosu	79
Tablo 69. Öğretmenlerin Programın Ölçme ve Değerlendirme Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması Mann-Whitney U Tablosu	80
Tablo 70. Öğretmenlerin Programın Ölçme ve Değerlendirme Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması Ranks Tablosu.....	80
Tablo 71. Öğretmenlerin Programın Ölçme ve Değerlendirme Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Tablosu	81

Tablo 72. Öğretmenlerin Programın Ölçme ve Değerlendirme Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mezun Oldukları Okula Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Tablosu.....	81
Tablo 73. Öğretmenlerin Programın Ölçme ve Değerlendirme Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Görev Yaptıkları Okula Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Tablosu.....	82
Tablo 74. Öğretmenlerin Programın Ölçme ve Değerlendirme Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Program Bilgi Düzeyine Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Tablosu.....	83

ÖNSÖZ

İnsanların hem dini hem de manevi duygularının gelişmesinde çocukluk döneminde elde edilen bilgilerin büyük bir önemi vardır. Ülkemizde de çocukların dini gelişimlerini desteklemek amacı ile birçok faaliyet yürütülmektedir. Çocuklarda dini ve manevi duyguları geliştirmeyi amaçlayan bu faaliyetler içerisinde şüphesiz en önemli olanı Milli Eğitim Bakanlığının okullarda uyguladığı din dersleridir.

Son yıllarda tüm dünyada eğitim alanındaki gelişmelere paralel olarak ülkemizde de eğitim alanında bazı yeniliklere gidilmiş ve Öğretim-Öğrenim sisteminde bazı köklü değişiklikler yapılmıştır. Özellikle 4+4+4 eğitim ve öğretim sistemine geçilmesinin ardından geçmiş yıllarda müfredatlarda bulunmayan bazı derslerin ilköğretim ve ortaöğretim müfredatına eklendiği görülmüştür. Bu derslerden birisi de Hz. Muhammed'in Hayatı (Siyer) dersidir. Bu araştırmada da eğitim ve öğretim sistemi içerisinde henüz yeni olan bu seçmeli derse ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesi ve öğretmen görüşlerine göre derse yönelik bazı eksikliklerin neler olduğunun tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Bu tez çalışması boyunca bana akademik anlamda her türlü tecrübe ve desteğini esirgemeyen kıymetli danışmanın Yrd. Doç. Dr. Gizem SAYGILI hocama teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca eğitim-öğretim hayatım boyunca bana her türlü maddi ve manevi desteği sağlayan kıymetli anneme, babama ve eşim Ahmet SONGUR' a sonsuz teşekkür ederim

Fatma SONGUR

Eylül 2014

GİRİŞ

Eğitim, toplumların kendi geleceğini planlaması, kurması ve geleceklerine yön vermesi girişimidir. Toplumların geleceklerine verdikleri yön; çağın gereklerine uygun olmak şartıyla toplumun ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel ve tarihsel özellikleri dikkate alınarak biçimlendirilir (Çınar, 2003: 1). Bunun sonucunda eğitim alan kişilerin davranışlarında bazı değişikliklerin olması beklenir (Kaya, 2006: 3). Bunun yanında eğitim sayesinde her toplumun ayrılmaz birer parçası olan kültürel özellikler toplumdan topluma aktarılır (Akboy, 2005: 21). Dolayısıyla eğitimin, toplumun ayrılmaz bir parçası olduğu söylenebilir (Akboy, 1997: 1).

Eğitimin temel amacı, öğrencilerin ders kazanımlarıyla entelektüel yeterliliğini geliştirmenin yanında, duyuşsal kazanımlarla karakter gelişimini ve ahlaki yeterliliğini besleyebilmek, bilgiyi yüksek kimlik ve kişilik gelişiminin gerektirdiği düşünce süzgeçlerinden de geçirerek, doğru ve yerinde kullanabilen bir profilin yetişmesine rehber olmaktır. İyi eğitim almış bir insan, sadece zihinsel performansı ve kapasitesiyle değil yansıttığı değer yargılarıyla da yaşadığı toplumun aynası durumundadır. Bu da eğitimin yönünü belirleyen program geliştirme faaliyetlerinin, öğrenenin entellektüel bir değer olmanın yanında, sosyal bir değer, bir insan olma mantığının üzerinde temellenmesiyle mümkün olabilir (Kuş, 2009: 1).

Türkiye’de uygulanan eğitim ve öğretim programları Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanmaktadır. Ülke tamamında benzer şekilde uygulanması istenen programlarda belirtilen bilgi, beceri, değer ve tutumların bütün öğrencilere kazandırılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda hazırlanan eğitim ve öğretim programlarının merkezi ve resmî bir nitelik taşıdığı söylenebilir (Veznedaroğlu, 2007:1).

Türkiye’de eğitimde program geliştirme çalışmaları her ne kadar geç başlamış olsa da (Demirel, 1992: 27), bilgi toplumuna geçiş sürecine paralel olarak dünyada yaşanan gelişmeler, ülkemizde de birçok alanda değişimi zorunlu hale getirmiş ve bu değişim eğitim alanına da yansımıştır. Türk eğitim sisteminde son yıllarda yeniden yapılandırma yoluna gidilmiş, çağın ihtiyaç ve gerçeklerine uygun insan tipinin yetiştirilmesi için eğitim programları yenilenmiştir. Yeni eğitim programlarının

etkilerini ve olumlu yönlerini iyi anlayabilmenin en etkili yolu uygulanan programların değerlendirilmesidir (Yıldırım ve Öztürk, 2009: 94).

Eğitim ve öğretim programı içerisinde öğrencilerin dini ve ahlaki gelişimlerinin sağlanmasında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinin büyük bir önemi vardır. Ancak yapılan araştırmalarda çocuklara yönelik dini eğitim kitaplarının ve ders araç-gereçlerinin yetersiz olduğu belirtilmiştir. Bu nedenle çocukları ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik dini eğitim araç-gereçlerinin geliştirilmeye çalışıldığı görülmektedir (Şentürk, 2013: 74).

Ülkemizde tüm öğretim kademelerinde eğitimin şekil ve nicelik yönünden yapılanması devam ederken, diğer taraftan da eğitimin kalitesinin artırılması, öğretim programlarının ve ders kitaplarının çağdaş eğitim anlayışı çerçevesinde yeniden düzenlenmesi çalışmaları son yıllarda hızlanmıştır. Günümüzde hem teknolojik hem de kültürel alanlardaki gelişmelere ayak uydurabilecek bireyler yetiştirebilmek amacıyla ülkemizde geniş çaplı bir program geliştirme çalışması başlatılmıştır. Bu çerçevede Milli Eğitim Bakanlığı tarafından öğrenci merkezli aktif eğitimi etkin duruma getirmek adına önemli adımlar atılmaktadır. Eğitimin en önemli öğeleri içerisinde bulunan öğretim programlarından başlayarak, ders kitapları, içerik, öğretim yöntem ve tekniklerinde öğrencileri bu amaçlara ulaştıracak boyutta pek çok yenilik yapılmaktadır (Fidan, 2013: 1-2). Eğitim psikolojisi açısından, dini eğitime yeterince önem verilmediği göz önünde bulundurulduğunda (Öcal, 1991: 64), din eğitiminde yapılan yeniliklerin önemi giderek artmaktadır.

Türkiye’de son yıllarda yapılan eğitim ve öğretim reformu ile birlikte 4+4+4 eğitim sistemine geçilmiştir. Bu süreçte ilköğretim ders programının içerisinde bazı seçmeli dersler eklenmiştir. Bu seçmeli derslerden birisi de Hz. Peygamber’in hayatıdır. Günümüze kadar aileler çocuklarına Hz. Peygamber’i tanıtmayı ve sevdirmeyi her dönemde amaçlamış ve bunun için çeşitli yollar denemişlerdir. Çocuklarda kitap okumanın zihinsel, duygusal, sosyal ve dini gelişiminde önemli bir yeri olduğu için, bu ihtiyacı kimi zaman çocuklar için hazırlanan siyer kitaplarıyla karşılamaya çalışmışlardır. İnsanın çocukluk yıllarında okuduğu siyer eserleri ömür boyu sahip olacağı peygamber tasavvurunun temelini oluşturmaktadır. Kişinin, hayatının ileriki yıllarında göstereceği dini davranış modelleri bu tasavvur üzerine inşa edilir. Bu

nedenle siyer eserlerinin azımsanmayacak sayıda arttığı bir dönemde çocuklara rehberlikte bulunurken onlara sunulan bilgiler konusunda dikkatli olunması gerekmektedir (Tursun, 2011: 31). Bu noktada 4+4+4 eğitim sistemi ile seçmeli ders olarak gelen Hz. Muhammed'in hayatı dersi öğretim programının, eğitim programlarının uygulayıcısı (Yıldırım ve Öztürk, 2009: 95) olan öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi oldukça önemlidir. Bu bağlamda yapılan bu araştırmada, Isparta ilindeki ortaokul ve lise kurumlarında görev yapan öğretmenlerin Siyer dersi öğretim programına yönelik düşüncelerinin ve bu görüşlerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ÖĞRETİMDE PROGRAM HAZIRLAMA VE GELİŞTİRME SÜRECİNE İLİŞKİN TEMEL KAVRAMLAR

1.1. PROGRAM KAVRAMI

Program, yapılması gereken bir işin hangi bölümlerden oluştuğunu, her bölümün ne zaman, nasıl ve hangi sıra ile yapılacağını gösteren bir tasarıdır (Aydın, 2004: 60). Bu bölümde genel olarak eğitim programına ilişkin literatür bilgisine yer verilmiştir.

1.2. EĞİTİM PROGRAMI KAVRAMI

Eğitim programı, bir okul veya eğitim kurumunun öğrencilerine kazandırmak istediği tutum, davranış ve bilgilerin ayrıntılı bir biçimde planlanması ve amacı gerçekleştirecek şekilde sistem bütünlüğü içinde organize edilmesidir.

Eğitim programı kavramının içinde barındırdığı hassaslık, eğitim programının, okulun ya da herhangi bir eğitim kurumunun veya milli eğitimin amaçlarını dikkate alarak, bu amaçlara yönelik tüm faaliyetleri kapsayacak biçimde yapılandırılmasından ileri gelmektedir. Bu nedenle eğitim programının çok kapsamlı bir program olduğu, öğretim ve ders programlarının da eğitim programının içinde yer aldığı, okul içindeki ve okul dışındaki tüm etkinlikleri, gezileri, törenleri içerecek şekilde düzenlenmesi gerektiği ifade edilir (Bulut, 2006: 7). Eğitim programı konusunda açıklanan görüşleri şu şekilde sıralamak mümkündür;

- Eğitim programı, öğrenme ve öğretme durumlarını belirlemeye yarayan ayrıntılı bir plandır,
- Eğitim programı öğrenme ve öğretme durumlarını gösteren ayrıntılı bir planlama, tasarlanan eğitim amaçlarının gerçekleşmesi için bir ön şarttır,
- Eğitim programı geliştirmenin temel noktası, ihtiyaç gereksinmesi ve değerlendirmesidir,

- İhtiyaç analizi sonuçlarına göre, amaçlanan davranış eğitim durumunu ve değerlendirme süreçlerini belirler,
- Yukarıda belirtilen süreçler arasında ilişkinin kurulması eğitim programı açısından önemlidir (Sünbül, 2010: 42-43).

Eğitim, öğrencilerin davranışlarında kendi yaşantıları yolu ile bazı değişiklikler meydana getirme amacı taşıdığı için program, söz konusu değişiklikleri ortaya çıkarabilecek özellikleri taşımalıdır. Geçerli bir öğrenme bireyin yaşantısının bir ürünü olduğu için, eğitim programının içeriği öğrencinin çevresine uygun olarak düzenlenmelidir. Bunun yanında eğitim programı, bir bütün olarak denenceler takımı olarak anlaşılmalı, değerlendirme sonuçlarına göre sürekli olarak sınanmalı, sürekli olarak geliştirme ve yenileştirme süreçlerine dâhil edilmelidir (Bilen, 2002: 55).

Literatürde yer alan bazı araştırmalarda eğitim programının bir sistem olduğu düşünülmüş, söz konusu sistemin yürümesi için de eğitim programı içerisinde bazı kişilerin çalışması gerektiği belirtilmiştir. Bazı araştırmalarda ise eğitim programı birer içerik veya konu alanı olarak düşünülmüştür (Demirel, 2012: 3). Literatürde her ne kadar eğitim programı ile ilgili farklı araştırma sonuçları yer alsada, genel olarak eğitim programı öğrencilerin yaşantılarını düzenlemeyi amaçlayan okul içi ve okul dışı tüm etkinlikleri kapsamaktadır (Demirel, 2004: 10). Bu etkinlikler içerisinde de öğrenme-öğretme sürecinin etkili olmasını sağlayan, öğretmen ve öğrenciler tarafından kullanılan bazı öğretim araçları kullanılmaktadır (Uşun, 2006: 7).

1.3. ÖĞRETİM PROGRAMI

Herhangi bir faaliyet veya etkinliğe başlamadan önce amaca ulaşmayı kolaylaştıracak bazı kurallar ve programlar belirlenir. Oluşturulan programların veya ortaya konulan etkinliklerin doğruluk oranı ne kadar yüksek olursa, amaçlara ulaşmak o kadar kolay olur. Ancak uygulanacak programda bazı sorunlar var ise hedeflere ulaşma konusunda bazı sorunlar ortaya çıkar. Eğitim ortamında da belirlenen amaçlara ulaşmak için öğretim programlarının belirli kurallara göre oluşturulması oldukça önemlidir (Küçükahmet, 1999: 42). Öğretim programlarının belirli planlar dâhilinde oluşturulmasının bazı yararlarını şu şekilde sıralamak mümkündür;

- Öğretimin planlanması, öğretmenlerin derslerde hangi konuları nasıl ve ne amaçlarla öğreteceklerini belirlediği için öğretmenlerin verimini artırır,
- Ders konularının ne zaman ve hangi sürelerde işleneceği zaman sırasına konulacağı için programın belirlenen sürelerde tamamlanması sağlanır,
- Öğretim planının olması öğrenci ve öğretmenleri dağınıklıktan kurtarır ve kendine güvenlerini artırır,
- Öğretim faaliyetlerinin amaçları doğrultusunda en uygun teknik, yöntem ve araç-gereçlerin seçilmesini kolaylaştırır,
- Öğretim programının iyi planlanması ile birlikte öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına uygun bir biçimde gelişmeleri sağlanır,
- Hem öğretmen hem de öğrencilere düzenli çalışma alışkanlığı kazandırır,
- Eğitim ve öğretim etkinliklerinde düşünceye açıklık kazandırır (Demirel, 2004: 12).

Öğretim denildiği zaman, bu kavrama sıkı sıkıya bağlı olan program, programın nitel ve nicel boyutları, bunların yanında hangi amaçlara hizmet ettiği de önemli kavramlardır. Her şeyden önce öğretim programının bir amaca hizmet etmesi gerekir (Tavukçuoğlu ve Erdem, 2005: 12).

Öğretim programı kavramından önce öğretme kavramının tanımının iyi bilinmesi gerekir. Literatürde öğretim kavramı ile ilgili birçok tanım bulunduğu görülmektedir (Hesapçioğlu, 2011: 44). Genel olarak öğretme, öğrenmenin kolaylaştırılması, öğrenmeye rehberlik edilmesi, bunun yanında öğrencilere öğrenmeyi gerçekleştirmelerinde yardımcı olunmasını kapsayan bir süreçtir (Açıkgöz, 2005: 12). Öğretim programı, sosyal bilimler içerisinde diğer kavramlarda olduğu gibi üzerinde sıkça tartışılan ve farklı yazarlar tarafından farklı şekillerde tanımlanan kavramlardan biridir (Bulut, 2006: 7). Genel olarak öğretim, öğrenmeyi ortaya çıkarabilmek için bilgi ve çevrenin düzenlenmesi olarak tanımlanabilir. Burada sözü edilen çevre, sadece öğretimin yapıldığı yeri değil, aynı zamanda bilgilerin aktarılmasında kullanılan yöntemleri, öğrencinin çalışmaya yönelmesini sağlayan etkinlikleri, kullanılan eğitim teknik, araç ve gereçlerini de kapsamaktadır. Bu kapsamda öğrencilerin kazanacakları

bilgiler ve kullanılacak öğretim programları çevreye göre farklılık gösterebilir (Kaya, 2006: 4).

Öğrenme tesadüfen gerçekleşen bir eylem değildir. Öğretim, planlı ve programlı bir süreçtir (Aydın, 2004:8). Günümüzde ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında uygulanan programlar birer öğretim programı örnekleridir. Eğitim programlarının geliştirilmesi genellikle süreci etkileyen tüm unsurların düzenlenmesini ifade ederken, öğretim programlarının geliştirilmesi ise özellikle öğrenen-öğreten etkileşimini ve bu etkileşim ile ilgili tüm unsurların düzenlenmesini ifade eder (Sünbül, 2010: 40).

Öğretim programı içerisinde öncelikle ilgili dersin özel amaçlarını oluşturan bilişsel yeterlik, psiko-motor beceri ve duyuşsan özelliklere yer verilmektedir. İkinci aşamada, bu niteliklerden her birisi, ilgili niteliği meydana getiren öğeler veya onların gözlenebilir işaretçileri olan kritik davranışlar ile tanımlanır. Öğretim programı içerisinde bu iki aşamanın ardından dersin özel hedeflerini gerçekleştirmede kullanılacak olan öğretme-öğrenme etkinlikleri ele alınır. Öğretim programında bulunan bu etkinlikler benzer ortamlarda gerçekleştirilmesi için ünitelere ayrılırlar. Oluşturulan üniteler, uygulama aşamasındaki amaçlara göre belirli bir sıraya göre dizilirler. Bir derse ait olan ünitelerin belirlenen sıralamaya göre işlenmesinin ardından, öğrencilerde söz konusu derse ilişkin gerekli becerilerin kazanılmış olması hedeflenir. Öğretim programının düzenlenmesi ve uygulanması sırasında, sınıf içindeki her bir öğretme-öğrenme sürecinin incelenmesi programın geliştirilmesi açısından önemlidir (Tan vd., 2002: 12).

1.3.1. Öğretim Programının Temel Öğeleri

Öğretim programları, öğretimin temel özellikleri nedeniyle sistematik süreçlerden meydana gelmektedir. Öğretim sisteminin fonksiyonu, belirlenen öğretim hedefleri çerçevesinde öğrenmeyi gerçekleştirmektir. Öğretme ve öğrenme sürecinin başarıya ulaşması, öğretim sisteminin ahenkli çalışması ile mümkündür (Şimşek, 2007: 7). Eğitim ve öğretim programının temel öğeleri, amaçlar (hedefler, davranışlar, konular, açıklamalar, ilkeler, eğitim ve öğretim durumları ile değerlendirmeden oluşmaktadır (Aydın, 2004: 64).

1.3.1.1. Amaç

Eğitim ortamında amaçlar genellikle nasıl bir insan sorusunun yanıtını araştıran, hedeflenen insan özelliklerine göre belirlenen unsurlardır. Günümüzde politik, sosyal, ekonomik ve bilimsel gelişmelere paralel olarak insanların yapıları da değişmeye başlamıştır. Bu nedenle öğretim programında yer alacak amaçlar belirlenirken öğrencilerin mevcut kişisel özelliklerinin de göz önünde bulundurulması gerekir (Alkan, 2011: 22).

Öğretim programı içerisinde yer alan amaç ögesi, genellikle hedeflere ulaşma isteği ile yakından ilgilidir. Bir eğitim ve öğretim programının amaçları belirlendiği zaman bunların davranış yönünden de dile getirilmesi oldukça önemlidir. Program amaçlarının yerine getirilmemesi ise öğretim programı içerisindeki hedeflerin sadece süs olarak kalmasına neden olur (Demirel, 2004: 35). Bunun yanında her türlü eğitim etkinlikleri belirli bir amaç doğrultusunda hazırlanmalıdır. Amaçları gerçekleştirmek için planlı bir biçimde hazırlanan eğitim programı içerisinde ders etkinliklerine ilişkin her türlü durum göz önünde bulundurulmalıdır (Sünbül, 2010: 57).

1.3.1.2. İçerik (Konu)

Program geliştirme sürecinin en önemli aşamalarından birisi programın içeriğinin oluşturulması ve düzenlenmesidir. İyi bir eğitim ve öğretim sisteminin temel ilkelerinin başında program içeriğinin öğrenci ihtiyaçlarına uygun bir biçimde düzenlenmesi ve uygulanmasıdır. Ancak öğretim programının içeriğinin belirli bir düzene göre sıralanması ve uygulanması, öğretim programlarının amacına ulaşması için tek başına yeterli değildir. Bu nedenle seçilmiş olan içeriğin, eğitim ve öğretim sisteminde herhangi bir karmaşıklığa neden olmadan işlemesi gerekmektedir. Bu kapsamda içeriğin amaca ulaşabilmesi için kaynak kitapların kullanılması, çeşitli yazılı ve görsel materyallerden yararlanılması, ders konusunda uygun ödev ve projelere yer verilmesi son derece önemlidir (Tan vd., 2002: 27). İçerik seçiminde dikkat edilmesi gereken ölçütler Tablo 1.1’de gösterilmiştir (Sünbül, 2010: 69).

Tablo 1. İeriğın Seçiminde Dikkat Edilmesi Gereken ltler

Ölçüt	Açıklama	rnek
Geçerlik	İeriğın amaca hizmet etme derecesidir. İeriğın gerçek bilgilerini kapsamasıdır. İeriğın kullanışlı olmasıdır.	Programın amacı öğrencilere ikinci bir dil öğretmek ise İngilizce ince'ye göre daha geçerlidir
Güvenirlik	İçerikte yer alan bilgilerin tutarlılığıdır.	Bir ders kitabında yer alan bilgilerin birbiri ile çelişmemesi
Bilimsellik	İeriğın geniş problemlere cevaplar aramaya yardımcı olmasıdır.	Fen bilgisi dersinde öğrencilerin bilimsel gelişimlerinin desteklenmesi için ders içeriğinde bilimsel etkinlikler olması
Öğrenci ihtiyaçlarını karşılama	İeriğın ğrenci ilgilerine göre hazırlanmasıdır.	Lise İngilizce programının içeriğinde spor, medya ve eğlence gibi konulara yer verilmesi
Faydalılık	İeriğın ğrencinin işine yaramasıdır.	İlgili derslerde medya oku yazarlığına yer verilmesi
ğrenilebilirlik	İeriğın ğrenci düzeyine uygun olmasıdır.	İlköğretimin ilk yıllarında (1-5) soyut kavramlara fazla yer verilmemesi
Sosyal gerçeklerle tutarlılık	İeriğın öğrenciye en gerekli olan bilgiyi vermesidir.	Öğrenci konuyu ğrenmemeli, konudan öğrenmelidir

Öğretim programının içerik ögesi kapsamında ‘‘ne öğretelim?’’ sorusuna cevap aranır. Amaca uygun bilgilerin aktarılmasında hedef-içerik (amaç-araç) ilişkisi kullanılır. İçerik seçimindeki en önemli olan nokta içeriğın ğretim programında yer alan hedefler ile tutarlılık göstermesidir. Eğitim faaliyetleri merkezi yönetim ile yönetilen ülkelerde içerik seçimi genellikle merkezi yönetim tarafından belirlenmektedir. Seçilmiş olan içeriklerin merkezi yönetimin de onayından geçmesi gerekmektedir (Demirel, 2004: 35-40).

Eğitim programının önemli bir ögesi durumunda olan içerik, eğitim programı içindeki diğeri öğeleri de etkilemekle birlikte çeşitli ihtiyaçları da karşılayıcı konumdadır. Bundan dolayı içerik ögesinin oluşturulmasında, diğeri program öğeleriyle ilişkisi ile birlikte eğitim programının oluşturulmasına yön veren bireysel ve toplumsal ihtiyaçlar da göz önünde bulundurulmalıdır. Bu durumda eğitimin çıkış noktası olan bireyin, okul ortamında ğretim süreçlerinde ise öğrencinin özellikleri ön plana çıkmaktadır. Bu kapsamda içeriğın öğrenme süreciyle ilgili bir takım noktalara uygun olarak düzenlenmesi beklenir (Tosun, 2011: 6-7).

Eğitim alanında, öğretimin etkinliğini ve verimini arttırmak için hazırlanmış olan eğitim içeriğinin belirli amaçları karşılayacak düzeyde olması gerekir. Öğretim ortamına ilişkin yapılacak olan düzenlemeler, genellikle ünitelerin ve üniteler içerisindeki konuların uygun bir biçimde belirlenmesi ile mümkündür. Öğretim programı içerisinde bir ders programı hazırlanırken, öğretilecek olan konuların belirlenmesi, ünitelerin oluşturulması ve oluşturulan ünitelerin belirli bir sıra ile işlenmesi oldukça önemlidir. Öğretimin içerik boyutu iyi düzenlendiği takdirde, dersi veren hoca öğrencilerin derse ilişkin ihtiyaçlarını daha iyi karşılayabilir (Tan vd., 2002: 28).

1.3.1.3. Öğrenim-Öğretim Süreçleri

Öğrenme birey ile çevresi arasındaki etkileşimin sonucunda ortaya çıkan, kalıcı yaşantı ürünlerinin bireylerde oluşturduğu olumlu yöndeki davranış değişimleridir. Öğretim ise belirli bir öğretme durumunda belirlenmiş hedeflere, etkili bir biçimde ulaşabilmek için uygun personel, araç-gereç, yöntem ve teknikler kullanma etkinliğidir. Bu kapsamda öğrenme ve öğretme bir madalyonun iki yüzü gibidir. Öğretme ve öğrenme süreci öğrenen açısından ele alındığında öğrenme, öğretici açısından ele alındığında ise öğretme olarak adlandırılmaktadır. Bir öğretim programının beklenen davranışların öğrenilmesine imkan tanınması, söz konusu programın sağlam ve işe yarar diğer bir deyişle kullanışlı olması anlamına gelmektedir (Babadoğan, 1996: 18-19).

Günümüz eğitim sistemi genel olarak sözel ve sayısal zekâ alanlarına dayalıdır. Buna paralel olarak da eğitim-öğretim süreci sonunda elde edilen öğrenme ürünleri sadece sözel ve sayısal olarak ölçülmektedir. Dolayısıyla sözel ve sayısal zekâ alanlarında güçlü olmayan öğrenciler başarısız öğrenci olarak değerlendirilmektedir (Oral, 2006: 2).

Öğrenim-öğretim sürecinin temel taşı öğretmenlerdir. Bu nedenle öğretmenlerin mesleki gelişimi için öğrencileri daha iyi tanımlarının yanında, kendi öğretim strateji ve stillerine ilişkin sürekli yeni kararlar vermeleri gereklidir. Çünkü etkili ve alanında başarılı olan bir öğretmen; mesleki davranışlarını ortaya koyan, öğrenme-öğretme sürecini mesleki ve genel davranış kalıplarıyla biçimlendirebilen, duruma uygun

öğretme stratejisi belirleyebilen ve değerlendirme sürecini hedeflerle tutarlı biçimde işletebilen kişidir (Babadoğan, 1996: 1).

Düzeyi ne olursa olsun öğretme-öğrenme ortamı açık bir sistem anlayışına göre düzenlenmelidir. Çünkü gerçekleştirilmesi düşünülen öğretim faaliyetlerinin çıktıları sistemin özellik ve unsurlarına dayalı olarak bir nitelik taşıyacaktır. Ayrıca tüm öğretme-öğrenme süreçlerinin merkezinde öğrencinin olması gerektiği unutulmamalıdır (Taşdemir, 2008: 205).

1.3.1.4. Ölçme ve Değerlendirme

Basit anlamı ile ölçme, ölçülebilen niteliklerin arasındaki ilişkiyi koruyacak şekilde bu niteliklere sayı veya sembollerin atanması işlemleri olarak tanımlanmaktadır. İngilizce başarı puanları kıyaslanan iki öğrenciden İngilizce bilgisi yüksek olan öğrencinin İngilizce ders başarı notunun, İngilizce bilgisi düşük olan öğrenciye kıyasla daha yüksek olmalıdır (Tan vd., 2002: 195).

İnsanlık tarihi kadar eski olan ve “fark” kavramının ortaya çıktığı günden beri ihtiyaç duyulan kavramların başında “Ölçme ve Değerlendirme” gelmektedir. Ölçme ve değerlendirme eğitim bilimleri açısından ele alındığı zaman, öğretmenlerin ve program geliştirme uzmanlarının öğretimle ilgili endişelerini gidermede, öğretim faaliyetlerinin kalitesini değerlendirmede ve öğrencilerin gerek bilişsel gerekse duyuşsal bilgi ve becerilerinin yönünü ve miktarını belirlemede birbiri ile bütünleşerek anlamlaşan iki önemli süreçtir (Bulut, 2006: 2). Eğitim sürecinin insanlar üzerinde yapılan önemli yatırımlardan birisi olduğu düşünüldüğü zaman, söz konusu yatırım ile istenilen amaçlara ulaşılması tesadüflere bırakılamaz. Bu durum eğitim ve öğretim sistemi içerisinde ölçme ve değerlendirmenin önemini açıkça göstermektedir (Yılmaz, 1998: 22-23).

Öğretim programı içerisinde yer alan ölçme ve değerlendirme etkinlikleri programın son boyutunu oluşturur (Demirel, 2004: 42). Okul ortamında öğrencilerin belirli davranışlara erişmiş olma durumlarının nesnel yöntemler kullanılarak belirlenmemiş olması, söz konusu öğrencinin hedeflenen davranışı ne kadar kazandığının belirlenmesini güçleştirmektedir. Bu noktada ölçme ve değerlendirme

öğrencilerin hedeflenen davranışlara ulaşma düzeylerini nesnel yollar ile değerlendirmeye olanak sağlamaktadır (Özçelik, 2010: 12). Bu kapsamda eğitim programları içerisinde önemli bir yere sahip olan ölçme değerlendirme, yapılan eğitimin niteliğini kontrol etmeyi sağlayarak önemli bir rol üstlenmektedir. Eğitim-öğretim sistemi içerisinde öğrencilerin belirlenen hedef ve amaçlara ne kadar ulaştıklarını tespit etmek ve öğrenme eksikliklerini belirlemek, bunlara ek olarak gelişim seviyelerini izleyebilmek için ölçme ve değerlendirmeye gereksinim vardır (Yıldırım ve Öztürk, 2009: 105). Eğitim ve öğretim sistemi içerisinde öğretmenler tarafından yapılan ölçme ve değerlendirme etkinliklerini şu şekilde sıralamak mümkündür;

- Dersin hedef davranışlarını belirleme,
- Belirlenmiş olan bazı hedef davranışların kritik olanlarını tüm davranışları temsil gücü yüksek olacak bir şekilde seçme,
- Kullanılacak sınav türünü seçme,
- Belirlediği kritik davranışları ölçecek sorular yazma ve soru bankasındaki mevcut sorular arasında seçim yapma,
- Öğrencilerin seviyelerini ölçmek için hazırladığı soruları uygun bir formatta test biçimine dönüştürmek,
- Hazırladığı sınavı uygulamak, sınav kağıtlarının puanlamasını yapmak (Tan vd., 2002:194; Tan, 2011: 40).

Ölçme ve değerlendirme sonucunda elde edilen veriler öğretim etkinlikleri sonunda öğrencilerin sahip oldukları bilgi ve becerilerin hedeflerle ne derece tutarlılık gösterdiğinin belirlenmesi açısından oldukça önemlidir. Bu şekilde elde edilen veriler ile öğrencilerin yetersiz olduğu alanlar belirlenerek, öğretmenler ölçme sonuçlarına göre bir öz değerlendirme yapma olanağına sahip olurlar (Bulut, 2006). Ayrıca eğitim ve öğretim sistemi içerisinde kullanılacak olan ölçme ve değerlendirme faaliyetleri, eğitim sisteminin kontrol edilmesi için gereklidir. Dolayısıyla ölçme değerlendirme ile eğitim ve öğretim sistemi içerisindeki aksaklıkların tespit edilmesi mümkün olabilir (Tan vd., 2002: 193). Tabi ki hedeflere ulaşılma düzeyinin belirlenmesi amacıyla ölçme ve değerlendirme yapmaya geçilmeden önce hedef ve amaçların daha önceden belirlenmiş olması gerekir (Bilen, 2002: 39).

1.4. DERS PROGRAMI

Bir ders süresi içerisinde planlanan hedeflerin bireye nasıl kazandırılacağını gösteren tüm etkinliklerin yer aldığı plana ders programı denir (Demirel, 2012: 6). Bu kapsamda ders programı, bir okulda işlenen Matematik, Fen Bilgisi, Türkçe gibi tüm dersleri kapsamaktadır (Sünbül, 2010: 41).

Ders programı belirli bir süre ile sınırlandırılmış olan hedeflere ulaşmayı amaçlayan etkinliklerin ayrıntılı bir biçimde tasarlandığı kılavuzdur. Günlük ders programı, öğretme-öğrenme süreci içerisinde bir gün boyunca işlenecek tüm derslerin yer aldığı kılavuzdur. Öğretmenlerin bilgi düzeyleri ne olursa olsun sınıf ortamındaki etkinliklerin düzenli ve tespit edilen hedefleri gerçekleştirici nitelikte olması gerekir. Düzgün ve derslerin amaçlarına göre olarak hazırlanmış olan ders programı, öğretmenin dersleri daha iyi işlemesine katkı sağlarken, derslerin gelişigüzel işlenmesini de önlemektedir. Aksi durumlardaki uygulamalar (öğretmenin doğrudan ders kitabı veya farklı kılavuzları kullanarak ders işlemesi), gerekçesi ne olursa olsun öğretimde hedeflenen amaçların şansa bırakılmasına neden olacaktır. Bunun yanında öğretme ve öğrenme sürecinin bir parçası olan ders programları belirli bir mantık çerçevesinde hazırlanmalıdır. Bazen dersin özelliğine ve amaçlarına uygun olarak ders programı içerisinde deney, gezi, gözlem ve inceleme gibi öğretim etkinlikleri de yer alabilir. Bu planların da dersin amacına ve hedeflerine hizmet etmesi gerekir (Taşdemir, 2008: 204).

1.5. ÖRTÜK PROGRAM

Eğitim ve öğretim faaliyetleri, öğrenci davranışlarında istenilen değişimler meydana getirmek için planlı ve programlı bir biçimde gerçekleştirilir. İstenilen davranış değişikliklerinin gerçekleştirilmesi için hazırlanan eğitim ve öğretim programlarında, öğrenciye kazandırılması düşünülen davranış özelliklerinin neler olduğu, bu özelliklerin öğrencilere nasıl kazandırılacağı, kazandırılıp kazandırılmadığının nasıl belirleneceği ve değerlendirileceğine ilişkin öğeler tasarlanmaktadır. Bir eğitim programı, öğrencilerin zihinsel, duyuşsal ve devinimsel açılarından gelişimini sağlayacak nitelikte tasarlanmalıdır. Ancak eğitim programında tasarlananlar ile uygulama aşamasında bazı farklılıkların ortaya çıkacağı göz önünde

bulundurulmalıdır. Bu durum tüm okullarda yazılı ve açıklanmış resmi eğitim programına ek olarak yazılı olmayan örtük programının da olduğu düşüncesine götürmektedir. Bundan dolayı eğitim ve öğretim sistemi içerisinde resmi programların geliştirilmesi kadar örtük programın da açığa çıkarılması oldukça önemlidir (Tuncel, 2007: 43). Öğrencilerin sahip oldukları, buna karşılık öğretim programlarında belirtilmeyen öğrenmeler ve bunlara neden olan okul ve sınıf içi uygulama ve düzenlemeler örtük programın öğelerini oluşturmaktadır. Örtük program öğrencilere yaşamın kendisini öğreten (Veznedaroğlu, 2007: 6), açık, formal ve resmi olarak belirtilen programın dışında kalan ve yazılı olmayan bir programdır (Yüksel, 2002: 362). Bu kapsamda örtük programın sosyalleşme düzeyini geliştirmeyi amaçladığı söylenebilir (Ercan vd, 2009: 81).

Toplumun beklentilerine uygun iyi vatandaşlar yetiştirme yükümlülüğüne sahip olan eğitim kurumlarının, söz konusu sorumluluklarını sadece resmi programlarda öngörülen ders içerikleriyle kazandırmaları çok zordur. Çünkü açık programla kazandırılmaya çalışılan bilgilerin büyük bir bölümü aktarımdan öteye geçememektedir. Bu durum, özellikle öğretilmekten çok yaşatılması gereken demokratik değer ve tutumların kazandırılması için önemlidir. Bundan dolayı okullarda demokratik değerlerin yaşandığı ve yaşatıldığı bir örtük program oluşturulması, açık programlarla kazandırılmaya çalışılan bilgi, beceri ve değerlerin bir yaşam biçimi olarak benimsenmesi sağlanmalıdır (Sarı, 2007: 1). Bunun yanında örtük programın amacına ulaşması ve öğrenciler üzerinde etkili olabilmesi için okullarda görev yapan yönetici ve öğretmenlerin bu konudaki farkındalıklarının artırılması gerekmektedir (Kesici ve Türkoğlu, 2012: 150).

1.6. PROGRAM GELİŞTİRME KAVRAMI

Dünyada hızla değişen ve her geçen gün yenilenen teknoloji karşısında insanlar kendilerini yenilemek ve bu değişime ayak uydurmak zorunda kalmışlardır. Ülkelerin de hem ekonomik hem de bilimsel alanlarda diğer ülkelerle yarışmaları için, sahip oldukları bireyleri çağın gereklerine uygun bilgi, beceri ve tutumlar ile donanımlı hale getirmeleri gerekmektedir. Bunu başarmak için birçok ülke eğitim programlarının yenilenmesini veya bütünüyle değiştirilmesini başlangıç noktası kabul görmektedir.

Bunlardan dolayı eğitimde program geliştirme ülkeler için hayati önemi olan bir çalışma alanı haline gelmiştir (Bulut, 2006: 3). Eğitim sürecinin sürekli gelişmekte olan dinamik bir süreç olması nedeniyle de eğitimde program geliştirme çalışmaları son yıllarda giderek artmıştır (Yılmaz, 1998: 25).

Genel anlamı ile program geliştirme, eğitim programının hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme öğeleri arasındaki dinamik ilişkiler bütünüdür. Bu tanıma göre program geliştirmenin dört temel ilkesi bulunmaktadır. Bu ilkeler hedef, içerik, öğretme-öğrenme, ölçme ve değerlendirmedir (Demirel, 2012: 5). Program geliştirme yaklaşımlarının temelinde bulunan ilkeler ve kurallar hem açık ve anlaşılır hem de net bir biçimde düzenlenmelidir. Böylece programın içeriğinin belirlenmesi kolaylaşır (Bilen, 2002: 19).

Program geliştirme çalışmalarının etkili olabilmesi için araştırma ve geliştirmeye dönük olarak yönlendirilmesi gerekir. Özellikle günümüzde bilim, teknoloji ve iletişim alanlarındaki yeni gelişmeler, program geliştirme çalışmalarının devamlı olmasını, araştırma ve geliştirme çalışmalarının aksamadan yapılmasını gerekli kılmaktadır. Bu aşamada pek çok soruya cevap aranmalıdır. Ancak, hiç kimseden, söz konusu sorunların tamamına, tek başına cevap vermesi beklenemez. Bundan dolayı program geliştirme çalışmalarının bir komisyon aracılığı ile yürütülmesi oldukça önemlidir. Program geliştirme çalışma gruplarının oluşumunda hedeflenen programın felsefi ve politik temelini oluşturacak bir karar organının bulunması ve bu grubun programın genel planlarını belirlemesi beklenebilir. Diğer bir çalışma grubu ise oluşturulacak olan program geliştirme çalışmalarını yürütecek kişilerden meydana gelmelidir. Bu grup, programın hazırlanma aşaması ile birlikte, uygulama ve değerlendirilme çalışmalarında da sürekli olarak görev yapmalıdır. Oluşturulacak üçüncü grup ise, bu çalışma grubuna ihtiyaç duyulduğunda belirli zamanlarda danışman olarak çağrılacak uzmanlardan meydana gelmelidir (Demirel, 2007: 67).

Program geliştirme durağan değil, süreklilik arz eden dinamik bir durumdur. Eğitim faaliyetlerinin tüm aşamaları program geliştirmenin birer parçası durumundadır. Program geliştirme çeşitli merkezlerde masa başlarında mevcut programlara birtakım eklemeler yapmak veya mevcut programdan bir şeyler çıkarmaktan ziyade, bir araştırma ve geliştirme çabasıdır (Bulut, 2006: 6).

İKİNCİ BÖLÜM

SİYER ÖĞRETİM PROGRAMLARI

2.1. HZ. MUHAMMED'İN HAYATI (SİYER) ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Ortaokul 5,6,7 ve 8. sınıflarda okutulan Hz. Muhammed'in Hayatı Dersi öğretim programı Talim Terbiye Kurulu'nun 29.08.2012 Tarihli kararı ile değiştirilmiş, 2012-2013 Eğitim- Öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır.

Ortaöğretim Hz. Muhammed'in Hayatı Dersi (9, 10, 11 ve 12. sınıflar) Öğretim Programı Talim Terbiye Kurulu'nun 31.08.2012 Tarih ve 144 sayılı kararı ile değiştirilmiş, 2012-2013 Eğitim- Öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır.

2.1.1. Hz. Muhammed'in Hayatı (Siyer) Programın Uygulamasında Temel Alınan İlkeler

Programın uygulanmasında temel alınan ilkeler dokuz madde halinde şu şekilde ifade edilmektedir.

1. Ünite ve kazanımlar, “Hz. Muhammed'in Hayatı Dersi” Öğretim Programı genel amaçlarına ulaşmayı sağlayacak şekilde, farklı öğrenme alanlarına ayrılarak belirlenmiştir.
2. Her bir ünite için kullanılacak süre ve ünitelerin işleniş sırası programda belirlenmiştir. Bununla birlikte zümre öğretmenlerince öğrenci seviyesi ve çevre şartlarına uygun planlama yapılabilir.
3. Öğrenme-öğretme etkinliklerinde kazanımları edinmeye uygun görsel, işitsel ve basılı materyallerden yararlanılır.
4. Öğrenme-öğretme etkinliklerinde öğrenci merkezli öğrenme ve öğretme yöntem, teknik ve stratejileri kullanılır.
5. Tüm öğrenme-öğretme süreçlerinde konuların öğrencilere sevdirilerek öğretilmesi esastır.
6. Ünite konuları ayet ve hadisler temel alınarak işlenmelidir.

7. Öğrencilerin konuyu kavramaları esas alınacak ve öğrenciler, konularda geçen ayet ve hadisleri ezberlemeye zorlanmayacaktır.
8. Üniteler ele alınırken konular günlük hayatla ilişkilendirilecektir.
9. Tüm sınıflarda yer alan “Hz. Muhammed’in Hayat Hikâyesini Hatırlayalım” adlı ünite, öğrencilerin gelişim düzeyleri ve sınıfları dikkate alınarak ele alınacaktır.

2.1.2. Hz. Muhammed'in Hayatı (Siyer) Programının Genel Amaçları

Hz. Muhammed’in Hayatı Dersi programıyla öğrencilerin (ttkb.meb.gov.tr);

1. Hz. Muhammed’in hayatını ana temalarıyla tanımaları,
2. İslam dininin doğru anlaşılmasında Hz. Muhammed’e olan ihtiyacı fark etmeleri,
3. Hz. Muhammed’in İslam’ı yaşamada örnek olduğunu kavramaları,
4. Hz. Muhammed’in hayatını bütüncül bir yaklaşımla öğrenmeleri amaçlanmaktadır.

2.1.3. Hz. Muhammed'in Hayatı Dersi Öğretim Programının Özel Amaçları

2.1.3.1. V. Sınıf Öğretim Programının Özel Amaçları

Bu programın sonunda öğrenciler Hz. Muhammed'in:

- Doğduğu çevreyi tanır.
- Doğumu, çocukluğu ve gençliği hakkında bilgi sahibi olur.
- Peygamber oluşu ve Mekke Dönemini genel hatlarıyla hatırlar.
- Medine Dönemi ve vefatını genel hatlarıyla hatırlar.
- Ağız ve diş sağlığına verdiği önemi kavrar.
- Ağız ve diş temizliğiyle ilgili uygulamaları kavrar.
- Beden temizliğine verdiği önemi açıklar.
- Kılık kıyafet temizliğine, düzenine ve uyumuna gösterdiği özeni kavrar.
- Çevre bilinci kazandırma konusundaki çabalarını kavrar.
- Çevre temizliği ile ilgili emir ve tavsiyelerini açıklar.

- Temizliği, inancın bir gereği olarak gördüğünü kavrar.
- Temizliği, ibadetlerin Őartları arasında saydığını kavrar.
- Ahlak anlayışını kavrar.
- Ahlakla ilgili sözlerinden örnekler verir.
- Peygamber olmadan önceki hayatında da güzel ahlak ilkelerine göre yaşadığını fark eder.
- Kişilik özelliklerini kavrar.
- Niyet ve davranış bütünlüğüne verdiği önemi fark eder
- rnek yaşantısından yola çıkarak çocuklara davranışı konusunda çıkarımlarda bulunur.
- ocuk sevgisini örneklerle açıklar.
- Çocuklara verdiği değerı anlatan örnekler verir.
- Çocuklar arasında ayırım yapmadığını kavrar.
- Ailelerin çocukları arasında cinsiyet vb. ayırım yapmamaları gerektiğine ilişkin tavsiyelerini fark eder.
- Kimsesiz ocukların korunması konusundaki hassasiyetini ve bu doğrultudaki davranışlarını kavrar.
- Çocukluğunda görev ve sorumluluklarını yerine getirme konusunda gösterdiği özeni örneklerle açıklar.
- Anne-babaya sevgi ve saygı konusundaki sözlerini açıklar.
- Söz ve davranışlarından hareketle anne-babaya karşı güzel davranışlarda bulunmaya istekli olur.
- Anne-babaya iyilik yapmaya verdiği önemi, emir ve tavsiyelerinden örneklerle açıklar.
- rnekliğinden hareketle anne-babasına karşı iyi davranışlar gösterir.
- Bütün insanlığın kardeşliği için çalıştığını kavrar.
- İnsanlar arasında ayırım yapmadığını fark eder.
- Vefa duygusuna verdiği önemi kavrar.
- Arkadaş ve dost seçerken nelere dikkat ettiğini açıklar.
- Dostluk kurmada ortaya koyduğu ölçüleri kavrar.
- Arkadaş ve dostlarına karşı gösterdiği fedakrlıkları fark eder.

- Engellilere karşı ayrımcılık yapmadığını kavrar.

2.1.3.2. VI. Sınıf Öğretim Programının Özel Amaçları

Bu programın sonunda öğrenciler Hz. Muhammed'in:

- Doğduğu çevreyi tanır.
- Doğumu, çocukluğu ve gençliği hakkında bilgi sahibi olur.
- Peygamber oluşu ve Mekke Dönemini genel hatlarıyla hatırlar.
- Medine Dönemi ve vefatını genel hatlarıyla hatırlar.
- Yemek öncesi ve sonrasında el ve ağız temizliğine gösterdiği özeni fark eder.
- Nimetlere şükreden bir kul olduğunu kavrar.
- Besmele çekmeyi ve hamd etmeyi şükürün ifadesi olarak yaptığını kavrar.
- Beslenmede ölçülü davrandığını kavrar.
- Yiyecek ve içecekleri israf etmediğini anlar.
- Ölçülü beslenme ile sağlık arasında kurduğu ilişkiyi kavrar.
- Beslenme konusunda hijyene verdiği önemi kavrar.
- Yeme içme adabı hakkındaki söz ve davranışlarını bilir.
- İkramda bulunmaya teşvik ettiğini fark eder.
- Allah'a karşı duyduğu sevgiyi fark eder.
- Her şart ve durumda Allah'a olan bağlılığını kavrar.
- Sorunlar karşısında Allah'a dayanıp güvenen bir kişi olduğunu fark eder.
- Sıkıntılarla karşılaştığında sabır gösterdiğini fark eder.
- Bütün iş ve düşüncesinde sürekli olarak Allah'ı andığını kavrar.
- Evrendeki denge ve güzelliği anlatan sözlerinden örnekler verir.
- Çevredeki canlı ve cansız varlıklara bakışını kavrar.
- Çevrenin korunması ile ilgili tutumuna örnek verir.
- Doğada yer alan canlı varlıkları sevmeye ve koruma konusundaki çabalarından örnekler verir.
- Ekolojik dengeyi koruma konusundaki çabalarından örnekler verir.
- Bir baba olarak çocuklarına karşı tutumunu örneklerle açıklar.

- Çocukların anne-babalarına karşı sorumluluklarını örneklerle açıklar.
- Kardeşlerle ilişkileri ve ailede kardeşler arasında olması gereken iletişimi anlatan sözlerini açıklar.
- Ailede sevgi ve saygıya verdiği önemi fark eder.
- Küçüklere sevgiyi, büyüklere saygıyı anlatan sözlerinden örnekler verir.
- Konuşmadaki adabını fark eder.
- İnsanlarla konuşurken, samimi, nazik, sempatik, seviyeli ve zaman zaman esprili davrandığını öğrenir.
- İnsanların ferdi farklılıklarını ve seviyelerini dikkate alarak konuştuğunu kavrar.
- Hitabet gücünü/yeteneğini fark eder.
- Kişisel ilişkilerinde empatik tutuma sahip olduğunu fark eder.

2.1.3.3. VII. Sınıf Öğretim Programının Özel Amaçları

Bu programın sonunda öğrenciler Hz. Muhammed'in:

- Doğduğu çevreyi tanır.
- Doğumu, çocukluğu ve gençliği hakkında bilgi sahibi olur.
- Peygamber oluşu ve Mekke Dönemini genel hatlarıyla hatırlar.
- Medine Dönemi ve vefatını genel hatlarıyla hatırlar.
- Temiz kıyafetler giydiğini öğrenir.
- Temiz ve güzel giyinmeye teşvik ettiğini öğrenir.
- Kıyafet seçiminde ihtiyaçlarına uygun tercihler yaptığını kavrar.
- Gösterişli ve gereğinden fazla kıyafet kullanmadığını kavrar.
- Kişisel bakıma dikkat ettiğini kavrar.
- Düzenli ve uyumlu giyindiğini fark eder.
- Öncelikle bir kul olarak davrandığını kavrar.
- İbadet anlayışının özelliklerini kavrar.
- Farz ibadetlerini ve bunlara verdiği önemi kavrar.
- Yaptığı nafil ibadetleri ve onlara verdiği önemi kavrar.
- İbadetlere devam konusundaki hassasiyetini fark eder.

- Komşuluğa verdiği önemi kavrar.
- Komşularıyla kurduğu güzel iletişime örnekler verir.
- Komşularının sevinç ve üzüntülerini paylaştığını, her an onların yanında bulunduğunu kavrar.
- Komşuların haklarını gözetmedeki özenini örneklerle açıklar.
- Komşu haklarını gözetmede yakından uzağa doğru bir sıralama yaptığını fark eder.
- Komşulukta inanç ayrımı yapmadığını kavrar.
- Komşularıyla arasındaki bağı geliştirmede hediyeleşmeye verdiğini fark eder.
- Akrabalığa ve akrabaya verdiği önemi kavrar.
- Sevinçlerini paylaşan, üzüntülerinde yalnız bırakmayan örnek bir akraba olduğunu kavrar.
- Akrabayı koruyup gözetmenin bir görev olduğunu anlatan söz ve davranışlarından örnekler verir.
- Söz ve davranışlarından örneklerle akrabalar arasındaki yardımlaşmaya verdiği önemi kavrar.
- İnsanların özel hayatları ve sırları konusundaki hassasiyetini fark eder.
- Davranışlarında tutarlı olduğunu fark eder.
- Başkalarının haklarına saygı konusundaki hassasiyetini ve bu konuda ortaya koyduğu çabaları fark eder.
- Karşılıksız iyilik yapan ve karşılıksız iyilik yapmayı yaygınlaştırmaya çalışan bir insan olduğunu fark eder.
- Mütevazı olmaya verdiği büyük değeri söz ve davranışlarından örneklerle açıklar.

2.1.3.4. VIII. Sınıf Öğretim Programının Özel Amaçları

Bu programın sonunda öğrenciler Hz. Muhammed'in:

- Doğduğu çevreyi tanır.
- Doğumu, çocukluğu ve gençliği hakkında bilgi sahibi olur.

- Peygamber oluşu ve Mekke Dönemini genel hatlarıyla hatırlar.
- Medine Dönemi ve vefatını genel hatlarıyla hatırlar.
- Spora teşvik ettiğini ve çeşitli spor dallarında yarışmalar yaptırdığını bilir.
- Hayatında oyun ve sporun yer aldığını kavrar.
- Gündelik yaşamında zaman zaman şakalar yaptığını öğrenir.
- Şaka yaparken dikkat ettiği hususları kavrar.
- Müzikle ilgili belirlediği ölçüleri kavrar.
- Eğlence anlayışını ve bu konuda ortaya koyduğu ölçüleri kavrar.
- Duaya verdiği önemi kavrar.
- Allah'ın duaları kabul edeceğine dair vurgusunu algılar.
- Dua adabını fark eder.
- Günlük dualarını ve özel zamanlarda yaptığı duaları açıklar.
- Bütün insanlara insan oldukları için değer verdiğini kavrar.
- İnsanlar arasında ayırım yapmadığını kavrar.
- Adaletle verdiği önemi fark eder.
- Adil yargı konusunda gösterdiği özeni örneklerle açıklar.
- Her türlü haksızlıktan kaçındığını kavrar.
- İyi bir evlat yetiştirmeye verdiği önemi ve bu konudaki tavsiyelerini kavrar.
- Anne babaya verdiği önemi kavrar.
- Çocuklara duyduğu sevgiyi fark eder.
- Anne babanın çocuklarına örnek olması gerektiğini anlatan sözlerini ifade eder.
- İşbirliği ve dayanışmaya verdiği önemi kavrar.
- İnsani ilişkilerini güvene dayalı olarak yürüttüğünü fark eder.
- İnsani ilişkilerde doğru ve dürüst olmaya verdiği önemi kavrar.
- İnsani ilişkilerin güçlendirilmesinde sevgi ve saygıya verdiği önemi fark eder.

2.1.3.5. IX. Sınıf Öğretim Programının Özel Amaçları

Bu programın sonunda öğrenciler Hz. Muhammed'in:

- Doğduğu çevreyi tanır.
- Doğumu, çocukluğu ve gençliği hakkında bilgi sahibi olur.
- Peygamber oluşu ve Mekke Dönemini genel hatlarıyla hatırlar.
- Medine Dönemi ve vefatını genel hatlarıyla hatırlar.
- Tertipli ve düzenli yaşama verdiği önemi açıklar.
- Söz ve davranışlarındaki nezaketi fark eder.
- İşleri güzel yapma konusundaki özenini kavrar.
- Estetiğe verdiği değeri kavrar.
- Güzellik ve güzelleşmeyle ilgili ölçülerini fark eder.
- Hayânın, fıtratın ve inancın gereği olduğunu anlatan sözlerini ifade eder.
- İffetin insan onuru açısından değerini ifade eden söz ve davranışlarından örnekler verir.
- Haya ve iffetin birey ve toplum açısından önemini vurgulayan söz ve davranışlarını kavrar.
- Evlilik dışı ilişkilerin bireysel ve toplumsal hayata verdiği zararları anlatan sözlerini açıklar.
- Hayatını, Allah'ın huzurunda olma bilinci ile sürdürdüğünü fark eder.
- İnsan olarak herkesin birbiriyle eşit haklara sahip olduğunu anlatan söz ve davranışlarından örnekler verir.
- Allah'a kulluk görevi konusunda hiç kimsenin ayrıcalığının olmadığını anlatan söz ve davranışlarını açıklar.
- İnsanların hukuk karşısında eşit olduklarını anlatan söz ve davranışlarından çıkarımlarda bulunur.
- Eşitlik anlayışının bozulması durumunda karşılaşılabilecek felaketleri anlatan söz ve davranışlarını açıklar.
- Öksüz ve yetimlerin korunması hakkındaki tavsiyelerini açıklar.
- Kimsesizlere sahip çıkan sorumlu bir insan olduğunu kavrar.

- Çeşitli nedenlerle mağdur olmuş kimselere sahip çıkma konusundaki özenini fark eder.
- Ailesiz kalmış kimselerin de sıcak bir yuvaya kavuşmaları için gösterdiği çabaları kavrar.
- İstişareye verdiği önemi söz ve hayatından örneklerle açıklar.
- İstişareden elde ettiği yararları kavrar.
- Başkalarının fikirlerine değer veren, saygı duyan bir insan olduğunu fark eder.
- Kendisi ve ailesiyle ilgili konularda yaptığı istişarelerden örnekler verir.
- Toplumsal konularda istişare ettiğini örneklerle açıklar.

2.1.3.6. X. Sınıf Öğretim Programının Özel Amaçları

Bu programın sonunda öğrenciler Hz. Muhammed'in:

- Doğduğu çevreyi tanır.
- Doğumu, çocukluğu ve gençliği hakkında bilgi sahibi olur.
- Peygamber oluşu ve Mekke Dönemini genel hatlarıyla hatırlar.
- Medine Dönemi ve vefatını genel hatlarıyla hatırlar.
- Sağlığın önemiyle ilgili söz ve davranışlarını kavrar.
- Sağlığı koruma konusundaki özenini ve bu konudaki tavsiyelerini açıklar.
- Tedavi olmaya verdiği önemi kavrar.
- Tedavi olmaya teşvik konusundaki söz ve davranışlarını açıklar.
- Hastalıklara karşı gösterdiği sabrı fark eder.
- Tevhide verdiği önemi ve inançta denge konusundaki hassasiyetini kavrar.
- Peygamber olmakla birlikte Allah'ın da kulu olduğunu kavrar.
- İbadetlerde dengeyi anlatan söz ve davranışlarını açıklar.
- Duygularının yoğun olduğu zamanlarda dengeli davrandığını kavrar.
- Davranışlarda dengeyi anlatan söz ve uygulamalarını açıklar.
- Harcamalarında dengeli davrandığını söz ve davranışlarından örneklerle açıklar.

- İnsanların inanç ve ibadet konusunda özgür olduklarını anlatan sözlerini açıklar.
- Düşünce ve ifade özgürlüğüne verdiği önemi anlatan söz ve davranışlarından örnekler verir.
- Kadın ve erkek her bireyin mülkiyet ve tasarruf hakkının bulunduğunu anlatan söz ve davranışlarını kavrar.
- Sınırsız ve sorumsuzca bir özgürlük anlayışı olmadığını fark eder.
- Özgürlüğü helaller, haramlar ve başkalarının özgürlüklerini ihlal etmeme çerçevesinde değerlendirdiğini kavrar.
- Söz ve davranışlarından örneklerle kadına bakışını açıklar.
- Kadının toplumdaki konumunu ve değerini anlatan sözlerinden örnekler verir.
- Erkeğin toplumdaki konumu ve sorumluluklarını açıklayan sözlerini kavrar.
- İnsan olma bakımından kadın ile erkek arasında ayrım gözetmediğini fark eder.
- Görev ve sorumlulukları açısından kadın ile erkeğin farklılıklarını anlatan söz ve davranışlarını açıklar.
- Kadın-erkek arasında saygın ve seviyeli bir ilişki için tavsiyelerini kavrar.
- Söz ve davranışlarından yola çıkarak mükemmel bir yönetici olduğunu kavrar.
- Yönetim anlayışını, yöneticide aradığı özellikleri örneklerle açıklar.
- Bir yönetici olarak görev ve sorumlulukları konusundaki hassasiyetini ve bu konudaki söz ve davranışlarını kavrar.
- Adil bir yönetim için yönetilenlerin görev ve sorumluluklarıyla ilgili ortaya koyduğu ölçüleri kavrar.
- Bir yönetici olarak yönettiği insanlarla olan ilişkilerini ve bu konudaki tavsiyelerini örneklerle açıklar.

2.1.3.7. XI. Sınıf Öğretim Programının Özel Amaçları

Bu programın sonunda öğrenciler Hz. Muhammed'in:

- Doğduğu çevreyi tanır.
- Doğumu, çocukluğu ve gençliği hakkında bilgi sahibi olur.
- Peygamber oluşu ve Mekke Dönemini genel hatlarıyla hatırlar.
- Medine Dönemi ve vefatını genel hatlarıyla hatırlar.
- Çalışmaya, üretime ve helal kazanmaya teşvik ettiğini kavrar.
- Ekonomik hayatta dürüstlüğü verdiği önemi kavrar.
- İnsanları işini doğru ve sağlam yapmaya yönlendirdiğini fark eder.
- İşçi haklarına verdiği değeri açıklar.
- Emeğe verdiği değeri anlatan söz ve davranışlarını açıklar.
- Alışverişte ölçü ve tartının doğru yapılmasına verdiği önemi kavrar.
- Kazancın helal işlerde harcanması gerektiğini fark eder.
- Dünya hayatının geçici ve sınırlı olduğuna yaptığı vurguyu kavrar.
- Dünya nimetlerinden faydalanmak gerektiğini anlatan söz ve davranışlarına örnekler verir.
- Ahirete bakış açısını anlatan sözlerini kavrar.
- Ahirete hazırlanmanın önemini anlatan söz ve davranışlarını açıklar.
- Dünya ile ahiret arasında denge kurarak yaşadığını fark eder.
- Toplumsal barışın önemini anlatan söz ve davranışlarından örnekler verir.
- Bütün hayatı boyunca bir barış insanı olduğunu örneklerle açıklar.
- Söz ve davranışlarından yola çıkarak toplumsal barışı sağlayan unsurları açıklar.
- Toplumsal barışı bozan unsurları anlatan sözlerinden örnekler verir.
- Toplumsal barışı sağlamada gerçekleştirdiği yöntem ve aşamaları kavrar.
- Eşleri birbirine bağlayan değerlerle ilgili sözlerini örneklerle açıklar.
- Sorumluluklarını bilen bir eş olduğunu kavrar.
- Söz ve davranışlarından yola çıkarak sorumlu bir eşin özelliklerini açıklar.

- Söz ve davranışlarından örneklerle eşlerin birbirlerine karşı görevlerini kavrar.
- Aile içi anlaşmazlıkların çözümünde ortaya koyduğu tavrı ve bu konudaki önerilerini kavrar.
- Farklı dinlere inananların hak ve özgürlüklerine saygılı davrandığını kavrar.
- Farklı dinlere inananlarla doğru, dürüst ve seviyeli ilişkiler ortaya koyduğunu fark eder.
- Birlikte yaşama kültürü geliştirmeye çalıştığını örneklerle açıklar.
- Farklı kültürlerin etkileriyle ortaya koyduğu davranışlarından örnekler verir.
- Kültürler arası etkileşimle oluşturduğu sinerjiyi kavrar.

2.1.3.8. XII. Sınıf Öğretim Programının Özel Amaçları

Bu programın sonunda öğrenciler Hz. Muhammed'in:

- Doğduğu çevreyi tanır.
- Doğumu, çocukluğu ve gençliği hakkında bilgi sahibi olur.
- Peygamber oluşu ve Mekke Dönemini genel hatlarıyla hatırlar.
- Medine Dönemi ve vefatını genel hatlarıyla hatırlar.
- Bilgiye verdiği değeri kavrar.
- Araştırma ve öğrenmeye teşvik ettiğini fark eder.
- İnsan eğitimi konusundaki gayret ve çalışmalarını kavrar.
- Bireysel ve sosyal değişim konusundaki ilke ve uygulamalarını kavrar.
- Erdemli insanla ilgili sözlerinden örnekler verir.
- Kişilik eğitimiyle ilgili söz ve davranışlarını örneklerle açıklar.
- Sevgi anlayışını kavrar.
- Sevginin ölçülerine ilişkin söz ve davranışlarından örnekler verir.
- Merhametin önem ve değerini anlatan söz ve davranışlarını açıklar.
- İnsanlara duyduğu sevgi ve merhametini kavrar.
- Hayvanlara merhamet etme ile ilgili söz ve davranışlarını açıklar.

- Söz ve davranışlarıyla ortaya koyduğu çevre bilincini açıklar.
- Merhametin yaygınlaştırılmasıyla ilgili çabalarını kavrar.
- Ailesi ve dostlarıyla sevinçlerini ve üzüntülerini paylaşan bir insan olduğunu örneklerle açıklar.
- Cömertliğini, zekât ve sadaka konusuna gösterdiği özeni kavrar.
- Ailesine ve çevresine zaman ayırdığını, onlarla zaman geçirmeye önem verdiğini kavrar.
- Güçsüzlere sevgi ve ilgi gösterilmesi konusundaki söz ve davranışlarını açıklar.
- Evlenip yuva kurmaya verdiği önemi kavrar.
- Eş seçimine verdiği önemi ve bu konuda ortaya koyduğu ölçüleri açıklar.
- Seviyeli, saygın bir nişanı teşvik ettiğini kavrar.
- Toplum sağlığı ve nesillerin korunması için nikâhın gerekliliğine yaptığı vurguyu fark eder.
- Söz ve davranışlarından hareketle, evliliğin karşılıklı hak ve sorumluluklar doğurduğunu örneklerle açıklar.
- Dış politikaya önem verdiğini kavrar.
- Farklı uluslarla kurduğu iletişim ve ilişkileri açıklar.
- İslam’a davet mektuplarının içerik ve üslubunu kavrar.
- Yaptığı savaşları ve sebeplerini genel hatlarıyla açıklar.
- Barış insanı olduğunu, mümkün oldukça savaştan uzak durduğunu fark eder.
- Vatan savunmasına, sınır korumasına, şehitliğe verdiği değeri kavrar.
- Savaş sırasında genel savaş kurallarına uyulmasına yönelik emirlerini örneklerle açıklar.

2.1.4. Hz. Muhammed'in Hayatı Dersinin İçeriği

2.1.4.1. V. Sınıf Ders İçeriği

Ünite 1: Hz. Muhammed'in Hayat Hikayesini Hatırlayalım

Ünite 2: Temizlik

Ünite 3: Hz. Muhammed'in Ahlakı

Ünite 4: Hz. Muhammed ve Çocuk

Ünite 5: Çocuğun Görevleri

Ünite 6: Herkesin Dostu ve Kardeşi Hz. Muhammed

2.1.4.2. VI. Sınıf Ders İçeriği

Ünite 1: Hz. Muhammed'in Hayat Hikâyesini Hatırlayalım

Ünite 2: Beslenme

Ünite 3: Hz. Muhammed'in İnancı

Ünite 4: Hz. Muhammed ve Çevre

Ünite 5: Ailede Sevgi ve Saygı

Ünite 6: İletişim Dili

2.1.4.3.VII. Sınıf Ders İçeriği

Ünite 1: Hz. Muhammed'in Hayat Hikayesini Hatırlayalım

Ünite 2: Giyim Kuşam

Ünite 3: Hz. Muhammed'in İbadetleri

Ünite 4: Komşuluk

Ünite 5: Akrabalarla İletişim

Ünite 6: Sosyal İletişim

2.1.4.4. VIII. Sınıf Ders İçeriği

Ünite 1: Hz. Muhammed'in Hayat Hikâyesini Hatırlayalım

Ünite 2: Eğlence ve Spor

Ünite 3: Hz. Muhammed'in Duaları

Ünite 4: İnsan Hakları ve Adalet

Ünite 5: Anne Babanın Görevleri

Ünite 6: İnsani İlişkileri Güçlendirme

2.1.4.5. IX. Sınıf Ders İçeriği

Ünite 1: Hz. Muhammed'in Hayat Hikâyesini Hatırlayalım

Ünite 2: Estetik

Ünite 3: Hayâ ve İffet

Ünite 4: Eşitlik

Ünite 5: Ailesizlere Aile

Ünite 6: İstişare

2.1.4.6. X. Sınıf Ders İçeriği

Ünite 1: Hz. Muhammed'in Hayat Hikâyesini Hatırlayalım

Ünite 2: Sağlık

Ünite 3: Denge

Ünite 4: Özgürlük

Ünite 5: Kadın ve Erkeğe Bakış

Ünite 6: Yönetim Anlayışı

2.1.4.7. XI. Sınıf Ders İçeriği

Ünite 1: Hz. Muhammed'in Hayat Hikâyesini Hatırlayalım

Ünite 2: Ekonomik Hayat

Ünite 3: Dünya ve Ahiret Algısı

Ünite 4: Toplumsal Barış

Ünite 5: Ailede Eşlerin Görevleri

Ünite 6: Birlikte Yaşama Kültürü

2.1.4.8. XII. Sınıf Ders İçeriği

Ünite 1: Hz. Muhammed'in Hayat Hikâyesini Hatırlayalım

Ünite 2: Bilgi ve Değişim

Ünite 3: Sevgi ve Merhamet

Ünite 4: Toplumsal Paylaşım

Ünite 5: Evlilik

Ünite 6: Uluslararası İlişkiler

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MATERYAL VE METOD

3.1. PROBLEM

4+4+4 eğitim ve öğretim sistemi ile birlikte ülkemizdeki eğitim sisteminde önemli değişiklikler ve yenilikler meydana gelmiştir. Bu değişikliklerin başında da yeni seçmeli derslerin ders müfredatlarına eklenmesi gelmektedir. Ancak 4+4+4 sisteminin içerisinde yer alan Siyer dersi öğretim programına ilişkin öğretmen görüşlerine yer veren araştırma bulgularının sınırlı olduğu görülmektedir. Özellikle 4+4+4 sisteminin getirdiği seçmeli derslerden olan siyer dersinin içeriği, amaçları, öğretim-öğrenim süreci ve ölçme değerlendirme yapısının iyi bilinmesi, dersin işleyiş biçimindeki aksaklıkların tespit edilmesi söz konusu dersin hedeflerine ulaşma düzeyinin belirlenmesinde büyük öneme sahiptir. Bu bağlamda, problem cümlemiz, "Siyer dersi öğretmenlerine göre Siyer Dersi Öğretim Programının eğitimde program hazırlama ve geliştirme ilkelerine uygunluk durumu nedir?" şeklinde oluşmuştur.

Araştırmanın problem cümlesine bağlı olarak alt problemleri aşağıdaki gibi oluşturulmuştur.

1. Ortaokul/Lise Siyer Dersi Öğretim Programının;
 - Amaçlarına
 - İçeriğine
 - Öğretim-öğrenim süreçlerine
 - Ölçme ve Değerlendirme boyutlarına ilişkin öğretmen görüşleri nedir?
2. Siyer Dersi Öğretim Programındaki amaçlara, içeriğe, öğretim-öğrenim süreçlerine, ölçme ve değerlendirme boyutlarına ilişkin öğretmen görüşleri öğretmenlerin;
 - Cinsiyetlerine,
 - Mesleki kıdemlerine,
 - Mezun oldukları okula,

- Görev yaptığı okul,
- Program ile ilgili bilgi düzeylerine göre değişmekte midir ?

Bir başka değişle, çalışmanın amacı, Siyer Dersi Öğretim Programının uygulayıcısı olan öğretmenlerin program hakkındaki görüşlerinin belirlemesidir.

3.2. AMAÇ

Bu araştırmanın amacı 4+4+4 eğitim ve öğretim sisteminin beraberinde getirdiği seçmeli derslerden birisi olan Hz. Muhammed'in Hayatı dersi öğretim programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesidir. Bu kapsamda araştırmaya Hz. Muhammed'in Hayatı dersinde programın amaçları, programın içeriği, programın öğrenme-öğretme süreci ve ölçme değerlendirme özellikleri hakkındaki öğretmen görüşlerinin, bazı değişkenler ışığında incelenmesi amaçlanmıştır.

3.3. ÖNEM

Eğitim ve öğretim sistemi içerisindeki yeniliklerin incelenmesi, söz konusu yeniliklerin beraberinde getirdiği aksaklıkların belirlenmesi sistemin amaçlarına uygun çalışması için oldukça önemlidir. Özellikle öğrencilerin günlük yaşamlarındaki ahlak ve din anlayışını yakından etkileyen siyer dersinin öğretim programının değerlendirilmesi öğrencilerin ahlaki ve dini gelişimlerinin desteklenmesi için gereklidir. Ancak literatürde bu alanda yapılan çalışmalar sınırlı sayıdadır. Bu kapsamda yapılan bu araştırma hem literatüre kaynak sağlayacağı hem de Siyer dersinin müfredat içindeki önemini ve eksikliklerini ortaya çıkaracağı için önemli bulunmuştur.

3.4. SINIRLILIKLAR

- Yapılan bu araştırma Isparta il merkezindeki ortaokul ve liselerde Siyer dersi veren 73 öğretmen ile sınırlandırılmıştır.
- Araştırma, veri toplama aracı olan anketten elde edilen verilerin istatistiksel analiz sonuçları ile sınırlandırılmıştır.
- Anketler 2013-2014 yılı 1. dönem sonunda yapılmıştır.

- Anketler yüzyüze görüşme yöntemi ile elde edilmiştir.

3.5. ARAŞTIRMA MODELİ

Bu araştırmada bilimsel araştırmalarda ve eğitim alanındaki çalışmalarda sıklıkla kullanılan ‘‘alan araştırması’’ yöntemi kullanılmıştır. Eğitim alanında yapılan alan araştırmaları genellikle öğretmenlerin bazı olay veya olgulara ilişkin görüşlerini (Ders konularına bakış açıları, konuların işleniş biçimleri hakkındaki görüşleri, eğitim ve öğretim sistemi içindeki sorunlara bakış açıları ve çözüm önerileri) betimlemek için kullanılmaktadır. Araştırmada model olarak ise ‘‘tarama’’ modeli kullanılmış ve veri toplama işlemlerinde likert tipi ölçek kullanılmıştır. Likert tipi ölçekler ile yapılan tarama modellenli araştırmalarda eğitim alanında sıklıkla kullanılmaktadır (Karadağ, 2010: 63-64). Aynı zamanda tarama modeline dayalı araştırmalar bazı değişkenler ışığında (öğrenim durumu, medeni hal vb.) belirli bir konuya ilişkin özelliklerin belirlenmesi amacı ile sosyal bilimlerde de sıklıkla kullanılmaktadır (Can, 2014: 8).

3.6. ARAŞTIRMANIN ÇALIŞMA GRUBU VE VERİ TOPLAMA ARACI

Literatürde evren içerisinde örneklem seçiminde bazı yöntemlerin kullanıldığı belirtilmiştir. Ancak evren içerisinde ne kadar yüksek düzeyde örneklem seçilirse elde edilen bulguların evren üzerinde daha etkili bir genelleme yapmaya olanak sağlayacağı ifade edilmiştir. Bu kapsamda eğitim alanında evrende bulunan bireylerin tamamına ulaşmayı amaçlayan bazı çalışmalarda yapılmıştır (Karadağ, 2010: 55). Yapılan bu araştırmada da herhangi bir örneklem seçim modeli kullanılmamış olup, evreni oluşturan tüm öğretmenlere ulaşılması amaçlanmıştır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak, Çınar (2005: 156-159) tarafından geliştirilen ‘‘Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programının Değerlendirilmesi’’ ile ilgili anket sorularının siyer dersine uyarlanmış hali kullanılmıştır. Anketin uyarlanmasında din eğitimi uzmanlarından görüş alınmıştır. Uygulanan anket iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özelliklerini belirlemeyi amaçlayan 10 soru bulunmaktadır. İkinci bölümde ise öğretmenlerin siyer dersine ilişkin düşüncelerini tespit etmeyi amaçlayan 37 soru

bulunmaktadır. Araştırmada siyer dersine ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirildiği ve 37 sorudan oluşan anket 5'li likert tipi bir ankettir. Sorulara verilen cevaplar 1 (Hiç Katılmıyorum), 2 (Katılmıyorum), 3 (Kararsızım), 4 (Katılıyorum) ve 5 (Kesinlikle Katılıyorum) şeklinde puanlanmıştır. Sorulardan elde edilen puanların artması öğretmenlerin söz konusu düşünceye katılım oranlarının da arttığını, elde edilen puanların düşük olması ise öğretmenlerin söz konusu düşüncelere katılma oranlarının düşük olduğunu göstermektedir. Bunun yanında ankette siyer dersine yönelik 4 boyuta ilişkin sorular yer almaktadır. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 ve 12'inci sorular programın amaçları, 15, 16, 17, 21, 22, 26, 27, 29, 33 ve 35, 36, 37'inci sorular programın içeriği, 13, 14, 19, 20, 23, 24, 25 ve 32'inci sorular eğitim ve öğretim süreci, 18, 28, 31 ve 34'üncü sorular ise programın ölçme ve değerlendirme sürecine ilişkindir.

Anket çalışmasının yapılabilmesi Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü aracılığıyla, Isparta İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün izin talep edilmiştir. Çalışma, Isparta İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 12.11.2013 tarihli ve 27749142/3310800 sayılı kararı ile izin ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın genel evreni, Türkiye genelinde 2013-2014 Eğitim-Öğretim yılında MEB'na bağlı resmi ve özel ortaokul ve liselerde görev yapan Siyer Dersi öğretmenlerinden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise, 2013-2014 Eğitim-Öğretim yılında Isparta merkez ilçede bulunan resmi ve özel ortaokul ve liselerde görev yapan Siyer Dersi öğretmenlerinden oluşmaktadır. Araştırmaya, Isparta il merkezinde bulunan ortaokul, imam hatip ortaokulu, lise ve imam hatip liselerinde Siyer Derslerine giren toplam 73 öğretmen katılmıştır. Isparta İl merkezinde Siyer Dersi veren 80 öğretmenin tamamına ulaşılmıştır. Ders dönemi devam ederken yapılan çalışmamızda, öğretmenlere dağıtılan anket formları, 5 öğretmenimiz tarafından belirlenen süre içerisinde teslim etmemiştir. 2 anket formu da eksik veri gerekçesi ile analizden çıkartılmıştır. 80 anket formundan 73 tanesi analize dahil edilebilmiştir. Bu durumda anketin geri dönüş oranı %91,25 olarak gerçekleşmiştir.

3.7. İSTATİSTİKSEL ANALİZ

Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizlerinde SPSS programında güvenilirlik ve frekans analizleri, Kolmogorov-Smirnov testi, Kruskal Wallis Testi ve Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır. Ölçeğin güvenilirliği belirlemek için Cronbach's alfa katsayısı hesaplanmıştır. Ölçekte kullanılan 37 değişken için güvenilirlik katsayısı 0.887 olarak elde edilmiştir. Elde edilen bu değer, ölçme aracının yüksek düzeyde güvenilir olduğunu ortaya koymaktadır (Kalaycı, 2008: 405). Katılımcılara ait demografik bilgilerin ve katılımcıların siyer dersi hakkındaki sorulara verdikleri yanıtların değerlendirilmesinde frekans analizi kullanılmıştır.

Verilerin analiz tekniğinin belirlenmesi için normallik ve homojenlik testleri yapılmıştır. Verilerin normal dağılımını ölçmek için Kolmogorov-Smirnov testi yapılmıştır. Anket sorularına verilen cevaplar sonucunda sig. değeri (0,05) anlamlılık düzeyinden düşük olduğu için verilerin normal dağılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Verilerin homejenliğini belirlemek için Varyansların Homojenlik Testi (Test of Homogeneity of Variances) uygulanmıştır. Test sonucunda sig. değeri 0,05 anlamlılık düzeyinden düşük olduğu için verilerin homojen olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu analizler sonucunda, verilerin normal dağılmaması ve homojen olmamasından dolayı non- parametrik testler uygulanmıştır.

Katılımcıların Siyer dersine ilişkin görüşlerinin cinsiyet, mesleki kıdem, görev yaptıkları okul türü, mezun oldukları okul türüne ve program bilgi düzeyine göre karşılaştırılmasında Kruskal Wallis Testi ve Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4.1. KATILIMCILARA AİT KİŞİSEL BİLGİLER

Anket sonuçlarını değerlendirmek için katılımcıların verdikleri cevaplar frekans analizi yöntemi ile değerlendirilmiştir. Hem demografik sorular hem de öğretmenlerin siyer dersi öğretimine ilişkin sorular frekans analizine tabi tutulmuştur.

Tablo 2. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

Cinsiyet	N	Yüzde (%)
Kadın	14	19,2
Erkek	57	78,1
Cevapsız	2	2,7
Toplam	73	100,0

Tablo 4.1.1'e göre, araştırmaya katılan Siyer öğretmenlerinin %78,1 gibi büyük bir çoğunluğunun erkek öğretmenlerden oluştuğu, kadın öğretmenlerin oranının ise, %19,2 gibi oldukça az bir kitleyi teşkil ettiği tespit edilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların Mesleki Kıdem Yıllarına Göre Dağılımları

Mesleki Deneyim	N	Yüzde (%)
0-5 Yıl	1	1,4
6-10 Yıl	15	20,5
11-15 Yıl	11	15,1
16-20 Yıl	14	19,2
21-25 Yıl	12	16,4
26-30 Yıl	9	12,3
30 ve Üzeri	8	11,0
Cevapsız	3	4,1
Toplam	73	100

Tablo 4.1.2'ye göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin %1,4'ünün mesleki kıdemlerinin 1-5 yıl, %20,5'inin 6-10 yıl, %15,1'inin 11-15 yıl, %19,2'sinin 16-20 yıl, 16,4'ünün 21-25 yıl, %12,3'ünün 26-30 yıl ve %11'inin ise 30 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip oldukları tespit edilmiştir

Tablo 4. Katılımcıların Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımları

Öğrenim Durumu	N	Yüzde (%)
İlahiyat	54	74,0
Yüksek İslam Enstitüsü	2	2,7
Yüksek Lisans	12	16,4
Diğer	2	2,7
Cevapsız	3	4,1
Toplam	73	100

Araştırmaya katılan öğretmenlerin %74'ünün ilahiyat fakültesi mezunu oldukları, %2,7'sinin yüksek lisans, %16,4'ünün Yüksek İslam Enstitüsü, %2,7'inin ise diğer yükseköğretim kurumlarından mezun oldukları tespit edilmiştir. Diğer yüksek öğretim kurumlarından mezun olan öğretmenler DKAB bölümü mezunudur.

Tablo 5. Katılımcıların Medeni Durumlarına Göre Dağılımları

Medeni Durum	N	Yüzde (%)
Bekâr	1	1,4
Evli	68	93,2
Boşanmış	1	1,4
Cevapsız	3	4,1
Toplam	36	100,0

Araştırmaya katılan öğretmenlerin %93,2'sinin evli, %1,4'ünün bekâr, %1,4'ünün ise boşanmış olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin mesleki kıdem yılı dikkate alındığında neredeyse tamamı 6 yıl ve üzerinde kıdeme sahiptir. Yanısıra, katılımcıların yarısından fazlası 16 yıl ve üzeri tecrübeye sahiptir. Yaş ortalamasının yüksekliği medeni durum sonuçlarına da yansımıştır.

Tablo 6. Katılımcıların Ekonomik Gelir Düzeyi Algıları

Öğrenim Durumu	N	Yüzde (%)
Çok İyi	1	1,4
İyi	28	38,4
Orta	37	50,7
Düşük	3	4,1
Çok Düşük	1	1,4
Cevapsız	3	4,1
Toplam	73	100,0

Araştırmaya katılan öğretmenlerin %50,7'sinin ekonomik durum algısının orta düzey olduğu, %38,4'ünün iyi, %4,1'inin düşük, %1,4'ünün çok yüksek, %1,4'ünün ise çok düşük olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenler ülke geneline göre gelir düzeylerini ortalamanın üzerinde bulmaktadırlar. Çünkü katılımcıların %90'a yakını gelirini orta düzey üzerinde görmektedir.

Tablo 7. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Kurumlara Göre Dağılımları

Görev Yapılan Kurum	N	Yüzde (%)
Ortaokul	31	42,5
Lise	23	31,5
İmam Hatip Ortaokul	6	8,2
İmam Hatip Lisesi	10	13,7
Cevapsız	3	4,1
Toplam	31	100

Araştırmaya katılan öğretmenlerin %42,5'inin ortaokul, %31,5'inin lisede, %13,7'sinin imam hatip lisesinde ve %8,2'sinin imam hatip ortaokulunda görev yaptıkları tespit edilmiştir.

Tablo 8. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İdari Görev Yapma Durumlarına Göre Dağılımları

İdari Görev	N	Yüzde (%)
Müdür	1	1,4
Müdür Yardımcısı	6	8,2
Diğer	2	2,7
Yok	61	83,6
Cevapsız	3	4,1
Toplam	73	100,0

Araştırmaya katılan öğretmenlerin %83,6'sının çalıştıkları kurumlarda herhangi bir idari görevleri bulunmadığı, %8,2'sinin müdür yardımcısı, %2,7'sinin diğer idari görevlerde bulundukları, %1,4'ünün ise müdür olarak görev yaptıkları tespit edilmiştir.

Tablo 9. Katılımcıların Siyer Dersi Hakkındaki Bilgi Düzeylerine Göre Dağılımları

Siyer Dersi Programı Hakkındaki Bilgi Düzeyi	N	Yüzde (%)
Oldukça Yeterli	9	12,3
Yeterli	39	53,4
Orta Derecede Yeterli	17	23,3
Yetersiz	4	5,5
Oldukça Yetersiz	1	1,4
Cevapsız	3	4,1
Toplam	73	100,0

Araştırmaya katılan öğretmenlerin siyer dersi hakkındaki bilgi düzeyi algıları değerlendirildiği zaman, %12,3'ünün oldukça yeterli, %53,4'ünün yeterli, %23,3'ünün orta düzeyde yeterli, %5,5'inin yetersiz, %1,4'ünün oldukça yeterli düzeyde olduğunu düşündükleri ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin %90'a yakını derse ilişkin bilgilerinin orta derece ve üzerinde yeterli olduğu düşünülmektedirler. Bu oranın yüksekliği olumlu olarak değerlendirilebilir. Fakat öğretmenlerin bu algısı yeni öğrenmeleri kısıtlayabilir. Çünkü kendisini yeterli gören öğretmenlerin, daha etkin öğretim yöntemlerine ilişkin çalışmaları kısıtlı kalabilir.

Tablo 10. Katılımcıların Siyer Dersi Dışında Başka Bir Ders Verme Durumlarına Göre Dağılımları

Siyer dersi dışında girdiğiniz dersler.	N	Yüzde (%)
Evet	68	93,2
Hayır	2	2,7
Cevapsız	3	4,1
Toplam	73	100,0

Araştırmaya katılan öğretmenlerin tamamına yakın bir bölümünün (%93,2) siyer dersi dışında da başka derslere girdikleri tespit edilmiştir. Bu durum ilahiyat mezunu olan öğretmenlerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Kuran-ı Kerim, Fıkıh gibi meslek derslerine girmelerinden kaynaklanmaktadır.

4.2. ÖĞRETİM PROGRAMININ BOYUTLARI

4.2.1 ÖĞRETİM PROGRAMININ AMAÇLARINA YÖNELİK BULGULAR

Tablo 11. Konuların Anlaşılabilirlik Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Siyer dersi programı, konuların anlaşılması hususunda yeterlidir.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	28	38,4
Katılmıyorum	29	39,7
Kararsızım	9	12,3
Katılıyorum	4	5,5
Cevapsız	3	4,1
Toplam	73	100,0

“Siyer dersi programı, konuların anlaşılması hususunda yeterlidir” düşüncesine öğretmenlerin %39,7’sinin katılmadığı, %38,4’ünün kesinlikle katılmadığı, %12,3’ünün bu konuda kararsız olduğu ve %5,5’inin katıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 12. Amaçların Anlaşılabilirlik Seviyesine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Siyer dersinin amaçları programda açık ve anlaşılır bir dille ifade edilmiştir.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	4	5,5
Katılmıyorum	20	27,4
Kararsızım	3	4,1
Katılıyorum	41	56,2
Kesinlikle Katılıyorum	5	6,8
Toplam	73	100,0

“Siyer dersinin amaçları programda açık ve anlaşılır bir dille ifade edilmiştir” düşüncesine öğretmenlerin %56,2’sinin katıldığı, %27,4’ünün katılmadığı, %6,8’inin kesinlikle katıldığı, %5,5’inin kesinlikle katılmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %4,1’inin ise bu düşünceye katılma konusunda kararsız olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 13. Amaçların Öğrenci Davranışı Kazandırma ve Geliştirme Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Siyer dersinin amaçları öğrenci davranışı kazandırma ve geliştirme yönünden yeterlidir.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	2	2,7
Katılmıyorum	8	11,0
Kararsızım	11	15,1
Katılıyorum	47	64,4
Kesinlikle Katılıyorum	5	6,8
Toplam	73	100,0

“Siyer dersinin amaçları öğrenci davranışı kazandırma ve geliştirme yönünden yeterlidir” düşüncesine öğretmenlerin %64,4’ünün katıldığı, %11’inin katılmadığı, %6,8’inin kesinlikle katıldığı, %2,7’sinin de kesinlikle katıldığı tespit edilmiştir. Bu düşünceye katılma konusunda kararsız olan öğrencilerin oranının ise %15,1 olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 14. Mevcut Programın Amaçları Gerçekleştirme Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Siyer dersinin mevcut programı bu dersin amaçlarını gerçekleştirebilecek düzeydedir.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	4	5,5
Katılmıyorum	18	24,7
Kararsızım	13	17,8
Katılıyorum	32	43,8
Kesinlikle Katılıyorum	6	8,2
Toplam	73	100,0

“Siyer dersinin mevcut programı bu dersin amaçlarını gerçekleştirebilecek düzeydedir” düşüncesine öğretmenlerin %43,8’inin katıldığı, %24,7’sinin katılmadığı, %8,2’sinin kesinlikle katıldığı, %5,5’inin ise kesinlikle katılmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %17,8’inin de bu düşünceye katılma konusunda kararsız oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 15. Amaçların Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Siyer dersinin amaçları tam olarak gerçekleşmektedir.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	7	9,6
Katılmıyorum	16	21,9
Kararsızım	15	20,5
Katılıyorum	28	38,4
Kesinlikle Katılıyorum	7	9,6
Toplam	73	100,0

“Siyer dersinin amaçları tam olarak gerçekleşmektedir” düşüncesine öğretmenlerin %38,4’ünün katıldıkları, %21,9’unun katılmadığı, %9,6’sının kesinlikle katıldığı ve %9,6’sının kesinlikle katılmadığı tespit edilmiştir. Bu düşünceye katılma konusunda kararsız olan öğretmenlerin oranının ise %20,5 olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 16. Amaçların Gerçekleşmemesinin Nedenlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Siyer dersinin amaçlarının iyi belirlenmemesi, amaçlara tam olarak ulaşamamasının en önemli sebebidir.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	7	9,6
Katılmıyorum	19	26,0
Kararsızım	23	31,5
Katılıyorum	22	30,1
Kesinlikle Katılıyorum	2	2,7
Toplam	73	100,0

“Siyer dersinin amaçlarının iyi belirlenmemesi, amaçlara tam olarak ulaşamamasının en önemli sebebidir” düşüncesine katılma konusunda öğretmenlerin %31,5’inin kararsız olduğu, öğretmenlerin %30,1’inin bu düşünceye katıldığı, %26’sının katılmadığı, %9,6’sının kesinlikle katılmadığı, %2,7’sinin ise kesinlikle katıldığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin üçte biri gibi, yüksek bir oran, bu konuda kararsız kalmıştır. Bu konudaki kararsızlık amaçların tam belirlenmemesinin bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda öğretmenlerin %60 dan fazlası dersin amaçlarına ulaşamamanın sebebi olarak dersin amaçlarının iyi belirlenmemesi olduğunu ifade etmişlerdir.

Tablo 17. Okul Aile ve Çevrenin Tutumuna İlişkin Öğretmen Görüşleri

Okul, aile ve çevreden kaynaklara faktörler, amaçlara tam olarak ulaşamamasının en önemli sebebidir.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	4	5,5
Katılmıyorum	13	17,8
Kararsızım	14	19,2
Katılıyorum	31	42,5
Kesinlikle Katılıyorum	11	15,1
Toplam	73	100,0

“Okul, aile ve çevreden kaynaklara faktörler, amaçlara tam olarak ulaşamamasının en önemli sebebidir” düşüncesine öğretmenlerin %42,5’inin katıldığı, %15,1’inin kesinlikle katıldığı, %17,8’inin katılmadığı, %5,5’inin ise kesinlikle katılmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %19,2’sinin ise bu düşünceye katılma konusunda kararsız oldukları belirlenmiştir.

Tablo 18. Özel Öğretim Yöntemlerinin Uygulanmayışına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Siyer dersinde özel öğretim yöntemlerinin uygulanmayışı, amaçlara tam olarak ulaşamamasının en önemli sebebidir.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	4	5,5
Katılmıyorum	7	9,6
Kararsızım	8	11,0
Katılıyorum	39	53,4
Kesinlikle Katılıyorum	15	20,5
Toplam	73	100,0

“Siyer dersinde özel öğretim yöntemlerinin uygulanmayışı, amaçlara tam olarak ulaşamamasının en önemli sebebidir” düşüncesine öğretmenlerin %53,4’ünün katıldığı, %20,5’inin kesinlikle katıldığı, %9,6’sının katılmadığı, %5,5’inin ise kesinlikle katıldığı tespit edilmiştir. Bu düşünceye katılma konusunda kararsız olan öğretmenlerin oranının ise %11 olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %75’e yakını özel öğretim yöntemlerinin uygulanmayışını, amaçlara tam olarak ulaşamamasının en önemli sebeplerin biri olarak görmektedirler. Hatta kararsızlarla birlikte bu oran %85’lere yaklaşmaktadır. Özel öğretim yöntemlerinin Siyer dersi içinde kullanılmaya başlanması, öğretilere göre dersin araçlarına ulaşmada büyük katkılar sağlayacaktır.

Tablo 19. Eğitim Araç Gereç Eksikliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Eğitim araç-gereç eksikliği, amaçlara tam olarak ulaşamamasının en önemli sebebidir.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	4	5,5
Katılmıyorum	15	20,5
Kararsızım	11	15,1
Katılıyorum	36	49,3
Kesinlikle Katılıyorum	7	9,6
Toplam	73	100,0

“Eğitim araç-gereç eksikliği, amaçlara tam olarak ulaşamamasının en önemli sebebidir” düşüncesine öğretmenlerin %49,3’ünün katıldıkları, %20,5’inin katılmadığı, %9,6’sının kesinlikle katıldığı ve %5,5’inin kesinlikle katılmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %15,1’inin bu düşünceye katılma konusunda kararsız olduğu belirlenmiştir.

Tablo 20. Ders Saatinin Yetersizliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Siyer ders saatinin yetersizliği amaçlara tam olarak ulaşamamasının en önemli sebebidir.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	6	8,2
Katılmıyorum	23	31,5
Kararsızım	8	11,0
Katılıyorum	25	34,2
Kesinlikle Katılıyorum	11	15,1
Toplam	73	100,0

“Siyer ders saatinin yetersizliği amaçlara tam olarak ulaşamamasının en önemli sebebidir” düşüncesine öğretmenlerin %34,2’sinin katıldığı, %31,5’inin katılmadığı, %15,1’inin kesinlikle katıldığı, %8,2’sinin de kesinlikle katılmadığı tespit edilmiştir. Bunun yanında öğretmenlerin %11’inin bu düşünceye katılma konusunda kararsız oldukları belirlenmiştir.

Tablo 21. Diğer Derslerle ve Çevreyle Dersin Bütünleşmemesine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Diğer derslerle ve çevreyle dersin bütünleşmemesi amaçlara tam olarak ulaşamamasının en önemli sebebidir.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	5	6,8
Katılmıyorum	28	38,4
Kararsızım	8	11,0
Katılıyorum	26	35,6
Kesinlikle Katılıyorum	6	8,2
Toplam	73	100,0

“Diğer derslerle ve çevreyle dersin bütünleşmemesi amaçlara tam olarak ulaşamamasının en önemli sebebidir” düşüncesine öğretmenlerin %38,4’ünün katılmadığı, %35,6’sının katıldığı, %8,2’sinin kesinlikle katıldığı, %6,8’inin ise kesinlikle katılmadığı belirlenmiştir. Ayrıca öğretmenlerin %11’inin bu düşünceye katılma konusunda kararsız oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 22. Müfredatın Amaçlarla Tutarlılık Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Uygulanan müfredat hedeflerle tutarlıdır.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	4	5,5
Katılmıyorum	18	24,7
Kararsızım	12	16,4
Katılıyorum	31	42,5
Kesinlikle Katılıyorum	8	11,0
Toplam	73	100,0

“Uygulanan müfredat hedeflerle tutarlıdır” düşüncesine öğretmenlerin %42,5’inin katıldığı, %24,7’sinin katılmadığı, %11’inin kesinlikle katıldığı, %5,5’inin ise kesinlikle katılmadığı tespit edilmiştir. Bu düşünceye katılma konusunda kararsız olan öğretmenlerin oranının ise %16,4 olduğu tespit edilmiştir.

4.2.2 ÖĞRETİM PROGRAMININ İÇERİĞİNE YÖNELİK BULGULAR

Tablo 23. Müfredat ile Bilinçli Bireyler Yetiştirilmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Siyer dersi programı Hz. Muhammed'in hayatını günlük hayata yansıtarak daha bilinçli bireyler yetiştirilmesine yönelik hazırlanmıştır.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	3	4,1
Katılmıyorum	8	11,0
Kararsızım	9	12,3
Katılıyorum	40	54,8
Kesinlikle Katılıyorum	13	17,8
Toplam	73	100,0

“Siyer dersi programı Hz. Muhammed'in hayatını günlük hayata yansıtarak daha bilinçli bireyler yetiştirilmesine yönelik hazırlanmıştır” düşüncesine öğretmenlerin %54,8’inin katıldığı, %17,8’inin kesinlikle katıldığı, %11’inin katılmadığı, %4,1’inin ise kesinlikle katılmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin %12,3’ünün bu düşünceye katılma konusunda kararsız olduğu belirlenmiştir.

Tablo 24. İeriğın ğrencilerin Yaş Düzeyine Uygunluğuna İlişkin ğretmen Görüşleri

Siyer dersinde okutulan müfredat öğrencilerin yaş düzeyine uygundur.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1,4
Katılmıyorum	9	12,3
Kararsızım	7	9,6
Katılıyorum	46	63,0
Kesinlikle Katılıyorum	10	13,7
Toplam	73	100,0

“Siyer dersinde okutulan müfredat öğrencilerin yaş düzeyine uygundur” düşüncesine öğretmenlerin %63’ünün katıldığı, %13,7’sinin kesinlikle katıldıkları, %12,3’ünün katılmadığı, %1,4’ünün ise kesinlikle katılmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %9,6’sının bu düşünceye katılma konusunda kararsız oldukları belirlenmiştir.

Tablo 25. İeriğın Aşamalılık ve Önkoşul İlkesine Uygunluğuna İlişkin ğretmen Görüşleri

Programda konuların sıralanışında "kolaydan zora" "basitten karmaşığa" “somuttan soyuta” gibi öğretim ilkelerine dikkat edilmiştir.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	3	4,1
Katılmıyorum	6	8,2
Kararsızım	7	9,6
Katılıyorum	49	67,1
Kesinlikle Katılıyorum	8	11,0
Toplam	73	100,0

“Programda konuların sıralanışında "kolaydan zora" "basitten karmaşığa" “somuttan soyuta” gibi öğretim ilkelerine dikkat edilmiştir” düşüncesine öğretmenlerin %67,1’inin katıldığı, %11’inin kesinlikle katıldığı, %8,2’sinin katılmadığı, %4,1’inin ise kesinlikle katılmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %9,6’sının bu düşünceye katılma konusunda kararsız oldukları belirlenmiştir.

Tablo 26. İeriğın Öğrencilerde Düşünme Yeteneğini Geliştirme Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Siyer dersi programı öğrencilerin, akılcı ve eleştirel bir yaklaşım geliştirmelerine olanak tanımaktadır.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	6	8,2
Katılmıyorum	13	17,8
Kararsızım	14	19,2
Katılıyorum	35	47,9
Kesinlikle Katılıyorum	5	6,8
Toplam	73	100,0

‘‘Siyer dersi programı öğrencilerin, akılcı ve eleştirel bir yaklaşım geliştirmelerine olanak tanımaktadır’’ düşüncesine öğretmenlerin %47,9’unun katıldığı, %17,8’inin katılmadığı, %8,2’sinin kesinlikle katılmadığı, %6,8’inin ise kesinlikle katıldığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %19,2’sinin bu düşünceye katılma konusunda kararsız oldukları belirlenmiştir.

Tablo 27. İçeriğe Eklenmesi Gereken Ünite ve Konulara İlişkin Öğretmen Görüşleri

Siyer dersi programına eklenmesi gereken ünite veya konular bulunmaktadır.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	9	12,3
Katılmıyorum	18	24,7
Kararsızım	5	6,8
Katılıyorum	36	49,3
Kesinlikle Katılıyorum	5	6,8
Toplam	73	100,0

‘‘Siyer dersi programına eklenmesi gereken ünite veya konular bulunmaktadır’’ düşüncesine öğretmenlerin %49,3’ünün katıldığı, %24,7’sinin katılmadığı, %12,3’ünün kesinlikle katılmadığı, %6,8’inin ise kesinlikle katıldığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %19,2’sinin bu düşünceye katılma konusunda kararsız oldukları belirlenmiştir.

Tablo 28. Programın Görsel Yöntemlerin Etkili Kullanılmasına Uygun Hazırlanmış Olması Durumuna İlişkin Öğretmen Görüşleri

Siyer dersi programı, görsel yöntemlerin etkili kullanılmasına uygun hazırlanmıştır.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	11	15,1
Katılmıyorum	17	23,3
Kararsızım	12	16,4
Katılıyorum	31	42,5
Kesinlikle Katılıyorum	2	2,7
Toplam	73	100,0

“Siyer dersi programı, görsel yöntemlerin etkili kullanılmasına uygun hazırlanmıştır” düşüncesine öğretmenlerin %42,5’inin katıldığı, %23,3’ünün katılmadığı, %15,1’inin kesinlikle katılmadığı, %2,7’sinin ise kesinlikle katıldığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %16,4’ünün bu düşünceye katılma konusunda kararsız oldukları belirlenmiştir.

Tablo 29. Programın Sözel Yöntemlerin Etkili Kullanılmasına Uygun Hazırlanmış Olması Durumuna İlişkin Öğretmen Görüşleri

Siyer dersi programı, sözel yöntemlerin etkili kullanılmasına uygun hazırlanmıştır.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	3	4,1
Katılmıyorum	6	8,2
Kararsızım	12	16,4
Katılıyorum	40	54,8
Kesinlikle Katılıyorum	12	16,4
Toplam	73	100,0

“Siyer dersi programı, sözel yöntemlerin etkili kullanılmasına uygun hazırlanmıştır” düşüncesine öğretmenlerin %54,8’inin katıldığı, %16,4’ünün kesinlikle katıldığı, %8,2’sinin katılmadığı ve %4,1’inin kesinlikle katılmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %16,4’ünün bu düşünceye katılma konusunda kararsız oldukları belirlenmiştir.

Tablo 30. Öğretmenlerin Eğitim Araç-Gereçleri Kullanabilme Becerilerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmenler mevcut araç gereçleri etkili bir şekilde kullanabilmektedir.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	4	5,5
Katılmıyorum	15	20,5
Kararsızım	12	16,4
Katılıyorum	36	49,3
Kesinlikle Katılıyorum	6	8,2
Toplam	73	100,0

“Öğretmenler mevcut araç gereçleri etkili bir şekilde kullanabilmektedir” düşüncesine öğretmenlerin %49,3’ünün katıldığı, %20,5’inin katılmadığı, %8,2’sinin kesinlikle katıldığı ve %5,5’inin kesinlikle katılmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %8,2’sinin bu düşünceye katılma konusunda kararsız oldukları belirlenmiştir.

Tablo 31. İçeriğin Öğrencilerin İlgisini Çekme Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Siyer dersi programı, öğrencilerin derse ilgilerini sağlamaktadır.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	2	2,7
Katılmıyorum	7	9,6
Kararsızım	6	8,2
Katılıyorum	47	64,4
Kesinlikle Katılıyorum	11	15,1
Toplam	73	100,0

“Siyer dersi programı, öğrencilerin derse ilgilerini sağlamaktadır” düşüncesine öğretmenlerin %64,4’ünün katıldığı, %9,6’sının katılmadığı, %15,1’inin kesinlikle katıldığı, %2,7’sinin ise kesinlikle katılmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %8,2’sinin bu düşünceye katılma konusunda kararsız oldukları belirlenmiştir.

Tablo 32. İçeriğin Öğrencilerin Dini Konulardaki Tüm İhtiyaçlarına Karşılık Verme Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Programda yer alan konular, öğrencilerin Hz. Muhammed hakkında tüm ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde hazırlanmıştır.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	4	5,5
Katılmıyorum	8	11,0
Kararsızım	14	19,2
Katılıyorum	44	60,3
Kesinlikle Katılıyorum	3	4,1
Toplam	73	100,0

“Programda yer alan konular, öğrencilerin Siyer dersi konusunda tüm ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde hazırlanmıştır” düşüncesine öğretmenlerin %60,3’ünün katıldığı, %11’inin katılmadığı, %5,5’inin kesinlikle katılmadığı ve %4,1’inin kesinlikle katıldığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %19,2’sinin bu düşünceye katılma konusunda kararsız oldukları belirlenmiştir.

Tablo 33. İçeriğin Ahlaki Davranış Kazandırma Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Siyer dersi programı öğrencilerin ahlaki davranışlar kazanmasında etkilidir.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	7	9,6
Katılmıyorum	15	20,5
Kararsızım	19	26,0
Katılıyorum	30	41,1
Kesinlikle Katılıyorum	2	2,7
Toplam	73	100,0

“Siyer dersi programı öğrencilerin ahlaki davranışlar kazanmasında etkilidir” düşüncesine öğretmenlerin %41,1’inin katıldığı, %20,5’inin katılmadığı, %9,6’sının kesinlikle katılmadığı ve %2,7’sinin kesinlikle katıldığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %16’sının bu düşünceye katılma konusunda kararsız oldukları belirlenmiştir.

Tablo 34. Siyer Derslerinin Ortaokul/Liselerde Yer Alması Gerektiğine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Siyer dersinde Hz. Muhammed'in hayatı, günlük yaşantısı, ahlaki özellikleri gibi konulara yer verilmesi ortaokul/lise programda yer alması açısından uygundur.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	6	8,2
Katılmıyorum	8	11,0
Kararsızım	11	15,1
Katılıyorum	38	52,1
Kesinlikle Katılıyorum	10	13,7
Toplam	73	100,0

“Siyer dersinde Hz. Muhammed'in hayatı, günlük yaşantısı, ahlaki özellikleri gibi konulara yer verilmesi lise programda yer alması açısından uygundur” görüşüne öğretmenlerin %52,1'inin katıldığı, %13,7'sinin kesinlikle katıldığı, %11'inin katılmadığı ve %8,2'sinin kesinlikle katılmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %15'inin bu düşünceye katılma konusunda kararsız oldukları belirlenmiştir.

4.2.3 ÖĞRETİM PROGRAMININ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SÜRECİNE YÖNELİK BULGULAR

Tablo 35. Programın Uygulanabilirlik Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Programın uygulaması için siyer dersinin haftalık ders saati yeterlidir.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	4	5,5
Katılmıyorum	18	24,7
Kararsızım	3	4,1
Katılıyorum	39	53,4
Kesinlikle Katılıyorum	9	12,3
Toplam	73	100,0

“Programın uygulaması için siyer dersinin haftalık ders saati yeterlidir” düşüncesine öğretmenlerin %53,4'ünün katıldığı, %24,7'sinin katılmadığı, %12,3'ünün kesinlikle katıldığı, %5,5'inin ise kesinlikle katılmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %4,1'inin bu düşünceye katılma konusunda kararsız oldukları belirlenmiştir.

Tablo 36. Öğretim-Öğrenim Süreçlerinde Eğitim Araç Gereçlerin Bulunabilirlik Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Ders işlenirken dersin öğretimi ile ilgili yeterli araç gereç temin edilebilmektedir.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	3	4,1
Katılmıyorum	20	27,4
Kararsızım	6	8,2
Katılıyorum	38	52,1
Kesinlikle Katılıyorum	6	8,2
Toplam	73	100,0

"Ders işlenirken dersin öğretimi ile ilgili yeterli araç gereç temin edilebilmektedir" düşüncesine öğretmenlerin %52,1'inin katıldığı, %27,4'ünün katılmadığı, %8,2'sinin kesinlikle katıldığı, %4,1'inin ise kesinlikle katılmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %8,2'sinin bu düşünceye katılma konusunda kararsız oldukları belirlenmiştir.

Tablo 37. İlkeler Arasında Birbiriyle Çelişen Hususların Bulunmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Siyer ders öğretiminin ilkeleri arasında, birbiriyle çelişen hususlar vardır.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	4	5,5
Katılmıyorum	13	17,8
Kararsızım	19	26,0
Katılıyorum	31	42,5
Kesinlikle Katılıyorum	6	8,2
Toplam	73	100,0

"Siyer ders öğretiminin ilkeleri arasında, birbiriyle çelişen hususlar vardır" düşüncesine öğretmenlerin %42,5'inin katıldığı, %17,8'inin katılmadığı, %8,2'sinin kesinlikle katıldığı ve %5,5'inin kesinlikle katılmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %26'sının bu düşünceye katılma konusunda kararsız oldukları belirlenmiştir. Öğretmenlerin yandan fazlası Siyer ders öğretiminin ilkeleri arasında, birbiriyle çelişen hususlar olduğunu düşünmektedir. Kararsızlarla birlikte bu oran %75'leri geçmektedir. Öğretim ilkelerinin yeniden gözden geçirilmesi ve çelişen konuların ortadan kaldırılması öğretim sürecinin etkinliği açısından büyük önem taşımaktadır.

Tablo 38. Örnek İşlenişler Hakkındaki Öğretmen Görüşleri

Siyer dersinin öğreticilere tanıtılması hususunda ek eserlerin, örnek ders işlenişlerinin hazırlanması faydalı olmuştur.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	10	13,7
Katılmıyorum	41	56,2
Kararsızım	10	13,7
Katılıyorum	9	12,3
Kesinlikle Katılıyorum	3	4,1
Toplam	73	100,0

“Siyer dersinin öğreticilere tanıtılması hususunda ek eserlerin, örnek ders işlenişlerinin hazırlanması faydalı olmuştur” düşüncesine öğretmenlerin %56,2’sinin katılmadığı, %12,3’ünün katıldığı, %13,7’sinin kesinlikle katılmadığı ve %4,1’inin kesinlikle katıldığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %13,7’sinin bu düşünceye katılma konusunda kararsız oldukları belirlenmiştir.

Tablo 39. Programda Ünite ve İçeriklerin Birbirine Paralel ve Bütünleyici Bir Şekilde Hazırlanmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Siyer dersi programında, ünite ve içerikler birbirine paralel ve bütünleyici bir şekilde hazırlanmıştır.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	3	4,1
Katılmıyorum	14	19,2
Kararsızım	15	20,5
Katılıyorum	36	49,3
Kesinlikle Katılıyorum	5	6,8
Toplam	73	100,0

“Siyer dersi programında, ünite ve içerikler birbirine paralel ve bütünleyici bir şekilde hazırlanmıştır” düşüncesine öğretmenlerin %49,3’ünün katıldığı, %19,2’sinin katılmadığı, %6,8’inin kesinlikle katıldığı ve %4,1’inin kesinlikle katılmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %20,5’inin bu düşünceye katılma konusunda kararsız oldukları belirlenmiştir.

Tablo 40. İçeriğin Güncel ve Yaşanan Hayata Uygun Olma Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Siyer dersi programı, güncel ve yaşanan hayata uygun şekilde hazırlanmıştır.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	6	8,2
Katılmıyorum	11	15,1
Kararsızım	13	17,8
Katılıyorum	38	52,1
Kesinlikle Katılıyorum	5	6,8
Toplam	73	100,0

“Siyer dersi programı, güncel ve yaşanan hayata uygun şekilde hazırlanmıştır” düşüncesine öğretmenlerin %52,1’inin katıldığı, %15,1’inin katılmadığı, %8,2’sinin kesinlikle katılmadığı, %6,8’inin kesinlikle katıldığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %17,8’inin bu düşünceye katılma konusunda kararsız oldukları belirlenmiştir.

Tablo 41. Programın Zaman İtibariyle Uygulanabilirlik Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Siyer dersinin müfredatı, belirlenen zaman süresi içinde tamamlanabilecek düzeydedir.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	5	6,8
Katılmıyorum	7	9,6
Kararsızım	2	2,7
Katılıyorum	54	74,0
Kesinlikle Katılıyorum	5	6,8
Toplam	73	100,0

“Siyer dersinin müfredatı, belirlenen zaman süresi içinde tamamlanabilecek düzeydedir” düşüncesine öğretmenlerin %74’ünün katıldığı, %9,6’sının katılmadığı, %6,8’inin kesinlikle katıldığı ve %6,8’inin kesinlikle katılmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %2,7’sinin bu düşünceye katılma konusunda kararsız oldukları belirlenmiştir.

Tablo 42. Ders Uygulamasında Farklı Kaynaklara Temasın Sağlanmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Siyer dersi programı, öğrencilerimizin farklı kaynaklarla temaslarını sağlamaktadır.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	2	2,7
Katılmıyorum	8	11,0
Kararsızım	6	8,2
Katılıyorum	50	68,5
Kesinlikle Katılıyorum	7	9,6
Toplam	73	100,0

“Siyer dersi programı, öğrencilerimizin farklı kaynaklarla temaslarını sağlamaktadır” düşüncesine öğretmenlerin %68,5’inin katıldığı, %11’inin katılmadığı, %9,6’sının kesinlikle katıldığı, %2,7’sinin ise kesinlikle katılmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %8,2’sinin bu düşünceye katılma konusunda kararsız oldukları belirlenmiştir.

4.2.4 ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYE YÖNELİK BULGULAR

Tablo 43. Uygulanan Değerlendirme Tekniklerinin Amaçların Kazanılma Durumunu Ölçme Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Uygulanan değerlendirme yöntemleriyle programda hedeflenen amaçlara ulaşp ulaşılmadığı tam olarak ölçülebilmektedir.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	3	4,1
Katılmıyorum	13	17,8
Kararsızım	14	19,2
Katılıyorum	39	53,4
Kesinlikle Katılıyorum	4	5,5
Toplam	73	100,0

“Uygulanan değerlendirme yöntemleriyle programda hedeflenen amaçlara ulaşp ulaşılmadığı tam olarak ölçülebilmektedir” düşüncesine öğretmenlerin %53,4’ünün katıldığı, %17,8’inin katılmadığı, %5,5’inin kesinlikle katıldığı, %4,1’inin ise kesinlikle katılmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %19,2’sinin bu düşünceye katılma konusunda kararsız oldukları belirlenmiştir.

Tablo 44. Siyer Dersi ile Öğrencilerin Hz. Muhammed'in Hayatını Örnek Alabileceğine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Siyer dersi programı öğrencilerin Hz. Muhammed'in hayatını örnek alma konusunda etkili olabilecek düzeydedir.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	4	5,5
Katılmıyorum	16	21,9
Kararsızım	17	23,3
Katılıyorum	30	41,1
Kesinlikle Katılıyorum	6	8,2
Toplam	73	100,0

“Siyer dersi programı öğrencilerin Hz. Muhammed'in hayatını örnek alma konusunda etkili olabilecek düzeydedir” düşüncesine öğretmenlerin %41,1'inin katıldığı, %21,9'unun katılmadığı, %8,2'sinin kesinlikle katıldığı ve %5,5'inin kesinlikle katılmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %23,3'ünün bu düşünceye katılma konusunda kararsız oldukları belirlenmiştir. Öğretmenlerin yarısı Siyer dersi programını Hz. Muhammed'in hayatını örnek alma konusunda etkili olduğunu düşünmektedir. Yanısıra, kararsızlarla birlikte öğretmenlerin diğer yarısı bu konuda olumsuz düşünmektedirler. Bu noktada, Siyer dersi programının Hz. Muhammed'in hayatını örnek alma konusunda tam da yeterli olmadığı, daha da geliştirilmesi gerekliliği ortadadır.

Tablo 45. Siyer Dersi ile Hz. Muhammed'in Hayatının Ana Hatlarıyla Tanınacağına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Siyer dersi programı öğrencilerin Hz. Muhammed'in hayatını ana hatlarıyla tanımalarını sağlamaktadır.	N	Yüzde (%)
Katılmıyorum	2	2,7
Kararsızım	3	4,1
Katılıyorum	48	65,8
Kesinlikle Katılıyorum	20	27,4
Toplam	73	100,0

“Siyer dersi programı öğrencilerin Hz. Muhammed'in hayatını ana hatlarıyla tanımalarını sağlamaktadır” düşüncesine öğretmenlerin %65,8'inin katıldığı, %27,4'ünün kesinlikle katıldığı, %2,7'sinin ise katılmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %4,1'inin bu düşünceye katılma konusunda kararsız oldukları

belirlenmiştir. Öğretmenlerin neredeyse tamamı, Siyer dersi programının öğrencilerin Hz. Muhammed'in hayatını ana hatlarıyla tanımalarını sağladığını düşünmektedir.

Bir önceki "Siyer dersi programı öğrencilerin Hz. Muhammed'in hayatını örnek alma konusunda etkili olabilecek düzeydedir" sorusuyla birlikte ele alındığında, öğretmenleri Hz. Muhammed'in hayatının ana hatlarıyla öğrenildiğini düşünmekle birlikte, bu öğrenmenin yüzeysel kaldığını ve öğrencilerin davranışlarına etkisi bağlamında tam etki oluşturmadığını ifade edebiliriz.

Tablo 46. Siyer Dersinde Hz. Muhammed'in Hayatının Anlatılmasında Bazı Sorunlar Olduğuna Dair Öğretmen Görüşleri

Siyer dersinde Hz. Muhammed'in hayatını anlatma hususunda bazı sorunlarla karşılaşmaktadır.	N	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	8	11,0
Katılmıyorum	25	34,2
Kararsızım	17	23,3
Katılıyorum	22	30,1
Kesinlikle Katılıyorum	1	1,4
Toplam	73	100,0

“Siyer dersinde Hz. Muhammed'in hayatını anlatma hususunda bazı sorunlarla karşılaşmaktadır” düşüncesine öğretmenlerin %30,1'inin katıldığı, %34,2'sinin katılmadığı, %11'inin kesinlikle katılmadığı, %1,4'ünün ise kesinlikle katıldığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %23,3'ünün bu düşünceye katılma konusunda kararsız oldukları belirlenmiştir.

4.3. ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖĞELERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Siyer Dersi Öğretim Programındaki amaçlara, içeriğe, öğretim-öğrenim süreçlerine, ölçme ve değerlendirme boyutlarına ilişkin öğretmen görüşleri öğretmenlerin; cinsiyetlerine, mesleki kıdemlerine, mezun oldukları okula, görev yaptığı okula ve program bilgi düzeylerine göre analiz edilmiştir.

Verilerin analizinde, normal dağılmayan değişkenlerde gruplar arasında farklılık incelenirken ikili gruplarda parametrik olmayan testlerden Mann-Whitney U Testi, ikiden fazla gruplarda ise Kruskal-Wallis Testi kullanılmıştır. Gruplar arası farklılık

incelenirken anlamlılık düzeyi 0.05 olarak kabul edilmiştir. $p < 0.05$ olması durumunda gruplar arası anlamlı farklılığın olduğu, $p > 0.05$ olması durumunda ise gruplar arası anlamlı farklılığın olmadığı belirtilmiştir. (Can, 2014: 98).

Kruskal-Wallis Testi parametrik olmayan verilere sahip ikiden fazla grubun ölçümlerinin karşılaştırılmasında kullanılan bir yöntemdir. Yanısıra, Mann-Whitney U Testini parametrik olmayan veriler için kullanılmaktadır. Bu yöntem iki ayrı grubun belli bir değişkene ait ortalamalarını karşılaştırmak için kullanılır (Kalaycı, 2008: 106).

4.3.1 Öğretmenlerin Programın Amaçları Hakkındaki Görüşlerinin Karşılaştırılması

4.3.1.1 Öğretmenlerin Programın Amaçları Hakkındaki Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması

Öğretmenlerin programın amaçları hakkındaki görüşlerinin cinsiyetlerine göre karşılaştırılması yönelik hipotezler şu şekildedir;

H0: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programındaki amaçlara ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermez.

H1: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programındaki amaçlara ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık gösterir.

Tablo 47. Öğretmenlerin Programın Amaçları Hakkındaki Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması Mann-Whitney U Tablosu

Cinsiyet	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12
Mann-Whitney U	364,000	316,000	223,000	338,500	301,000	309,000	334,000	353,500	265,500	374,000	357,000	275,000
Wilcoxon W	469,000	1969,000	1876,000	1991,500	1954,000	1962,000	439,000	458,500	370,500	479,000	2010,000	380,000
Z	-,443	1,340	3,027	-,928	1,477	1,353	-,989	-,719	2,085	-,376	-,640	1,891
Asymp. Sig. (2-tailed)	,658	,180	,002	,353	,140	,176	,323	,472	,037	,707	,522	,059

"Siyer dersinin amaçları öğrenci davranışı kazandırma ve geliştirme yönünden yeterlidir (S3)" önermesine ilişkin Mann-Whitney U tablosunun Asymp. Sig.

(Anlamlılık) satırındaki değerin 0,002 olduğu görülmektedir. Söz konusu değer 0,05'den küçük olduğu için, cinsiyet ile "Siyer dersinin amaçları öğrenci davranışı kazandırma ve geliştirme yönünden yeterlidir (S3)" önermesi arasındaki ilişkinin $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söyleyebiliriz.

"Eğitim araç-gereç eksikliği, amaçlara tam olarak ulaşamamasının en önemli sebebidir (S9)" önermesine ilişkin Mann-Whitney U tablosunun Asymp. Sig. (Anlamlılık) satırındaki değerin 0,037 olduğu görülmektedir. S9 önermesi ile cinsiyet arasındaki ilişkinin $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söyleyebiliriz.

Bu bulgulardan hareketle "Siyer dersinin amaçları öğrenci davranışı kazandırma ve geliştirme yönünden yeterlidir (S3)" ve "Eğitim araç-gereç eksikliği, amaçlara tam olarak ulaşamamasının en önemli sebebidir (S9)" önermeleri için H_0 hipotezi reddedilmiştir. Diğer önermeler (S1, S2, S4, S5, S6, S7, S8, S10, S11, S12) için H_1 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 48. Öğretmenlerin Programın Amaçları Hakkındaki Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması Ranks Tablosu

Cinsiyet	N	Mean Rank	Sum of Ranks
S3	Kadın	48,57	680,00
	Erkek	32,91	1876,00
	Total	71	
S9	Kadın	26,46	370,50
	Erkek	38,34	2185,50
	Total	71	

Ranks tablosuna göre (S3), kadın öğretmenler (48,57), Siyer dersinin amaçlarını öğrenci davranışı kazandırma ve geliştirme yönünden erkek öğretmenlere (32,91) göre daha yeterli bulmaktadır. Aynı tabloya göre (S9), erkek öğretmenler, Eğitim araç-gereç eksikliği, amaçlara tam olarak ulaşamamasının kadın öğretmenlere göre en önemli sebep olarak görmektedirler.

4.3.1.2 Öğretmenlerin Programın Amaçları Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Karşılaştırılması

Öğretmenlerin programın amaçları boyutu hakkındaki görüşlerinin, mesleki kıdemlerine göre karşılaştırılmasına yönelik hipotezler şu şekildedir;

H0: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programındaki amaçlara ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mesleki kıdemine göre anlamlı farklılık göstermez.

H1: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programındaki amaçlara ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mesleki kıdemine göre anlamlı farklılık gösterir.

Öğretmenlerin, programın amaçlarına ilişkin görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre karşılaştırılmasına yönelik analizde, 12 önermenin hiç birisi $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgulardan göre H1 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 49. Öğretmenlerin Programın Amaçları Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Tablosu

Deneyim	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12
Chi-Square	3,435	9,638	7,041	6,222	10,879	6,401	9,089	2,957	4,566	7,398	2,605	2,653
df	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Asymp. Sig.	,753	,141	,317	,399	,092	,380	,169	,814	,601	,286	,857	,851

4.3.1.3 Öğretmenlerin Programın Amaçları Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mezun Oldukları Okula Göre Karşılaştırılması

Öğretmenlerin programın amaçları boyutu hakkındaki görüşlerinin mezun oldukları okula göre karşılaştırılmasına yönelik hipotezler şu şekildedir;

H0: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programındaki amaçlara ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları okula göre anlamlı farklılık göstermez.

H1: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programındaki amaçlara ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları okula göre anlamlı farklılık gösterir.

Öğretmenlerin, programın amaçlarına ilişkin görüşlerinin mezun oldukları okula göre karşılaştırılmasına yönelik analizde, 12 önermenin hiç birisi $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgulardan hareketle H1 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 50. Öğretmenlerin Programın Amaçları Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mezun Oldukları Okula Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Tablosu

Mezuniyet	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12
Chi-Square	6,071	1,652	2,410	1,377	,809	,540	4,278	,677	,764	3,038	5,586	3,242
df	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Asymp. Sig.	,108	,648	,492	,711	,847	,910	,233	,879	,858	,386	,134	,356

4.3.1.4 Öğretmenlerin Programın Amaçları Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Görev Yaptıkları Okula Göre Karşılaştırılması

Öğretmenlerin programın amaçları boyutu hakkındaki görüşlerinin görev yaptıkları okula göre karşılaştırılmasına yönelik hipotezler şu şekildedir;

H0: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programındaki amaçlara ilişkin görüşleri, öğretmenlerin görev yaptıkları okula göre anlamlı farklılık göstermez.

H1: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programındaki amaçlara ilişkin görüşleri, öğretmenlerin görev yaptıkları okula göre anlamlı farklılık gösterir.

"Siyer dersi programı, konuların anlaşılması hususunda yeterlidir (S1)" önermesine ilişkin Mann-Whitney U tablosunun Asymp. Sig. (Anlamlılık) satırındaki değerin 0,000 olduğu görülmektedir. S1 önermesi ile öğretmenlerin görev yaptıkları okula arasındaki ilişkinin $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söyleyebiliriz. Bu bulgulara göre "Siyer dersi programı, konuların anlaşılması hususunda yeterlidir (S1)" önermesi için H0 hipotezi reddedilmiştir. Diğer önermeleri için (S2, S3, S4, S5, S6, S7, S8, S9, S10, S11, S12) H1 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 51. Öğretmenlerin Programın Amaçları Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Görev Yaptıkları Okula Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Tablosu

Görev Yapılan Okul	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12
Chi-Square	22,9	3,88	,448	1,83	4,54	4,52	1,14	1,08	1,84	2,73	2,01	3,43
df	14	4		8	2	5	3	0	7	4	2	5
Asymp. Sig.	,000	,274	,930	,607	,209	,210	,767	,782	,605	,435	,570	,329

Ranks tablosuna göre, Siyer dersi programı, konuların anlaşılması hususunda yeterlidir önermesi sırasıyla; imam hatip liseleri, imam hatip ortaokulu, lise ve ortaokullarda çalışan öğretmenlerce daha olumlu bulunmaktadır. İmam hatip okullarında Siyer dersi veren öğretmenler, diğer okullara göre konuların öğrenciler tarafından daha iyi anlaşıldığını ifade etmişlerdir. Öğretmenler ile yüz yüze yapılan mülakatlarda bu sonucun, İmam hatip okulları müfredatında yer alan farklı meslek derslerinin (Kuran-ı Kerim, Fıkıh, Kelam vb.) Siyer dersinin anlaşılmasına katkı sağlamasının bir sonucu olarak ifade edilmiştir.

Tablo 52. Öğretmenlerin Programın Amaçları Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Görev Yaptıkları Okula Göre Karşılaştırılması Ranks Test Tablosu

Görev Yapılan Okul	N	Mean Rank
S1 Ortaokul	31	25,53
Lise	23	36,80
İmam Hatip Ortaokul	6	48,33
İmam Hatip Lisesi	10	55,70
Total	70	

4.3.1.5 Öğretmenlerin Programın Amaçları Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Program Bilgi Düzeyine Göre Karşılaştırılması

Öğretmenlerin programın amaçları boyutu hakkındaki görüşlerinin program bilgi düzeyine göre karşılaştırılmasına ilişkin hipotezler;

H0: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programındaki amaçlara ilişkin görüşleri, öğretmenlerin program bilgi düzeyine göre anlamlı farklılık göstermez.

H1: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programındaki amaçlara ilişkin görüşleri, öğretmenlerin program bilgi düzeyine göre anlamlı farklılık gösterir.

"Siyer dersinin amaçları tam olarak gerçekleşmektedir (S5)" önermesine ilişkin Mann-Whitney U tablosunun Asymp. Sig. (Anlamlılık) satırındaki değerin 0,044 olduğu görülmektedir. Söz konusu değer 0,05'den küçük olduğu için, öğretmenlerin program bilgi düzeyi ile "Siyer dersinin amaçları tam olarak gerçekleşmektedir" önermesi arasındaki ilişkinin $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söyleyebiliriz. Bu bulgulardan ışığında "Siyer dersinin amaçları tam olarak gerçekleşmektedir (S5)" önermesi için H0 hipotezi reddedilmiştir. Diğer önermeleri için (S1, S2, S3, S4, S6, S7, S8, S9, S10, S11, S12) H1 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 53. Öğretmenlerin Programın Amaçları Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Program Bilgi Düzeyine Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Testi

Program Bilgi Düzeyi	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12
Chi-Square	2,349	5,217	8,775	9,070	9,779	7,364	7,339	4,467	4,519	4,889	6,177	3,750
df	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Asymp. Sig.	,672	,266	,067	,059	,044	,118	,119	,346	,340	,299	,186	,441

Ranks tablosuna göre, "Siyer dersinin amaçları tam olarak gerçekleşmektedir" önermesi sırasıyla; yeterli, orta derecede yeterli, oldukça yeterli, yetersiz ve oldukça yetersiz bulunmuştur. Program bilgi düzeyini yeterli bulan öğretmenler "Siyer dersinin amaçları tam olarak gerçekleşmektedir" önermesini en çok destekleyen öğretmenlerdir. Program bilgi düzeyini oldukça yeterli bulan öğretmenlerin, oldukça yeterli bulanlardan

daha fazla önermeyi desteklemeleri farklı bir sonuç ortaya koymaktadır. Bu durum öğretmenlerle yapılan görüşmelerde, program bilgi düzeyi mükemmele yakın artınca programa ilişkin zafiyetlerin de bilinmesine yol açmaktadır. Yani program bilgi düzeyi ile "Siyer dersinin amaçları tam olarak gerçekleşmektedir" önermesi arasında ters U şeklinde bir ilişki vardır.

Tablo 54. Öğretmenlerin Programın Amaçları Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Program Bilgi Düzeyine Göre Karşılaştırılması Ranks Test Testi

Program Bilgi Düzeyi		N	Mean Rank
S5	Oldukça Yeterli	9	27,00
	Yeterli	39	40,54
	Orta Derecede Yeterli	17	34,15
	Yetersiz	4	19,13
	Oldukça Yetersiz	1	4,00
	Total	70	

4.3.2 Öğretmenlerin Programın İçeriği Hakkındaki Görüşlerinin Karşılaştırılması

4.3.2.1 Öğretmenlerin Programın İçeriği Hakkındaki Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması

Öğretmenlerin programın içeriği hakkındaki görüşlerinin cinsiyetlerine göre karşılaştırılmasına ilişkin hipotezler;

H0: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının içeriğine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetine göre anlamlı farklılık göstermez.

H1: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının içeriğine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetine göre anlamlı farklılık gösterir.

"Siyer dersi programı, sözel yöntemlerin etkili kullanılmasına uygun hazırlanmıştır (S22)" önermesine ilişkin Mann-Whitney U tablosunun Asymp. Sig. (Anlamlılık) satırındaki değerin 0,031 olduğu görülmektedir. Söz konusu değer 0,05'den küçük olduğu için, cinsiyet ile Siyer dersi programı, sözel yöntemlerin etkili

kullanılmasına uygun hazırlanmıştır (S22)" önermesi arasındaki ilişkinin $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söyleyebiliriz.

"Siyer dersi programı öğrencilerin ahlaki davranışlar kazanmasında etkilidir. (S35)" önermesine ilişkin Mann-Whitney U tablosunun Asymp. Sig. (Anlamlılık) satırındaki değerin 0,004 olduğu görülmektedir. S35 önermesi ile cinsiyet arasındaki ilişkinin $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söyleyebiliriz. Bu bulgulardan hareketle "Siyer dersi programı, sözel yöntemlerin etkili kullanılmasına uygun hazırlanmıştır (S22)" ve "Siyer dersi programı öğrencilerin ahlaki davranışlar kazanmasında etkilidir (S35)" önermeleri için H_0 hipotezi reddedilmiştir. Diğer önermeleri için (S15, S16, S17, S21, S26, S27, S29, S33, S36, S37) H_1 hipotezi reddedilmiştir.

Ranks tablosuna göre, kadın öğretmenler, erkek öğretmenlere göre, Siyer dersi programının sözel yöntemlerin etkili kullanılmasına uygun hazırlandığını düşünmektedirler. Aynı tabloya göre, kadın öğretmenler, Siyer dersi programı Hz. Muhammed'in hayatını günlük hayata yansıtarak daha bilinçli bireyler yetiştirilmesine yönelik hazırlandığı görüşünü erkek öğretmenlere göre daha fazla desteklemektedirler.

Tablo 55. Öğretmenlerin Programın İçeriği Hakkındaki Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması Mann-Whitney U Tablosu

Cinsiyet	S15	S16	S17	S21	S22	S26	S27	S29	S33	S35	S36	S37
Mann-Whitney U	362,000	375,000	341,000	303,000	257,500	324,000	346,500	396,000	284,500	212,000	290,500	342,000
Wilcoxon W	2015,000	2028,000	1994,000	1956,000	1910,500	1977,000	1999,500	501,000	1937,500	1865,000	1943,500	1995,000
Z	-,622	-,413	-,900	1,493	2,158	1,186	-,815	-,050	1,904	2,849	1,725	-,893
Asymp. Sig. (2-tailed)	,534	,680	,368	,136	,031	,236	,415	,960	,057	,004	,084	,372

Ranks tablosuna göre, kadın öğretmenler, Siyer dersi programı Hz. Muhammed'in hayatını günlük hayata yansıtarak daha bilinçli bireyler yetiştirilmesine yönelik hazırlandığı görüşünü erkek öğretmenlere göre daha fazla desteklemektedirler.

Tablo 56. Öğretmenlerin Programın İçeriği Hakkındaki Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması Ranks Tablosu

Cinsiyet	N	Mean Rank	Sum of Ranks
S22 Kadın	14	46,11	645,50
Erkek	57	33,52	1910,50
Total	71		
S35 Kadın	14	49,36	691,00
Erkek	57	32,72	1865,00
Total	71		

4.3.2.2 Öğretmenlerin Programın İçerik Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Karşılaştırılması

Öğretmenlerin programın içerik boyutu hakkındaki görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre karşılaştırılmasına ilişkin hipotezler;

H0: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının içeriğine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre anlamlı farklılık göstermez.

H1: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının içeriğine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre anlamlı farklılık gösterir.

Öğretmenlerin, programın içerik boyutuna ilişkin görüşlerinin mesleki kідeme göre karşılaştırılmasına yönelik analizde, 12 önermenin hiç birisi $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgulardan hareketle H1 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 57. Öğretmenlerin Programın İçerik Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Tablosu

Mesleki Kıdem	S15	S16	S17	S21	S22	S26	S27	S29	S33	S35	S36	S37
Chi-Square	3,985	6,220	2,611	7,935	7,233	3,305	5,554	5,223	9,238	5,438	6,635	5,642
df	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Asymp. Sig.	,679	,399	,856	,243	,300	,770	,475	,516	,161	,489	,356	,464

4.3.2.3 Öğretmenlerin Programın İçerik Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mezun Oldukları Okula Göre Karşılaştırılması

Öğretmenlerin programın içerik boyutu hakkındaki görüşlerinin mezun oldukları okula göre karşılaştırılmasına ilişkin hipotezler;

H0: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının içeriğine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları okula göre anlamlı farklılık göstermez.

H1: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının içeriğine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları okula göre anlamlı farklılık gösterir.

Öğretmenlerin, programın içerik boyutuna ilişkin görüşlerinin mesleki kıdeme göre karşılaştırılmasına yönelik analizde, 12 önermenin hiç birisi $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgulardan hareketle H1 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 58. Öğretmenlerin Programın İçerik Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mezun Oldukları Okula Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test tablosu

Mezun Oldukları okul	S15	S16	S17	S21	S22	S26	S27	S29	S33	S35	S36	S37
Chi-Square	2,40	3,76	,199	4,00	1,56	3,79	2,29	2,25	6,29	2,77	,561	2,49
df	8	0		6	2	5	0	1	7	9		2
Asymp. Sig.	,492	,289	,978	,261	,668	,284	,514	,522	,098	,427	,905	,477

4.3.2.4 Öğretmenlerin Programın İçerik Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Görev Yaptıkları Okula Göre Karşılaştırılması

Öğretmenlerin programın içerik boyutu hakkındaki görüşlerinin görev yaptıkları okula göre karşılaştırılmasına ilişkin hipotezler;

H0: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının içeriğine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin görev yaptıkları okula göre anlamlı farklılık göstermez.

H1: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının içeriğine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin görev yaptıkları okula göre anlamlı farklılık gösterir.

Öğretmenlerin, programın içerik boyutuna ilişkin görüşlerinin mesleki kıdeme göre karşılaştırılmasına yönelik analizde, 12 önermenin hiç birisi $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgulardan hareketle H1 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 59. Öğretmenlerin Programın İçerik Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Görev Yaptıkları Okula Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Tablosu

Görev Yaptığı Kurum	S15	S16	S17	S21	S22	S26	S27	S29	S33	S35	S36	S37
Chi-Square	1,53	2,09	2,26	1,96	2,37	1,51	,574	3,80	3,73	,894	2,93	,420
df	6	8	2	0	0	4	3	0	2	3	9	3
Asymp. Sig.	,674	,552	,520	,581	,499	,679	,902	,284	,292	,827	,401	,936

4.3.2.5 Öğretmenlerin Programın İçerik Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Program Bilgi Düzeyine Göre Karşılaştırılması

Öğretmenlerin programın içerik boyutu hakkındaki görüşlerinin program bilgi düzeyine göre karşılaştırılmasına ilişkin hipotezler;

H0: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının içeriğine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin program bilgi düzeyine göre anlamlı farklılık göstermez.

H1: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının içeriğine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin program bilgi düzeyine okula göre anlamlı farklılık gösterir.

"Programda konuların sıralanışında "kolaydan zora" "basitten karmaşığa" "somuttan soyuta" gibi öğretim ilkelerine dikkat edilmiştir (S16)." önermesine ilişkin Mann-Whitney U tablosunun Asymp. Sig. (Anlamlılık) satırındaki değerin 0,017 olduğu görülmektedir. Söz konusu değer 0,05'den küçük olduğu için, öğretmenlerin program bilgi düzeyi ile "Siyer dersinin amaçları tam olarak gerçekleşmektedir" önermesi arasındaki ilişkinin $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söyleyebiliriz. Bu bulgulardan hareketle "Programda konuların sıralanışında "kolaydan

zora" "basitten karmaşığa" "somuttan soyuta" gibi öğretim ilkelerine dikkat edilmiştir (S16) önermesi için H0 hipotezi reddedilmiştir.

"Siyer dersi programı öğrencilerin, akılcı ve eleştirel bir yaklaşım geliştirmelerine olanak tanımaktadır (S17)" önermesine ilişkin Mann-Whitney U tablosunun Asymp. Sig. (Anlamlılık) satırındaki değerin 0,029 olduğu görülmektedir. S17 önermesi ile cinsiyet arasındaki ilişkinin $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söyleyebiliriz. Bu bulgulara göre "Siyer dersi programı öğrencilerin, akılcı ve eleştirel bir yaklaşım geliştirmelerine olanak tanımaktadır (S17)" önermesi için H0 hipotezi reddedilmiştir.

"Siyer dersi programı, görsel yöntemlerin etkili kullanılmasına uygun hazırlanmıştır (S21)" önermesine ilişkin Mann-Whitney U tablosunun Asymp. Sig. (Anlamlılık) satırındaki değerin 0,038 olduğu görülmektedir. Söz konusu değer 0,05'den küçük olduğu için, öğretmenlerin program bilgi düzeyi ile "Siyer dersinin amaçları tam olarak gerçekleşmektedir" önermesi arasındaki ilişkinin $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söyleyebiliriz. Bu bulgulardan hareketle "Siyer dersi programı, görsel yöntemlerin etkili kullanılmasına uygun hazırlanmıştır (S21)" önermesi için H0 hipotezi reddedilmiştir.

"Siyer dersi programı Hz. Muhammed'in hayatını günlük hayata yansıtarak daha bilinçli bireyler yetiştirilmesine yönelik hazırlanmıştır (S36)" önermesine ilişkin Mann-Whitney U tablosunun Asymp. Sig. (Anlamlılık) satırındaki değerin 0,013 olduğu görülmektedir. S36 önermesi ile cinsiyet arasındaki ilişkinin $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söyleyebiliriz. Bu bulgulara göre "Siyer dersi programı Hz. Muhammed'in hayatını günlük hayata yansıtarak daha bilinçli bireyler yetiştirilmesine yönelik hazırlanmıştır (S36)" önermesi için H0 hipotezi reddedilmiştir. Diğer önermeler için (S15, S22, S26, S27, S28, S29, S33, S35, S37) H1 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 60. Öğretmenlerin Programın İçerik Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Program Bilgi Düzeyine Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Tablosu

Program Bilgi Düzeyi	S15	S16	S17	S21	S22	S26	S27	S29	S33	S35	S36	S37
Chi-Square	4,39	12,0	10,7	10,1	5,79	8,50	4,00	8,00	8,52	5,39	12,6	6,26
df	4	45	96	28	3	1	3	6	0	1	79	6
Asymp. Sig.	,355	,017	,029	,038	,215	,075	,406	,091	,074	,250	,013	,180

Ranks tablosu incelendiğinde, "Programda konuların sıralanışında "kolaydan zora" "basitten karmaşığa" "somuttan soyuta" gibi öğretim ilkelerine dikkat edilmiştir (S16)" önermesi yeterli, oldukça yeterli, orta düzeyde yeterli, yetersiz ve oldukça yetersiz şeklinde sıralanmaktadır. Program bilgi düzeyini yeterli bulan öğretmenler önermeyi en çok destekleyen öğretmenlerdir.

"Siyer dersi programı öğrencilerin, akılcı ve eleştirel bir yaklaşım geliştirmelerine olanak tanımaktadır (S17)"önermesi için Ranks tablosu incelendiğinde öğretmenlerin bilgi düzeyinin oldukça yeterli, yeterli, orta derecede yeterli, yetersiz, oldukça yetersiz şeklinde sıralandığını görmekteyiz. Başka bir ifade ile, öğretmenlerin program bilgi düzeyi arttıkça "Siyer dersi programının öğrencilerin, akılcı ve eleştirel bir yaklaşım geliştirmelerine katkı sağladığı düşüncesi artmaktadır.

Ranks tablosuna göre, "Siyer dersi programı, görsel yöntemlerin etkili kullanılmasına uygun hazırlanmıştır (S21)" önermesi için sonuçlar; yeterli, orta derecede yeterli, oldukça yeterli, oldukça yetersiz, yetersiz şeklinde sıralanmaktadır.

"Siyer dersi programı Hz. Muhammed'in hayatını günlük hayata yansıtarak daha bilinçli bireyler yetiştirilmesine yönelik hazırlanmıştır (S36)" öğretmenler tarafından sırasıyla, önermesi oldukça yeterli, yeterli, orta derecede yeterli, oldukça yetersiz ve yetersiz şeklinde sıralanmıştır. Öğretmenlerin bilgi düzeyi ile "Siyer dersi programı Hz. Muhammed'in hayatını günlük hayata yansıtarak daha bilinçli bireyler yetiştirilmesine yönelik hazırlanmıştır (S36)"önermesi arasında paralel bir paralellik vardır. Yani, öğretmenlerin bilgi düzeyi arttıkça, Siyer dersi programının Hz. Muhammed'in hayatını günlük hayata yansıtarak daha bilinçli bireyler yetiştirildiği görüşünü benimsemektedirler.

Tablo 61. Öğretmenlerin Programın İçerik Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Program Bilgi Düzeyine Göre Karşılaştırılması Ranks Test Tablosu

Program Bilgi Düzeyi		N	Mean Rank
S16	Oldukça Yeterli	9	35,50
	Yeterli	39	39,97
	Orta Derecede Yeterli	17	31,41
	Yetersiz	4	17,63
	Oldukça Yetersiz	1	2,00
	Total	70	
S17	Oldukça Yeterli	9	46,17
	Yeterli	39	36,88
	Orta Derecede Yeterli	17	33,50
	Yetersiz	4	12,50
	Oldukça Yetersiz	1	11,50
	Total	70	
S21	Oldukça Yeterli	9	29,39
	Yeterli	39	40,73
	Orta Derecede Yeterli	17	32,76
	Yetersiz	4	14,25
	Oldukça Yetersiz	1	18,00
	Total	70	
S36	Oldukça Yeterli	9	44,28
	Yeterli	39	38,62
	Orta Derecede Yeterli	17	29,56
	Yetersiz	4	9,63
	Oldukça Yetersiz	1	39,50
	Total	70	

4.3.3 Öğretmenlerin Programın Öğretim-Öğrenim Süreçleri Hakkındaki Görüşlerinin Karşılaştırılması

4.3.3.1 Öğretmenlerin Programın Öğretim-Öğrenim Süreçleri Hakkındaki Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması

Öğretmenlerin programın öğretim-öğrenim süreçleri hakkındaki görüşlerinin cinsiyetlerine göre karşılaştırılmasına ilişkin hipotezler şu şekildedir;

H0: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının öğretim-öğrenim süreçlerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetine göre anlamlı farklılık göstermez.

H1: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının öğretim-öğrenim süreçlerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetine göre anlamlı farklılık gösterir.

"Siyer dersi programında, ünite ve içerikler birbirine paralel ve bütünleyici bir şekilde hazırlanmıştır (S19)" önermesine ilişkin Mann-Whitney U tablosunun Asymp. Sig. (Anlamlılık) satırındaki değerin 0,040 olduğu görülmektedir. "Siyer dersi programında, ünite ve içerikler birbirine paralel ve bütünleyici bir şekilde hazırlanmıştır (S19)" önermesi ile cinsiyet arasındaki ilişkinin $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söyleyebiliriz. Bu bulgulara göre "Siyer dersi programında, ünite ve içerikler birbirine paralel ve bütünleyici bir şekilde hazırlanmıştır (S19)" önermesi için H0 hipotezi reddedilmiştir. Diğer önermeler (S13, S14, S20, S23, S25, S32) için H1 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 62. Öğretmenlerin Programın Öğretim-Öğrenim Süreçleri Hakkındaki Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması Mann-Whitney U Tablosu

Cinsiyet	S13	S14	S19	S20	S23	S24	S25	S32
Mann-Whitney U	311,000	364,500	267,000	302,000	307,500	307,000	362,500	395,500
Wilcoxon W	1964,000	469,500	1920,000	1955,000	1960,500	412,000	467,500	500,500
Z	-1,343	-,548	-2,052	-1,532	-1,699	-1,464	-,579	-,061
Asymp. Sig. (2-tailed)	,179	,583	,040	,126	,089	,143	,562	,951

Ranks tablosuna göre, kadın öğretmenler, erkek öğretmenlere göre, Siyer dersi programında, ünite ve içeriklerin birbirine paralel ve bütünleyici bir şekilde hazırlandığını ifade etmişlerdir.

Tablo 63. Öğretmenlerin Programın Öğretim-Öğrenim Süreçleri Hakkındaki Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması Ranks Tablosu

Cinsiyet	N	Mean Rank	Sum of Ranks
S19 Kadın	14	45,43	636,00
Erkek	57	33,68	1920,00
Total	71		

4.3.3.2 Öğretmenlerin Programın Öğretim-Öğrenim Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Karşılaştırılması

Öğretmenlerin programın öğretim-öğrenim boyutu hakkındaki görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre karşılaştırılmasına ilişkin hipotezler;

H0: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının öğretim-öğrenim süreçlerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mesleki kıdemine göre anlamlı farklılık göstermez.

H1: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının öğretim-öğrenim süreçlerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mesleki kıdemine göre anlamlı farklılık gösterir.

Öğretmenlerin, programın öğretim-öğrenim boyutuna ilişkin görüşlerinin mesleki kıdeme göre karşılaştırılmasına yönelik analizde, 8 önermenin hiç birisi $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgulardan hareketle H1 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 64. Öğretmenlerin Programın Öğretim-Öğrenim Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Tablosu

Mesleki Kıdem	S13	S14	S19	S20	S23	S24	S25	S32
Chi-Square	8,877	7,467	7,412	1,588	5,474	10,409	4,501	1,096
df	6	6	6	6	6	6	6	6
Asymp. Sig.	,181	,280	,284	,953	,485	,108	,609	,982

4.3.3.3 Öğretmenlerin Programın Öğretim-Öğrenim Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mezun Oldukları Okula Göre Karşılaştırılması

Öğretmenlerin programın öğretim-öğrenim boyutu hakkındaki görüşlerinin mezun oldukları okula göre karşılaştırılmasına ilişkin hipotezler;

H0: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının öğretim-öğrenim süreçlerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları okula göre anlamlı farklılık göstermez.

H1: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının öğretim-öğrenim süreçlerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları okula göre anlamlı farklılık gösterir.

Öğretmenlerin, programın öğretim-öğrenim boyutuna ilişkin görüşlerinin mezun oldukları okula göre karşılaştırılmasına yönelik analizde, 8 önermenin hiç birisi $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgulardan hareketle H1 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 65. Öğretmenlerin Programın Öğretim-Öğrenim Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mezun Oldukları Okula Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Tablosu

Mezun Olduğu Okul	S13	S14	S19	S20	S23	S24	S25	S32
Chi-Square	,816	,446	1,326	1,512	,548	1,787	5,198	2,129
df	3	3	3	3	3	3	3	3
Asymp. Sig.	,846	,930	,723	,680	,908	,618	,158	,546

4.3.3.4 Öğretmenlerin Programın Öğretim-Öğrenim Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Görev Yaptıkları Okula Göre Karşılaştırılması

Öğretmenlerin programın öğretim-öğrenim boyutu hakkındaki görüşlerinin görev yaptıkları okula göre karşılaştırılmasına ilişkin hipotezler;

H0: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının öğretim-öğrenim süreçlerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin görev yaptıkları okula göre anlamlı farklılık göstermez.

H1: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının öğretim-öğrenim süreçlerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin görev yaptıkları okula göre anlamlı farklılık gösterir.

Öğretmenlerin, programın öğretim-öğrenim boyutuna ilişkin görüşlerinin görev yaptıkları kuruma göre karşılaştırılmasına yönelik analizde, 8 önermenin hiç birisi $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgulardan hareketle H1 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 66. Öğretmenlerin Programın Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Görev Yaptıkları Okula Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Tablosu

Görev Yaptığı Kurum	S13	S14	S19	S20	S23	S24	S25	S32
Chi-Square	,713	2,034	3,950	1,192	1,703	,257	7,361	1,004
df	3	3	3	3	3	3	3	3
Asymp. Sig.	,870	,565	,267	,755	,636	,968	,061	,800

4.3.3.5 Öğretmenlerin Programın Öğretim-Öğrenim Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Program Bilgi Düzeyine Göre Karşılaştırılması

Öğretmenlerin programın öğretim-öğrenim boyutu hakkındaki görüşlerinin program bilgi düzeyine göre karşılaştırılmasına ilişkin hipotezler;

H0: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının öğretim-öğrenim süreçlerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin program bilgi düzeyine göre anlamlı farklılık göstermez.

H1: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının öğretim-öğrenim süreçlerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin program bilgi düzeyine göre anlamlı farklılık gösterir.

"Siyer dersinin müfredatı, belirlenen zaman süresi içinde tamamlanabilecek düzeydedir (S23)" önermesine ilişkin Mann-Whitney U tablosunun Asymp. Sig. (Anlamlılık) satırındaki değerin 0,004 olduğu görülmektedir. Söz konusu değer 0,05'den küçük olduğu için, öğretmenlerin program bilgi düzeyi ile "Siyer dersinin amaçları tam olarak gerçekleşmektedir" önermesi arasındaki ilişkinin $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söyleyebiliriz. Bu bulgulardan hareketle "Siyer dersinin müfredatı, belirlenen zaman süresi içinde tamamlanabilecek düzeydedir (S23)" önermesine ilişkin H_0 hipotezi reddedilmiştir. Diğer önermeleri (S13, S14, S19, S20, S24, S25, S32) için H_1 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 67. Öğretmenlerin Programın Öğretim-Öğrenim Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Program Bilgi Düzeyine Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Tablosu

Program Bilgi Düzeyi	S13	S14	S19	S20	S23	S24	S25	S32
Chi-Square	7,395	1,587	4,036	5,521	15,360	4,901	1,726	14,172
df	4	4	4	4	4	4	4	4
Asymp. Sig.	,116	,811	,401	,238	,004	,298	,786	,007

"Siyer dersinin müfredatı, belirlenen zaman süresi içinde tamamlanabilecek düzeydedir (S23)" önermesi için Ranks tablosu incelendiğinde öğretmenlerin bilgi düzeyinin oldukça yeterli, yeterli, orta derecede yeterli, yetersiz, oldukça yetersiz şeklinde sıralandığını görmekteyiz. Başka bir ifade ile, öğretmenlerin program bilgi düzeyi arttıkça "Siyer dersinin müfredatının belirlenen zaman süresi içinde tamamlanabileceğini ifade etmektedirler. Yani programa ilişkin bilgi düzeyi yüksek olan öğretmenler, müfredatı öngörülen zaman içerisinde tamamlayabilmektedirler. Öğretmenlerin bilgi düzeyi düştükçe ders müfredatı öngörülen ders süresi içerisinde bitirilememektedir.

Tablo 68. Öğretmenlerin Programın Öğretim-Öğrenim Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Program Bilgi Düzeyine Göre Karşılaştırılması Ranks Tablosu

Program Bilgi Düzeyi		N	Mean Rank
S23	Oldukça Yeterli	9	42,67
	Yeterli	39	38,36
	Orta Derecede Yeterli	17	32,03
	Yetersiz	4	13,13
	Oldukça Yetersiz	1	8,00
	Total	70	

4.3.4 Öğretmenlerin Programın Ölçme Değerlendirme Süreçleri Hakkındaki Görüşlerinin Karşılaştırılması

4.3.4.1 Öğretmenlerin Programın Ölçme ve Değerlendirme Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması

Öğretmenlerin programın ölçme ve değerlendirme boyutu hakkındaki görüşlerinin cinsiyetlerine göre karşılaştırılmasına ilişkin hipotezler şu şekildedir;

H0: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının ölçme ve değerlendirme boyutuna ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetine göre anlamlı farklılık göstermez.

H1: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının ölçme ve değerlendirme boyutuna ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetine göre anlamlı farklılık gösterir.

"Siyer dersi programı öğrencilerin Hz. Muhammed'in hayatını ana hatlarıyla tanımlarını sağlamaktadır (S23)" önermesine ilişkin Mann-Whitney U tablosunun Asymp. Sig. (Anlamlılık) satırındaki değerin 0,050 olduğu görülmektedir. "Siyer dersi programı öğrencilerin Hz. Muhammed'in hayatını ana hatlarıyla tanımlarını sağlamaktadır (S23)" önermesi ile cinsiyet arasındaki ilişkinin $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söyleyebiliriz. Bu bulgulara göre "Siyer dersi programı öğrencilerin Hz. Muhammed'in hayatını ana hatlarıyla tanımlarını sağlamaktadır (S23)" önermesi için H0 hipotezi reddedilmiştir. Diğer önermeler (S18, S30, S31, S34) için H1 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 69. Öğretmenlerin Programın Ölçme ve Değerlendirme Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması Mann-Whitney U Tablosu

Cinsiyet	S18	S28	S30	S31	S34
Mann-Whitney U	300,000	270,000	398,000	396,000	294,500
Wilcoxon W	1953,000	1923,000	2051,000	2049,000	1947,500
Z	-1,577	-1,964	-,017	-,047	-1,573
Asymp. Sig. (2-tailed)	,115	,050	,986	,963	,116

Ranks tablosuna göre, kadın öğretmenler, erkek öğretmenlere göre, Siyer dersi programının öğrencilerin Hz. Muhammed'in hayatını ana hatlarıyla tanımalarını sağladığını düşünmektedirler.

Tablo 70. Öğretmenlerin Programın Ölçme ve Değerlendirme Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması Ranks Tablosu

Cinsiyet	N	Mean Rank	Sum of Ranks
S28 Kadın	14	45,21	633,00
Erkek	57	33,74	1923,00
Total	71		

4.3.4.2 Öğretmenlerin Programın Ölçme ve Değerlendirme Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Karşılaştırılması

Öğretmenlerin programın ölçme ve değerlendirme boyutu hakkındaki görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre karşılaştırılmasına ilişkin hipotezler;

H0: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının ölçme ve değerlendirme boyutuna ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mesleki kıdemine göre anlamlı farklılık göstermez.

H1: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının ölçme ve değerlendirme boyutuna ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mesleki kıdemine göre anlamlı farklılık gösterir.

Öğretmenlerin, programın öğretim-öğrenim boyutuna ilişkin görüşlerinin mesleki kıdeme göre karşılaştırılmasına yönelik analizde, 5 önermenin hiç birisi $p < 0,05$

düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgulardan hareketle H1 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 71. Öğretmenlerin Programın Ölçme ve Değerlendirme Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Tablosu

Mesleki Kıdem	S18	S28	S30	S31	S34
Chi-Square	6,363	11,460	3,283	3,894	5,007
df	6	6	6	6	6
Asymp. Sig.	,384	,075	,773	,691	,543

4.3.4.3 Öğretmenlerin Programın Ölçme ve Değerlendirme Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mezun Oldukları Okula Göre Karşılaştırılması

Öğretmenlerin programın ölçme ve değerlendirme boyutu hakkındaki görüşlerinin mezun oldukları okula göre karşılaştırılmasına ilişkin hipotezler;

H0: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının ölçme ve değerlendirme boyutuna ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları okula göre anlamlı farklılık göstermez.

H1: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının ölçme ve değerlendirme boyutuna ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları okula göre anlamlı farklılık gösterir.

Öğretmenlerin, programın öğretim-öğrenim boyutuna ilişkin görüşlerinin mezun oldukları okula göre karşılaştırılmasına yönelik analizde, 5 önermenin hiç birisi $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgulardan hareketle H1 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 72. Öğretmenlerin Programın Ölçme ve Değerlendirme Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Mezun Oldukları Okula Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Tablosu

Mezun Olduğu Okul	S18	S28	S30	S31	S34
Chi-Square	6,465	3,052	,977	2,749	2,360
df	3	3	3	3	3
Asymp. Sig.	,091	,384	,807	,432	,501

4.3.4.4 Öğretmenlerin Programın Ölçme ve Değerlendirme Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Görev Yaptıkları Okula Göre Karşılaştırılması

Öğretmenlerin programın ölçme ve değerlendirme boyutu hakkındaki görüşlerinin görev yaptıkları okula göre karşılaştırılmasına ilişkin hipotezler;

H0: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının ölçme ve değerlendirme boyutuna ilişkin görüşleri, öğretmenlerin görev yaptıkları okula göre anlamlı farklılık göstermez.

H1: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının ölçme ve değerlendirme boyutuna ilişkin görüşleri, öğretmenlerin görev yaptıkları okula göre anlamlı farklılık gösterir.

Öğretmenlerin, programın öğretim-öğrenim boyutuna ilişkin görüşlerinin görev yaptıkları kuruma göre karşılaştırılmasına yönelik analizde, 5 önermenin hiç birisi $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgulardan hareketle H1 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 73. Öğretmenlerin Programın Ölçme ve Değerlendirme Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Görev Yaptıkları Okula Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Tablosu

Görev Yaptığı Kurum	S18	S28	S30	S31	S34
Chi-Square	5,786	,676	3,230	1,505	3,699
df	3	3	3	3	3
Asymp. Sig.	,123	,879	,357	,681	,296

4.3.4.5 Öğretmenlerin Programın Ölçme ve Değerlendirme Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Program Bilgi Düzeyine Göre Karşılaştırılması

Öğretmenlerin programın ölçme ve değerlendirme boyutu hakkındaki görüşlerinin program bilgi düzeyine göre karşılaştırılmasına ilişkin hipotezler;

H0: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının ölçme ve değerlendirme boyutuna ilişkin görüşleri, öğretmenlerin program bilgi düzeyine göre anlamlı farklılık göstermez.

H1: Öğretmenlerin Siyer Dersi Öğretim Programının ölçme ve değerlendirme boyutuna ilişkin görüşleri, öğretmenlerin program bilgi düzeyine göre anlamlı farklılık gösterir.

Öğretmenlerin, programın öğretim-öğrenim boyutuna ilişkin görüşlerinin program bilgi düzeyine göre karşılaştırılmasına yönelik analizde, 5 önermenin hiç birisi $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgulardan hareketle H1 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 74. Öğretmenlerin Programın Ölçme ve Değerlendirme Boyutu Hakkındaki Görüşlerinin Program Bilgi Düzeyine Göre Karşılaştırılması Kruskal Wallis Test Tablosu

Program Bilgi Düzeyi	S18	S28	S30	S31	S34
Chi-Square	7,211	7,972	2,673	2,982	5,507
df	4	4	4	4	4
Asymp. Sig.	,125	,093	,614	,561	,239

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Son yıllarda tüm dünyada eğitim ve öğretim sistemi içerisinde yeni gelişmeler yaşanmaktadır. Ülkeler eğitim faaliyetlerine oluşturdukları yeni müfredatlar ile devam etmektedir (Zengin, 2010b: 122). Ülkemizde de eğitim ve öğretim sistemi içerisinde diğer derslerde olduğu gibi (Güven, 2010: 87), dini eğitime ait üniteler ve ders içeriklerinin uzun yıllardır sürekli olarak değiştirildiği bilinmektedir (Karataş ve Tabak, 2010: 58; Zengin, 2010a: 225; Gündoğdu, 2011: 32). Siyer Dersinin ortaokul ve lise müfredatına girmesi ile birlikte bu alanda yapılan yeni düzenlemelerin irdelenmesi, programın işleyiş sistemine ilişkin sorunların ve çözüm önerilerin sunulması, bunların yanında programın amaç, içerik ve uygulanış biçimine ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesi oldukça önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü yapılan çalışmalarda, ders programları ve öğretim planları hazırlanırken öğretmen görüşlerinin de dikkate alınması gerektiği (Aydın, 2010: 209), yanısıra öğretim süreçlerin içerisinde en fazla sorumluluğun öğretmenlerde olduğu bilinmektedir (Arıcı, 2007: 171).

Öğretmenlerin Siyer Dersi öğretim programın amaçlarına ilişkin görüşleri değerlendirildiği zaman, öğretmenlerin Siyer Dersindeki konuların anlaşılır olduğu, bunun yanında dersin diğer dersler ve çevre ile uyumunun yüksek olduğu düşüncelerine çoğunlukla katılmadıkları belirlenmiştir. Amaçlara ulaşma konusunda Siyer Ders saatlerinin yetersiz olduğu ve amaçların iyi belirlenmemesinin istenen amaçlara ulaşma konusunda sıkıntı yarattığı düşüncelerine katılan ve katılmayan öğretmenlerin oranının birbirine yakın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunlara ek olarak, Siyer Ders programının açık ve anlaşılır bir dille ifade edildiği, Siyer Dersinin amaçlarının öğrencileri geliştirme konusunda yeterli olduğu, mevcut ders programının temel amaçları gerçekleştirmek için yeterli olduğu, Siyer Dersinin amaçlarının tam olarak gerçekleştiği, okul, aile, çevresel faktörler ve özel öğretim yöntemlerinin kullanılmasının amaçlara ulaşmada etkili olduğu, eğitim araç ve gereçlerinin yetersizliğinin amaçlara ulaşma konusunda önemli bir engel olduğu, uygulanan müfredatın ders hedefleri ile tutarlı olduğu ve siyer ders programının Hz. Peygamberin hayatını örnek alacak bilinçli bireyler yetişmesine

yönelik hazırlandığı düşüncelerine öğretmenlerin çoğunluğunun katıldığı tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin Siyer Dersinin amaçlarına ilişkin görüşlerinin cinsiyete göre çoğunlukla anlamlı farklılıklar göstermediği tespit edilmiştir. Fakat "Siyer dersinin amaçları öğrenci davranışı kazandırma ve geliştirme yönünden yeterlidir (S3)" önermesi ile "Eğitim araç-gereç eksikliği, amaçlara tam olarak ulaşamamasının en önemli sebebidir (S9)" önermesi ile cinsiyet arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerin mesleki kıdemleri, ve mezun oldukları okul ile Siyer Dersi amaçlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin programın amaçları boyutu hakkındaki görüşlerinin görev yaptıkları okula göre sadece "Siyer dersi programı, konuların anlaşılması hususunda yeterlidir (S1)" önermesi ile görev yaptıkları okul arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yanısıra, "Siyer dersinin amaçları tam olarak gerçekleşmektedir (S5)" önermesi ile öğretmenlerin program bilgi düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Din eğitiminde programın amaçlarının iyi belirlenmesi gerektiği ve verilecek eğitim ile öğrencilerde ne tür davranış değişikliklerinin beklendiğinin iyi tasarlanması gerekmektedir (Tosun, 2002: 120). Çünkü dini eğitimde hedef ve amaçların iyi tasarlanması öğrenme-öğretme sürecini de etkileyen bir unsurdur (Altaş, 2001: 109). Yanısıra, ders içeriklerinin hazırlanması noktasında, öğrencilerin içinde yaşadıkları dünyanın göz önünde bulundurulması belirlenen amaçlara ulaşmayı kolaylaştırarak (Aydın, 2004: 67), öğrencinin dini duyguları benimseme düzeyini artacağı belirtilmektedir (Şentürk, 2013: 158).

Okullarda dini eğitime yönelik hazırlanan öğretim programları 1982 yılından buyana bazı öğretim ilkelerine göre hazırlanmaktadır (Karataş ve Tabak, 2010: 57). Ders programlarının içeriğinin oluşturulmasında da bazı ilkeler göz önünde bulundurulmuştur.

Dini eğitim ve öğretim sisteminde başta ders içerikleri olmak üzere öğrenmeyi etkileyen birçok unsur hakkında çeşitli düzenlemelerin yapıldığı bilinmektedir (Ev, 2010: 140). Öğretmenlerin siyer dersinde program içeriğine ilişkin düşünceleri incelendiği zaman, öğretmenlerin çoğunluğunun siyer dersinde yer alan müfredatın öğrencilerin yaş gruplarına uygun olduğunu, programda temel öğretim ilkelerine dikkat edildiğini, siyer dersinin öğrencilerin eleştirel ve akılcı yaklaşımlarını geliştirdiği, siyer

dersine yeni ünite ve konuların eklenmesi gerektiği, dersin görsel eğitim yöntemlerinin etkili kullanılmasına olanak sağladığı, ders programının sözel yöntemlerin etkili kullanılmasına katkı sağladığı, siyer dersinin haftalık ders saatinin yeterli olduğunu düşündükleri, dersler işlenirken ders hakkında yeterli araç ve gereç temin edilebildiği, bunun yanında öğretmenlerin mevcut araç ve gereçleri etkili kullanabildikleri, ders programının öğrencilerin derse olan ilgilerini arttırdığı, ders programının öğrencilerin tüm ihtiyaçlarına cevap verebileceği ve öğrencilerin ahlaki gelişimlerini destekleyeceği, Siyer Dersi programının ortaokul/liselerde okutulabilecek bir müfredata sahip olduğu düşüncelerine katıldıkları tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin siyer ders programının içeriğine ilişkin görüşlerinin cinsiyetlerine göre değerlendirilmesinde, "Siyer dersi programı, sözel yöntemlerin etkili kullanılmasına uygun hazırlanmıştır (S22)" ve "Siyer dersi programı öğrencilerin ahlaki davranışlar kazanmasında etkilidir (S35)" önermesi ile cinsiyet arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Ayrıca, Öğretmenlerin programın içerik boyutu hakkındaki görüşlerinin mesleki kıdemlerine, mezun oldukları okula ve görev yaptıkları okula göre anlamlı farklılıklar göstermediği tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin programın içerik boyutu hakkındaki görüşlerinden, "Programda konuların sıralanışında 'kolaydan zor' 'basitten karmaşığa' 'somuttan soyuta' gibi öğretim ilkelerine dikkat edilmiştir (S16)", "Siyer dersi programı öğrencilerin, akılcı ve eleştirel bir yaklaşım geliştirmelerine olanak tanımaktadır (S17)", "Siyer dersi programı, görsel yöntemlerin etkili kullanılmasına uygun hazırlanmıştır (S21) ve "Siyer dersi programı Hz. Muhammed'in hayatını günlük hayata yansıtarak daha bilinçli bireyler yetiştirilmesine yönelik hazırlanmıştır (S36)" önermeleri ile program bilgi düzeyine göre arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Elde edilen bu bilgilere göre, öğretmenlerin Siyer Dersinin içeriğine ilişkin düşüncelerinin genel olarak olumlu olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin siyer dersi öğretim programına ilişkin eğitim ve öğretim süreci hakkındaki düşünceleri incelendiği zaman, siyer dersindeki öğretim ilkeleri arasında bazı çelişkilerin bulunduğu, içerik ve ünitelerin birbirine paralel olarak hazırlandığı, siyer ders programının güncel ve yaşanan olaylara uygun olarak hazırlandığı, ders programının belirtilen süreler içerisinde bitirilebileceği ve ders programının öğrencilerin farklı kaynaklara temasını sağlayacağı düşüncelerine

öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun katıldığı, bu düşüncelere katılmayan öğretmenlerin oranının düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Siyer dersinin öğreticilere tanıtılması hususunda ek eserlerin, örnek ders işlenişlerinin hazırlanması faydalı olmuştur düşüncesine ise öğretmenlerin çoğunluğunun katılmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin programın öğretim-öğrenim süreçleri hakkındaki görüşlerinin cinsiyetlerine göre karşılaştırılması sonucunda sadece, "Siyer dersi programında, ünite ve içerikler birbirine paralel ve bütünleyici bir şekilde hazırlanmıştır (S19)" önermesi arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerin Siyer Ders programında eğitim ve öğretim sürecine ilişkin görüşlerinin mesleki kıdemlerine, mezun oldukları okul türüne ve görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı farklılıklar göstermediği tespit edilmiştir. Öğretmenlerin programın öğretim-öğrenim süreçleri hakkındaki görüşlerinin program bilgi düzeyine göre karşılaştırılması sonucu "Siyer dersinin müfredatı, belirlenen zaman süresi içinde tamamlanabilecek düzeydedir (S23)" önermesi ile anlamlı farklılık bulunmuştur.

Siyer dersi müfredata girmeden önce uygulanan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi ile diğer derslerin ölçme ve değerlendirmeye ilişkin süreçlerinin yapılandırmacı bir sisteme göre düzenlendiği bilinmektedir (Zengin, 2010a: 225; Asri, 2011: 2). Araştırmaya katılan öğretmenlerin siyer dersi öğretim programının ölçme ve değerlendirme süreçlerine ilişkin görüşlerine göre, uygulanan ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin program amaçlarına uygun değerlendirmeleri yeterli düzeyde yaptığı, siyer dersinin Hz. Muhammed'in hayatını örnek alabilecek düzeyde etkili olduğu, ders programının Hz. Muhammed'in hayatını ana ve genel hatları ile öğrenebilecekleri düzeyde olduğu düşüncesine öğretmenlerin büyük bir bölümünün katıldıkları tespit edilmiştir. Ancak öğretmenlerin mevcut ders programının Hz. Muhammed'in hayatını anlatmada bazı sorunlar ortaya çıkardığı düşüncesine çoğunlukla katılmadıkları tespit edilmiştir. Öğretmenlerin programın ölçme ve değerlendirme boyutu hakkındaki görüşlerinin cinsiyetlerine göre karşılaştırılması sonucu "Siyer dersi programı öğrencilerin Hz. Muhammed'in hayatını ana hatlarıyla tanımlarını sağlamaktadır (S23)" önermesi ile anlamlı farklılık bulunmuştur. Siyer Ders programında ölçme ve değerlendirme boyutuna ilişkin görüşlerinin mesleki kıdemlerine, mezun oldukları okul türüne, görev yaptıkları okul türüne ve program bilgi düzeyine göre anlamlı farklılıklar göstermediği tespit edilmiştir.

Bunların yanında öğretmenlerin siyer ders programında ölçme ve değerlendirme süreçlerine ilişkin görüşlerinin görev yaptıkları okul türüne, mesleki kıdem yıllarına ve mezun oldukları okul türüne göre anlamlı farklılıklar göstermediği tespit edilmiştir. Elde edilen bu bulgulara göre öğretmenlerin siyer dersinin ölçme ve değerlendirme süreçlerine ilişkin düşüncelerinin genellikle olumlu yönde olduğu söylenebilir. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersini veren öğretmenler üzerinde yapılan çalışmalarda da öğretmenlerin ölçme ve değerlendirmeye ilişkin tutum ve görüşlerinin genellikle olumlu ve yüksek düzeyde olduğu belirtilmiştir (Gündoğdu, 2011: 190).

Dini eğitimlerin öğrencilerin sadece bilişsel değil, aynı zamanda duyuşsal özelliklerini de geliştirdiği bilinmektedir. Aynı zamanda din eğitimi ile kişinin dini açıdan kendini gerçekleştirme düzeyi de gelişmektedir (Tosun, 2002: 129-139). Ayrıca Hz. Muhammed'in hayatının gerçekçi kimliğinin ve yaşamının doğru aktarılması din eğitiminin hedefleri arasında yer almaktadır (Baltaş, 2001: 159). Bunlara ek olarak, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi kitaplarının içeriği de dini eğitimi sosyal ve fiziksel çevreye uyumlu bir biçimde işlemeyi amaçlayarak oluşturulmuştur (Ev, 2010: 156). Bu kapsamda Siyer eğitiminde Hz. Muhammed'in hayatının ayrıntılı olarak anlatılmasının öğrencilerin hayatlarında Hz. Muhammed'in örnek alma konusunda önemli değişiklikler meydana getireceği açıktır. Zaten eğitimin temel amaçlarından birisinin de öğrencilerin kişiliğini beslemek ve davranışlarına yön vermektir (Gürler, 2011: 1).

Siyer Dersi, ortaokul/lise müfredatına alınmadan önce de Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi kitaplarında öğrencilerin her dönem görmüş oldukları konuların başında gelmiştir (Ev, 2010: 159). Öğretmenlerin programın ölçme ve değerlendirme yapısına ilişkin düşüncelerinin genellikle olumlu yönde olması, Siyer Ders müfredatının din eğitimi esaslarına göre düzenlendiğini göstermektedir. Çünkü amaçlara ulaşılma düzeyinin çeşitli yöntemlerle test edilmesi ve değerlendirilmesi din eğitiminin temel amaçları arasında yer almaktadır (Aydın, 2004: 3).

Sonuç olarak, siyer dersinin amaçları, içeriği, öğretme-öğrenme süreçleri ve ölçme değerlendirmeye ilişkin öğretmen görüşlerinin genel olarak olumlu yönde olduğu belirlenmiştir. Bunun yanında öğretmen görüşlerine göre programın amaçları, içeriği, öğretme-öğrenme süreçleri ve ölçme-değerlendirme süreçlerine ilişkin bazı düşüncelerinin olumsuz yönde olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda siyer dersinin

belirlenen amaçlara ulaşabilmesi için programın yeniden düzenlenerek mevcut eksikliklerin giderilmesi gerektiği söylenebilir. Özellikle dini eğitimin tüm dünyada ideolojik ve politik bir yaklaşımla düzenlendiği ve bilimsellikten uzak olduğu (Zengin, 2010a: 226) göz önünde bulundurulduğu zaman siyer dersine yönelik düzenlemelerin de uzman görüşleri alınarak düzenlenmesi de oldukça önemlidir. Araştırmada elde edilen bulgular ışığında şu önerilerde bulunulabilir;

1.Siyer dersine ilişkin öğretmen görüşleri daha büyük örneklem grupları ile yapılan çalışmalarla incelenebilir. Böylece programın içeriği ve işleyişine ilişkin daha sağlıklı değerlendirmeler yapılabilir.

2.Siyer dersine ilişkin öğrenci görüşlerinin ele alındığı çalışmalar yapılabilir. Böylece öğrencilerin dersten aldıkları verimin belirlenmesi, öğrencilerin gözünden ders müfredatı ve işleyişine ilişkin sorunların gözlenmesi mümkün olabilir.

3.Siyer dersinden öğrencilerin yüksek düzeyde verim almaları, dersin içeriği, öğretme-öğrenme süreçleri ve ölçme-değerlendirme süreçlerinin hangi yollarla geliştirileceğine dair öğretmen, veli, yönetici ve öğrenci görüşleri alınabilir.

KAYNAKLAR

- Açıkgöz, Kamile Ün, (2005), *Etkili Öğrenme ve Öğretme*. 6. Baskı. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
- Akboy, Rengin, (1997), *Eğitim Psikolojisi*. 1. Baskı. İzmir: Can Ofset.
- Akboy, Rengin, (2005), *Eğitim Psikolojisi ve Çoklu Zekâ*. İzmir: Dinozor Kitabevi.
- Alkan, Cevat, (2011), *Eğitim Teknolojisi*. 8. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Altaş, Nurullah, (2001), *İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Asri, Safinaz, (2011), ‘‘Ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretiminde Öğretim Programı Ders Kitabı Uyumu’’, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara.
- Aydın, Mehmet Zeki, (2004), *Din Öğretiminde Yöntemler*. 1. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Babadoğan, Cem, (1996), ‘‘Modern Öğretim Stratejilerinin Öğretim-Öğrenim Süreçlerine Yansıması’’, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara.
- Bilen, Mürüvvet, (2002), *Plandan Uygulamaya Öğretim*. 6. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bulut, Alper, (2006), ‘‘9.Sınıf Matematik Dersi 2005 Öğretim Programının Değerlendirme Boyutuna Dair Öğretmen Görüşleri’’, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.
- Can, Abdullah, (2014), *SPSS İle Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*. 2. Baskı. Ankara: Pegem Akademi.
- Çınar, Fatih, (2005), ‘‘İlköğretim Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programının Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma (Isparta Örneği)’’, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Isparta.
- Çınar, İkrım, (2003), ‘‘Eğitimde Atatürkçülük ve Örtük Program’’, *Eğitişim Dergisi*, S. 3, s. 1-3.
- Demirel, Özcan, (1992), ‘‘Türkiye’de Program Geliştirme Uygulamaları’’, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, S. 7, s. 27-43.
- Demirel, Özcan, (2004), *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme: Öğretme Sanatı*. 7. Baskı. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Demirel, Özcan, (2007), *Eğitimde Program Geliştirme*. 10. Baskı. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Demirel, Özcan, (2012), *Eğitimde Program Geliştirme: Kuramdan Uygulamaya*. 18. Baskı. Ankara: Pegem Akademi.
- Ercan, İlker vd., (2009), ‘‘Tıp Fakültesi Örtük Program Ölçeğinin Geliştirilmesi’’, *Cerrahpaşa Tıp Dergisi*, c. 40, S. 3, s. 81-87.
- Ev, Halit, (2010), ‘‘İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretim Programı Hakkında Bir Değerlendirme’’, *DEÜİF Dergisi*, c. XXXII, s. 139-167.
- Fidan, Sümeyra, (2013), ‘‘İlköğretim II. Kademe Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı Öğrenme Alanlarının Öğretme-Öğrenme Süreçlerine Yansıma Düzeyine İlişkin

- Öğretmen Görüşleri (Bursa İli Örneği)”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale.
- Gündoğdu, Yusuf Bahri, (2011), “İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin Öğrenci Başarısını Değerlendirme Yeterlikleri (İstanbul Örneği)”, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul.
- Gürler, Zafer, (2011), “Dini-Tasavvufi Türk Edebiyatı Öğretiminin Ders Kitabı, Öğrenci Ve Öğretmen Açısından Değerlendirilmesi” (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara.
- Hesapçıoğlu, Muhsin, (2011), *Öğretim İlke ve Yöntemleri: Eğitim Programları ve Öğretim*. 7. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kalaycı, Şeref (2008), “SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri”, 3. Baskı, Ankara: Asil Yayınları.
- Karadağ, Engin, (2010), “Eğitim Bilimleri Doktora Tezlerinde Kullanılan Araştırma Modelleri: Nitelik Düzeyleri ve Analitik Hata Tipleri”, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, c. 16, S. 1, s. 49-71.
- Kaya, Zeki, (2006), *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. 2. Baskı. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Kesici, Ayşe Elitok, Adil Türkoğlu, (2012), “Ortaöğretim Kurumlarının Okul Yaşam Kalitesi Düzeyi ve Ortaöğretim Öğretmenlerinin Sınıf İçi İletişimde Kullandıkları Örtük Davranışlar”, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, c. 1, S. 31, s. 149-162.
- Kuş, Derya, (2009), “İlköğretim Programlarının, Örtük Programın ve Okul Dışı Etmenlerin Değerleri Kazandırma Etkililiğinin 8. Sınıf İlköğretim Öğrencilerinin ve Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre İncelenmesi”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.
- Küçükahmet, Leyla, (1999), *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*. 10. Baskı. İstanbul: Alkım Yayınevi.
- Oral, İmran, (2006), “Ortaöğretimde Çoklu Zekâ Kuramının Elektrik Konularını Öğrenme Sürecine Etkisinin Araştırılması”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya.
- Öcal, Mustafa, (1991). *Din Eğitimi Öğretiminde Metodlar*. Ankara: Türk Diyanet Vakfı Yayınları.
- Özçelik, Durmuş Ali, (2010), *Ölçme ve Değerlendirme*. 3. Baskı. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Sarı, Mediha, (2007), “Demokratik Değerlerin Kazanımı Sürecinde Örtük Program: Düşük Ve Yüksek “Okul Yaşam Kalitesi”ne Sahip İki İlköğretim Okulunda Nitel Bir Çalışma”, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Adana.
- Sünbül, Ali Murat, (2010), *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. 4. Baskı. Konya: Eğitim Kitabevi.
- Şentürk, Habil, (2013), *Din Psikolojisine Giriş*. İstanbul: İz Yayıncılık.
- Şimşek, Nazmi, (2007), *Öğretim Teknolojileri Kullanımı ve Materyal Geliştirme (Uygulama Örnekleriyle)*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Tan, Şeref, (2011), *Öğretimde Ölçme ve Değerlendirme: KPSS El Kitabı*. 6. Baskı. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Tan, Şeref, Yücel, Kayabaşı, Alaattin, Erdoğan, (2002), *Öğretimi Planlama ve Değerlendirme*. 3. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Taşdemir, Mehmet, (2008), *Öğretim ilke ve Yöntemleri: Öğretimin Planlaması*. Editör: Bilal Duman, 2. Baskı. Ankara: Maya Akademi Yayıncılık
- Tavukçuoğlu, Mustafa., Erdem, Hüsamettin, (2005), *Eğitim Fakülteleri İçin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi*. 1. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tosun, Cemal, (2002), *Din Eğitimi Bilimine Giriş*. 2. Baskı. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık. s. 6-120.
- Tosun, Özge, (2011), “Altıncı Sınıf Fen Ve Teknoloji Öğretmenlerinin Öğretme-Öğrenme Sürecinde Kullandıkları Öğretme Yaklaşımları”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- Tuncel, İbrahim, (2007), “Etkileşimden Kaynaklanan Örtük Programın Duyuşsal Özelliklerin Gelişimi Açısından İncelenmesi”, *Ege Eğitim Dergisi*, c. 8, S.1, s. 41-63.
- Tursun, Hatice Kübra, (2011), “Hz. Peygamber’in Hayatını Konu Alan Çocuk Kitaplarındaki Tarihi Bilgilerin Değerlendirilmesi”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- ttkb.meb.gov.tr/www/ogretim-programlari/icerik/72 adresinden 10.02.2013 tarihinde erişilmiştir.
- Uşun, Salih, (2006), *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. 1. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Veznedaroğlu, R. Levent, (2007), “Okulda ve Sınıfta Örtük Program (Bir Özel İlköğretim Okulu Örneği)”, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara.
- Yıldırım, Faruk, Başak Karakoç Öztürk, (2009), “Türkçe Dersi Öğretim Programının Ölçme Değerlendirme Ögesi Hakkında Öğretmen Görüşleri”, *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, c. 3, S. 37, s. 92-108.
- Yılmaz, Hasan, (1998), *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. 3. Baskı. Konya: Mikro Yayınları.
- Yüksel, Sedat, (2002), “Yükseköğretimde Öğretim-Öğrenim Faaliyetleri ve Örtük Program”, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, c. 15, S. 1, s. 361-370.

EKLER

EK 1: Anket Formu

Kıymetli Öğretmenler,

Bu anket öğrenciler tarafından seçilen siyer dersinin öğretim şeklini, ders içeriğinin değerlendirilmesini, ders konusunda yaşadığınız sorunları ve dersle ilgili memnuniyetlerinizi tespit ederek daha faydalı ve başarılı bir siyer öğretiminde etkili olabilecek usul ve yöntemleri siz değerli öğretmenlerimizin görüşlerinden yola çıkarak ortaya çıkarmayı amaçlayan yüksek lisans tezine veri toplamak için hazırlanmıştır.

Sizden istediğimiz ankette bulunan çoktan seçmeli sorulara, size en uygun seçeneği işaretlemenizdir.

Değerli görüşleriniz ve katkılarınızdan dolayı teşekkürler.

Saygılarımla.

Yrd.Doç. Dr. Gizem SAYGILI

Fatma SONGUR

1-Cinsiyetiniz?

()Kadın ()Erkek

2-Mesleki Deneyim?

() 0-5 Yıl ()6-10 Yıl () 11-15 Yıl () 16-20 Yıl () 21-25 () 26-30 () 30 Yılın ve üzeri

3-Mezun olduğunuz okul?

() İlahiyat Fakültesi () İslami ilimler Fakültesi ()Yüksek İslam Enstitüsü
() Yüksek Lisans () Doktora () Diğer.....

4. Medeni durumunuz?

() Bekar () Evli () Boşanmış

5. Gelir düzeyinizi nasıl değerlendiriyorsunuz?

()Çok iyi ()İyi ()Orta ()Düşük ()Çok düşük

6. Şu anda görev yaptığınız kurum?

() Ortaokul ()Lise () İmam Hatip Ortaokulu () İmam Hatip Lisesi

7. İdari göreviniz (Varsa)

() Müdür ()Müdür yardımcılığı () Diğer (belirtiniz).....)

8. Yeni eğitim programı ve seçmeli dersler hakkındaki bilgi düzeyiniz nedir?

() Oldukça Yeterli ()Yeterli ()Orta derecede Yeterli ()Yetersiz () Oldukça Yetersiz

9- Seçmeli derslerin içeriği ve öğretimi ile ilgili ile bir hizmet içi eğitim kursuna katıldınız mı?

() Hayır () Evet.....

10- Siyer dersi dışında girdiğiniz dersler? (Varsa)

1.Tamamen Katılmıyorum 2.Katılmıyorum 3.Kararsızım 4.Katılıyorum 5.Tamamen Katılıyorum	Tamamen Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1. Siyer dersi programı, konuların anlaşılması hususunda yeterlidir.	1	2	3	4	5
2. Siyer dersinin amaçları programda açık ve anlaşılır bir dille ifade edilmiştir.	1	2	3	4	5
3. Siyer dersinin amaçları öğrenci davranışı kazandırma ve geliştirme yönünden yeterlidir.	1	2	3	4	5
4. Siyer dersinin mevcut programı bu dersin amaçlarını gerçekleştirebilecek düzeydedir.	1	2	3	4	5
5. Siyer dersinin amaçları tam olarak gerçekleşmektedir.	1	2	3	4	5
6. Siyer dersinin amaçlarının iyi belirlenmemesi, amaçlara tam olarak ulaşılamamasının en önemli sebebidir.	1	2	3	4	5
7. Okul, aile ve çevreden kaynaklı faktörler, amaçlara tam olarak ulaşılamamasının en önemli sebebidir.	1	2	3	4	5
8. Siyer dersinde özel öğretim yöntemlerinin uygulanmaması, amaçlara tam olarak ulaşılamamasının en önemli sebebidir	1	2	3	4	5
9. Eğitim araç-gereç eksikliği, amaçlara tam olarak ulaşılamamasının en önemli sebebidir.	1	2	3	4	5
10. Siyer ders saatinin yetersizliği amaçlara tam olarak ulaşılamamasının en önemli sebebidir.	1	2	3	4	5
11. Diğer derslerle ve çevreyle dersin bütünleşmemesi amaçlara tam olarak ulaşılamamasının en önemli sebebidir.	1	2	3	4	5
12. Uygulanan müfredat hedeflerle tutarlıdır.	1	2	3	4	5
13. Siyer ders öğretiminin ilkeleri arasında, birbiriyle çelişen hususlar vardır.	1	2	3	4	5
14. Seçmeli derslerin öğrencilere tanıtılması hususunda ek eserlerin, örnek ders işlenişlerinin hazırlanması faydalı olmuştur.	1	2	3	4	5
15. Siyer dersinde okutulan müfredat öğrencilerin yaş düzeyine uygundur.	1	2	3	4	5
16. Programda konuların sıralanışında "kolaydan zora" "basitten karmaşığa" "somuttan soyuta" gibi öğretim ilkelerine dikkat edilmiştir.	1	2	3	4	5
17. Siyer dersi programı öğrencilerin, akılcı ve eleştirel bir yaklaşım geliştirmelerine olanak tanımaktadır.	1	2	3	4	5
18. Siyer dersi programı öğrencilerin Hz. Muhammed'in hayatını örnek alma konusunda etkili olabilecek düzeydedir.	1	2	3	4	5
19. Siyer dersi programında, ünite ve içerikler birbirine paralel ve bütünleyici bir şekilde hazırlanmıştır.	1	2	3	4	5
20. Siyer dersi programı, güncel ve yaşanan hayata uygun şekilde hazırlanmıştır.	1	2	3	4	5
21. Siyer dersi programı, görsel yöntemlerin etkili kullanılmasına uygun hazırlanmıştır.	1	2	3	4	5
22. Siyer dersi programı, sözel yöntemlerin etkili kullanılmasına uygun hazırlanmıştır.	1	2	3	4	5
23. Siyer dersinin müfredatı, belirlenen zaman süresi içinde tamamlanabilecek düzeydedir.	1	2	3	4	5

24. Programın uygulaması için siyer dersinin haftalık ders saati yeterlidir.	1	2	3	4	5
25. Ders işlenirken dersin öğretimi ile ilgili yeterli araç gereç temin edilebilmektedir..	1	2	3	4	5
26. Öğretmenler mevcut araç gereçleri etkili bir şekilde kullanabilmektedir.	1	2	3	4	5
27. Siyer dersi programı, öğrencilerin derse ilgilerini sağlamaktadır.	1	2	3	4	5
28. Siyer dersi programı öğrencilerin Hz. Muhammed'in hayatını ana hatlarıyla tanımalarını sağlamaktadır.	1	2	3	4	5
29. Siyer dersinde Hz. Muhammed'in hayatı, günlük yaşantısı, ahlaki özellikleri gibi konulara yer verilmesi ortaokul/lise programda yer alması açısından uygundur.	1	2	3	4	5
30. Siyer dersinde Hz. Muhammed'in hayatını anlatma hususunda bazı sorunlarla karşılaşılmaktadır.	1	2	3	4	5
31. Öğrencilerin çoğu Hz.Muhammed'in hayatını genel hatlarıyla öğrenebilmektedir.	1	2	3	4	5
32. Siyer dersi programı, öğrencilerimizin farklı kaynaklarla temaslarını sağlamaktadır.	1	2	3	4	5
33. Programda yer alan konular, öğrencilerin Siyer dersi konusunda tüm ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde hazırlanmıştır.	1	2	3	4	5
34. Uygulanan değerlendirme yöntemleriyle programda hedeflenen amaçlara ulaşip ulaşılmadığı tam olarak ölçülebilmektedir.	1	2	3	4	5
35. Siyer dersi programı öğrencilerin ahlaki davranışlar kazanmasında etkilidir.	1	2	3	4	5
36. Siyer dersi programı Hz. Muhammed'in hayatını günlük hayata yansıtarak daha bilinçli bireyler yetiştirilmesine yönelik hazırlanmıştır.	1	2	3	4	5
37. Siyer dersi programına eklenmesi gereken ünite veya konular bulunmaktadır.	1	2	3	4	5

EK 2: İl Milli Eğitim Müdürlüğü İzin Belgesi

T.C.
ISPARTA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 27749142/740/3310800

12/11/2013

Konu: Fatma SONGÜR'ün Anket Çalışması.

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğünün 08.10.2013
tari ve 93389805/300/1896 sayılı yazısı.

Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri
Anabilim dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Fatma SONGÜR'ün "Ortaokul ve Liselerde Siyer
Dersi Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine göre Değerlendirilmesi" adlı tez
çalışmasını İlimiz Merkezindeki tüm ortaokul ve Liselerde yapacağı hakkındaki Süleyman
Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğünün ilgi yazısı ilişikte sunulmuştur.

Adı geçen araştırmanın İlimiz Merkezindeki Tüm Ortaokul ve Liselerde görev
yapan öğretmenlerle Eğitimi aksatmadan yapılması ,Yapılacak Araştırma ve Araştırma
desteğine yönelik izin ve uygulama yönergesine göre(2012/13 sayılı genelge) izin verilmesi
Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Eşref ÖZKAN
İl Milli Eğitim Müdür V.

OLUR
12/11/2013

Okan LEBLEBİCİER
Vali a.
Vali Yardımcısı

14 11 13

Türkan UZUNMAZ
Şef

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır

Mart Atatürk Caddesi, ISPARTA
Elektronik Ağ: arge32@meh.gov.tr
e-posta: isparta@meh.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: MEHMET KARAKOC
Tel: (0 246) 2231020
Faks: (0 246) 2322242

EK 3: Normal Dağılım Testi**Tests of Normality**

	Kolmogorov-Smirnov(a)			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
S1	,242	70	,000	,807	70	,000
S2	,365	70	,000	,783	70	,000
S3	,391	70	,000	,744	70	,000
S4	,289	70	,000	,862	70	,000
S5	,247	70	,000	,889	70	,000
S6	,186	70	,000	,898	70	,000
S7	,271	70	,000	,880	70	,000
S8	,336	70	,000	,809	70	,000
S9	,313	70	,000	,847	70	,000
S10	,246	70	,000	,878	70	,000
S11	,249	70	,000	,865	70	,000
S12	,282	70	,000	,871	70	,000
S13	,270	70	,000	,877	70	,000
S14	,332	70	,000	,828	70	,000
S15	,371	70	,000	,766	70	,000
S16	,400	70	,000	,724	70	,000
S17	,306	70	,000	,844	70	,000
S18	,338	70	,000	,811	70	,000
S19	,307	70	,000	,847	70	,000
S20	,327	70	,000	,817	70	,000
S21	,316	70	,000	,829	70	,000
S22	,276	70	,000	,841	70	,000
S23	,448	70	,000	,637	70	,000
S24	,325	70	,000	,826	70	,000
S25	,345	70	,000	,812	70	,000
S26	,339	70	,000	,807	70	,000
S27	,308	70	,000	,845	70	,000
S28	,254	70	,000	,887	70	,000
S29	,377	70	,000	,765	70	,000
S30	,342	70	,000	,708	70	,000
S31	,301	70	,000	,858	70	,000
S32	,405	70	,000	,724	70	,000
S33	,373	70	,000	,745	70	,000
S34	,212	70	,000	,877	70	,000
S35	,258	70	,000	,856	70	,000
S36	,334	70	,000	,822	70	,000
S37	,328	70	,000	,826	70	,000

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler:

Adı ve Soyadı: Fatma SONGUR

Doğum Yeri : Kütahya

Doğum Yılı : 01-01-1983

Medeni Hali : Evli

Eğitim Durumu:

Lise : Kütahya İmam Hatip Lisesi (1994-2000)

Lisans : Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi (2001-2005)

Yüksek Lisans: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü -Ders Dönemi-

(2007-2008) Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü -Tez Dönemi-
(2011-2014)

İş Deneyimi:

2006-Devam Ediyor Diyanet İşleri Başkanlığı -Kuran Kursu Öğreticisi-